

Εθνικό και Καποδιστριακό
Πανεπιστήμιο Αθηνών
Φιλοσοφική Σχολή
Τμήμα Μουσικών Σπουδών

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο
Θεσσαλονίκης
Σχολή Καλών Τεχνών
Τμήμα Μουσικών Σπουδών

Ιόνιο Πανεπιστήμιο
Σχολή Μουσικής και
Οπτικοακουστικών Τεχνών
Τμήμα Μουσικών Σπουδών

Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
Σχολή Μουσικών Σπουδών
Τμήμα Μουσικών Σπουδών

Πανεπιστήμιο Μακεδονίας
Σχολή Κοινωνικών, Ανθρωπιστικών
Επιστημών και Τεχνών
Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης

13ο ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ ΜΟΥΣΙΚΟΛΟΓΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Κέρκυρα, 19-21 Νοεμβρίου 2021

υπό την αιγίδα της Ελληνικής Μουσικολογικής Εταιρείας
σε συνδιοργάνωση του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Ιονίου
Πανεπιστημίου

Πρόγραμμα Συνεδρίου

Παρασκευή, 19 Νοεμβρίου 2021

9:30-10:00

Χαιρετισμοί

10:00-11:00

Συνεδρία 1

Προεδρεύουσα: Μαρία Ντούρου

Αθανάσιος Τρικούπης:

Νικόλαος Μεταξάς Τζανής (1824-1907): *Marco Bozzaris*. Melodrama in tre Atti. Η πρώτη ελληνική επαναστατική όπερα; Αποκατάσταση, κριτική έκδοση και σχολιασμός

Σταματία Γεροθανάση:

Δέσπω του Παύλου Καρρέρ: Στοιχεία της μουσικής δραματουργίας στη μονόπρακτη όπερα του συνθέτη

Τζωρτζίνα Μερεντίτη:

Μια ελληνική όπερα για τη γαλλική επανάσταση: Παύλου Καρρέρ, *Μαρία Αντωνιέττα*. Ιστορικοαναλυτική προσέγγιση

Διάλειμμα 10΄

11:10-12:30

Συνεδρία 2

Προεδρεύων: Αθανάσιος Τρικούπης

Ξένια Θεοδωρίδου:

Άγνωστα έργα με φιλελληνικό περιεχόμενο των J. P. Pixis, J.L. von Armansperg, Th. Labarre, H. Herz και η συμβολή του Αιμίλιου Ριάδη στον απελευθερωτικό αγώνα της Μακεδονίας με ποιητικά και μουσικά έργα

Ροζαλία Ελευθεριάδου:

Τραγούδια του 1821 στον Εύξεινο Πόντο του 1821

Μαρία Ντούρου:

Ο Ντίνος Κωνσταντινίδης και ο Γιάννης Α. Παπαϊωάννου μελοποιούν Λόρδο Βύρωνα

Ρενάτα Δαλιανούδη:

Τραγουδώντας την Επανάσταση. Σύγχρονη μουσική δημιουργία εμπνευσμένη από τον Αγώνα. Μουσικολογική αποτίμηση

Διάλειμμα 15΄

12:45-13:25

Συνεδρία 3

Προεδρεύουσα: Ρενάτα Δαλιανούδη

π. Θεόδωρος Τσαμπατζίδης:

1821-2021, 200 Χρόνια από την Επανάσταση της Μουσικής Αναγλυπτογραφίας: Ιστορική επισκόπηση, τάσεις, καινοτόμες δράσεις και προοπτικές

Διονύσιος-Ιωάννης Κυριακούλης:

Η μουσική ως παράγοντας διαμόρφωσης εθνικής συνείδησης και ταυτότητας στην Ελληνική εκπαίδευση κατά το διάστημα 1870 – 1940

Μεσημεριανό Διάλειμμα

17:00-17:40

Συνεδρία 4

Προεδρεύων: Κώστας Καρδάμης

Βαλέρι Ισμαγκίλοβ:

Η σοβιετική μουσική δημιουργία τις πρώτες δυο δεκαετίες μετά την επανάσταση του 1917. Ο Οκτώβρης στα έργα των D. Shostakovich και S. Prokofiev

Δημοσθένης Φιστουρής:

Η Τουρκική Εθνική Σχολή μουσικής στη διελκυστίδα ανάμεσα στον επαναστατικό Νεοτουρκικό εθνικισμό και την οθωμανική κληρονομιά

Διάλειμμα 10΄

17:50-19:10

Συνεδρία 5

Προεδρεύων: Πάνος Βλαγκόπουλος

Γιώργος Ζερβός:

20^{ος} -21^{ος} αιώνας: μια ανολοκλήρωτη μουσική επανάσταση;

Κωστής Ζουλιάτης:

Ο *Μεγάλος Ήλιος* του Luigi Nono. Η επανάσταση ως περιεχόμενο και ως φόρμα

Πηνελόπη Παπαγιαννοπούλου:

Η επανάσταση της ατονικότητας και η συστηματοποίηση της αναλυτικής πρακτικής με τη θεωρία φθογγικών συνόλων

Κατερίνα Μανιού:

Η ανασύσταση της φωνής ως «επανάσταση»: Η προσέγγιση της φωνητικής performance από τον Demetrio Stratos και η μετέπειτα εξέλιξή της

Σάββατο, 20 Νοεμβρίου 2021

10:30-11:30. Συνεδρία 6

Συνεδρία 6α Προεδρεύων: Γιώργος Σακαλλιέρος	Συνεδρία 6β Προεδρεύων: Σπύρος Δεληγιαννόπουλος
Μαίη Κοκκίδου, Παναγιούλα Καρέτσου, Ιφιγένεια Βαμβακίδου: Η ελληνικότητα στο επίσημο μουσικό βίντεο για τον εορτασμό των 200 χρόνων από την Ελληνική Επανάσταση	Ειρήνη Γκουγκουστάμου, Κώστας Γιαννός, Γιώργος Αθανασόπουλος, Αιμίλιος Καμπουρόπουλος: Η επιρροή της εναρμόνισης στην αντίληψη συναισθημάτων
Μαγδαληνή Καλοπανά: Ο Διαγωνισμός Σύνθεσης του 1991 με θέμα την Παλιγγενεσία του Έθνους	Ζήσης Σέγκλιας, Δημήτρης Παπαγεωργίου: Η ποιοτική έρευνα ως εργαλείο υποβοήθησης της συνθετικής διαδικασίας στο έργο <i>Study on Artaud</i>
Κωνσταντίνα Μπουρλή, Νίκος Πουλάκης: Μουσική, Νεολαία και Επανάσταση: Φιλμικές Αναπαραστάσεις του Φεστιβάλ Woodstock	Απόστολος Παλής: Η εξέλιξη της μουσικής αντίληψης του ερμηνευτή κατά τη διαδικασία γήρανσής του με αφορμή δύο χαρακτηριστικά παραδείγματα οργανικής και ορχηστρικής εκτελεστικής προσέγγισης

Διάλειμμα 10΄

11:40-13:00. Συνεδρία 7

Συνεδρία 7α Προεδρεύουσα: Άννα-Μαρία Ρεντζεπέρη	Συνεδρία 7β Προεδρεύων: Νίκος Τσούχλος
Ιωάννης Ανδρόνογλου: Η εμφάνιση της κιθάρας στο εθνικό κράτος ως μουσικοϊστορικό γεγονός με πολιτικοκοινωνικές προεκτάσεις	Ιωάννης Φούλιας: Ρόντο, σονάτα ή μήπως ροντώ; Η μορφολογική οργάνωση των ρόντο της ύστερης δημιουργικής περιόδου του Carl Philipp Emanuel Bach
Τάσος Κολυδάς: Πτυχές από την εξέλιξη της κιθάρας στην Ελλάδα: δεδομένα σχετικά με το κοινό των ρεσιτάλ κιθάρας κατά το β' μισό του 20 ^{ου} αιώνα	Θάλεια Αδελφοπούλου: Οι Τρεις Άριες του 1815 του Νικόλαου Χαλικιόπουλου Μάντζαρου: μια αναλυτική προσέγγιση
Γιώργος Σακαλλιέρος: Οι οργανολογικοί πειραματισμοί του Δημήτριου Λεβίδη κατά την εποχή του Μεσοπολέμου: μια ιστορική και συστηματική προσέγγιση	Γιώργος Ευαγγέλου: Εξετάζοντας την τροπικότητα στο έργο του Απόστολου Χατζηχρήστου
	Λαμπρογιάννης Πεφάνης, Στέφανος Φευγαλάς: Από το βουνό στα προγράμματα συναυλιών. Εκδοχές και προσλήψεις του τραγουδιού <i>Λαγιαρνί</i>

13:00. Μεσημεριανό Διάλειμμα

14:30-16:30. **Τακτική Συνέλευση Ελληνικής Μουσικολογικής Εταιρείας**

17:00-18:00. **Τιμητική Συνεδρία εις μνήμην Απόστολου Κώστιου**

Συντονίστρια: Εύη Νίκα-Σαμψών

Συμμετέχουν: Νικόλαος Μαλιάρας, Εύη Νίκα-Σαμψών, Τάσος Κολυδάς

Διάλειμμα 15'

18:15-20:15

Συνεδρία 8

Ερευνητική Ομάδα :

«Φιλοσοφία και Αισθητικής της Μουσικής»

Στρογγυλή Τράπεζα: «Μουσική και Μνήμη»

Συντονίστρια: Αναστασία Σιώψη

Αναστασία Σιώψη:

Μουσική και μνήμη: αναγνώσεις της έννοιας του 'χρόνου' μέσα από τελετουργικές παραστάσεις αρχαίου δράματος τον εικοστό αιώνα

Παναγιώτης Βλαγκόπουλος:

«Perotin ή Mozart»: Παράδοση και μνήμη στη μουσική του 20^{ου} αιώνα

Ιάκωβος Σταϊνχάουερ:

Μνήμη και αμνησία στη μουσική του 20^{ου} αιώνα

Δημήτρης Έξαρχος:

Παρατηρήσεις περί χρονικότητας στη μεταπολεμική μουσική σύνθεση

Δανάη Στεφάνου:

Περπατώντας και ακούγοντας το παρελθόν: Αισθητηριακή μνήμη και ενσώματες ανακατασκευές τής ιστορίας στην πειραματική μουσική

Άννα Παπαέτη:

Τραγουδώντας το σημείο μηδέν: Αναπαράσταση και «μνημειοποίηση» του τραύματος στην όπερα *Δόκτωρ Ατόμικ* του Τζον Άνταμς

Κυριακή, 21 Νοεμβρίου 2021

10:30-11:30. Συνεδρία 9

Συνεδρία 9α Προεδρεύων: Ιωάννης Φούλιας	Συνεδρία 9β Προεδρεύουσα: Αλεξάνδρα Μπαλάντινα
Αγγελική Σκανδάλη: Ιωάννης και Στέλλα Κοκκίνη: Έλληνες λυρικοί αοιδοί στις αυλές της Ευρώπης και την ημεδαπή	Λάμπρος Ευθυμίου: Όψεις της μουσικής παράδοσης στον 21 ^ο αιώνα: Επιτελέσεις, αλληλεπιδράσεις, αναπαραστάσεις και διασκευές
Νικόλαος Μάμαλης: Από τη σκηνική μουσική στη μουσική φόρμα: Έργα Ελλήνων συνθετών σε μουσικές και μουσικοδραματικές φόρμες ως αποκύημα της εμπειρίας παραστάσεων του Αρχαίου Δράματος στη σύγχρονη σκηνή	Νίκος Ορδουλίδης: Μουσικά ανθίβολα: Ελληνική-εβραϊκή ιστορική δισκογραφία
Άννα Χατζηαθανασίου: Το Ιστορικό Μουσικό Αρχείο της Διεύθυνσης Μουσικού του Γενικού Επιτελείου Στρατού (ΙΜΑ ΔΜΣ/ΓΕΣ)	Εμμανουήλ Γ. Ξυνάδας: Κοσμική μουσική σε μουσικά χειρόγραφα της Βέροιας

Διάλειμμα 15'**11:45-12:45. Συνεδρία 10**

Συνεδρία 10α Προεδρεύων: Νικόλαος Μάμαλης	Συνεδρία 10β Προεδρεύων: Γιώργος Κοκκώνης
Χρύσα Σκαρλάτου: Οι συναυλίες της Εθνικής Χορωδίας Θεσσαλονίκης κατά το χρονικό διάστημα από την απελευθέρωση της πόλης από τη Γερμανική Κατοχή ως το 1949	Σπήλιος Κούνας: Αυτοσχεδιασμοί στις λαϊκές μουσικές, συνέχειες ή συνεχείς «επαναστάσεις»
Δημοσθένης Φωτιάδης: Χρήστος Δέλλας. Κριτική έκδοση της <i>Ελληνικής Συμφωνίας αρ. 1</i>	Αλέξανδρος Ριζόπουλος: «Νυφιάτικος»: Ρυθμικές ασυνέχειες και συνέχειες διακόσια χρόνια μετά την επανάσταση
	Γιώργος Τσέρτος: Οι αισθητικές διαφοροποιήσεις στη μελωδική, ρυθμική και αρμονική συγκρότηση του ρυθμικού μοτίβου του καμηλιέρικου ζευμπέκικου στο έργο του Άκη Πάνου

13:00. Μεσημεριανό Διάλειμμα

14:30-16:30

Συνεδρία 11

Στρογγυλή Τράπεζα:

Η Βυζαντινή Μουσική στον καιρό της πανδημίας: Προκλήσεις και προοπτικές

και

Ζ' Συνάντηση του Ακαδημαϊκού Βυζαντινομουσικολογικού Δικτύου

Συντονιστές: Αχιλλεύς Χαλδαιάκης, Μαρία Αλεξάνδρου

Ιωάννης Λιάκος:

Η διδασκαλία της Ψαλτικής στην Ανώτατη Εκκλησιαστική Ακαδημία Βελλάς Ιωαννίνων στον καιρό της πανδημίας

Γεώργιος Πατρώνας:

Το μάθημα *Ερμηνεία και εκτέλεση Ψαλτικής* συναντά την εξ αποστάσεως διδασκαλία

Βασίλειος Βασιλείου:

Εξ αποστάσεως διδασκαλία: τεχνολογικές εφαρμογές

Μαρία Αλεξάνδρου:

Σκέψεις για σύγχρονα ευκταία βυζαντινομουσικολογικά και ψαλτικά

16:30. Λήξη του Συνεδρίου

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΕΙΣΗΓΗΣΕΩΝ

Θάλεια Αδελφοπούλου,

Οι Τρεις Άριες του 1815 του Νικόλαου Χαλικιόπουλου Μάντζαρου: μια αναλυτική προσέγγιση

Ο Νικόλαος Χαλικιόπουλος Μάντζαρος έχει πλέον αναγνωριστεί τόσο για το παιδαγωγικό όσο και για το συνθετικό του έργο. Η σύνδεσή του με τη μουσική πραγματικότητα του ιταλικού χώρου είναι αυταπόδεικτη, αφού όχι μόνο μαθήτευσε δίπλα σε ιταλικής καταγωγής μουσικοδιδάσκαλους, αλλά ο ίδιος έδειξε ιδιαίτερο ενδιαφέρον για το μουσικό σύστημα της Ιταλίας με συχνές επισκέψεις στη γειτονική χώρα. Οι τρεις άριες του 1815, τα παλαιότερα γνωστά έργα του Μάντζαρου που συνέθεσε πριν την πρώτη του επίσκεψη στη Νάπολη το 1819, ακολουθούν ιταλικές συνθετικές και οπερατικές πρακτικές του 18ου και 19ου αιώνα, με τα μουσικά σχήματα (άμεσα συνδεδεμένα με την ναπολιτάνικη πρακτική του *partimento*, όπως τα ορίζει ο Robert Gjerdingen) που εντοπίζονται να επιβεβαιώνουν τη σχέση του με την ιταλική χερσόνησο και τις επιρροές που δέχθηκε σε μουσικοπαιδαγωγικό και συνθετικό επίπεδο.

Ιωάννης Ανδρόνογλου,

Η εμφάνιση της κιθάρας στο εθνικό κράτος ως μουσικοϊστορικό γεγονός με πολιτικοκοινωνικές προεκτάσεις

Το 1830 με το πρωτόκολλο του Λονδίνου ιδρύεται το ελληνικό έθνος-κράτος. Το ίδιο έτος εκδίδεται στο νέο, αυτό, κράτος η πρώτη μέθοδος εκμάθησης της θεωρίας της δυτικής έντεχνης μουσικής με όργανο αναφοράς την κιθάρα. Τα ερευνητικά ερωτήματα που προκύπτουν ορίζονται ως: ποια η θέση της κιθάρας ανάμεσα σε άλλα «σοβαρά» όργανα όπως το βιολί και το πιάνο τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο; Ποιο το πολιτικό και ιδεολογικό συγκείμενο κατά την περίοδο εμφάνισης του συγκεκριμένου οργάνου στον ελλαδικό χώρο; Ποιες οι ιδεολογικές συγγένειες που συνέτειναν στην επιλογή της κιθάρας ως οργάνου αναφοράς στην πρώτη μέθοδο εκμάθησης θεωρίας της δυτικής έντεχνης μουσικής; Μπορεί να οριστεί το συγκεκριμένο μουσικό γεγονός ως μουσική επανάσταση; Στην παρούσα εισήγηση θα εξεταστούν τα ιστορικά και εκδοτικά τεκμήρια για το συγκεκριμένο μουσικοϊστορικό γεγονός ώστε να διασαφηνιστούν οι υπό διερεύνηση ιδεολογικές συγγένειες.

Σταματία Γεροθανάση,

Δέσπω του Παύλου Καρρέρ: Στοιχεία της μουσικής δραματουργίας στη μονόπρακτη όπερα του συνθέτη

Το μονόπρακτο τραγικό μελόδραμα *Δέσπω* του Παύλου Καρρέρ παρουσιάστηκε για πρώτη φορά στην Πάτρα, θέατρο Απόλλων, 25 Δεκεμβρίου 1882. Ο Καρρέρ, βασιζόμενος στη δραματική πράξη του Αντωνίου Μανούσου με τίτλο *Ο ηρωικός θάνατος της Δέσπως και των νυφάδων της εις τον πύργον του Δημουλά*, διαμόρφωσε ο ίδιος το λιμπρέτο του μελοδράματος που αφορά στην ηρωική πτώση του Σουλίου. Η ανακοίνωση επιχειρεί να παρουσιάσει τη μέχρι τώρα μουσικολογική έρευνα που έχει εξετάσει τις παραμέτρους της μουσικής δραματουργίας και των τεχνικών σύνθεσης του μελοδράματος με έμφαση στη χρήση δημοτικών και δημοτικοφανών μελωδιών. Επιπλέον, η ανακοίνωση εστιάζει στη διερεύνηση της μουσικής δραματουργίας συγκρίνοντας το κείμενο της δραματικής πράξης του Μανούσου με το λιμπρέτο του Καρρέρ, στοχεύοντας στη συνολική θεώρηση των τροποποιήσεων ως προς τη σκηνική οργάνωση του κειμένου του λιμπρέτου. Η *Δέσπω* αποτελεί τη μοναδική σωζόμενη μονόπρακτη όπερα του Καρρέρ. Η συγκριτική μελέτη και αντιπαραβολή της δραματικής πράξης και του λιμπρέτου παρέχει τη δυνατότητα διεξαγωγής συμπερασμάτων ως προς τη μουσικοδραματουργική σύλληψη και σύνθεση του μονόπρακτου μελοδράματος καθώς και ως προς την επεξεργασία του μονόπρακτου θεατρικού έργου από τον συνθέτη.

Ειρήνη Γκουγκουστάμου, Κώστας Γιαννός, Γιώργος Αθανασόπουλος, Αιμίλιος Καμπουρόπουλος,

Η επιρροή της εναρμόνισης στην αντίληψη συναισθημάτων

Η παρούσα εμπειρική έρευνα εξετάζει τις συναισθηματικές αποκρίσεις σε μελωδίες με και χωρίς εναρμόνιση, καθώς επίσης τις διαφορές μεταξύ σύμφωνων και διάφωνων εναρμονίσεων σχετικά με τα συναισθήματα που εκφράζουν. Η αντίληψη των συναισθημάτων ενός μουσικού αποσπάσματος επηρεάζεται από πολλούς παράγοντες, όπως ο ρυθμός, η κλίμακα, η χροιά, στοιχεία που έχουν αναγνωριστεί για την επίδραση τους στην έκφραση των συναισθημάτων. Πρόσφατα έχουν γίνει έρευνες σχετικά με τον ρόλο της εναρμόνισης και του πώς μπορεί να επηρεάζει την αντίληψη συναισθημάτων μιας συγκεκριμένης μελωδίας. Έξι μελωδίες με το ίδιο περίγραμμα (*contour*) εναρμονίσθηκαν με έξι διαφορετικούς τρόπους, και ζητήθηκε από τους ακροατές να απαντήσουν σε ερωτήσεις σχετικά με την Απόλαυση και την Οικειότητα, καθώς επίσης και με το συναισθηματικό περιεχόμενο των αποσπασμάτων χρησιμοποιώντας τους άξονες του Σθένου, Διέγερσης και Επιβλητικότητας. Βρέθηκε η θετική συσχέτιση μεταξύ της Απόλαυσης και της

Οικειότητας, καθώς επίσης ότι όταν μια εναρμόνιση προστίθεται σε μια μελωδία, αυτή γίνεται αντιληπτή ως πιο διεγερτική και επιβλητική, χωρίς να παίζει ρόλο η αντιληπτή συμφωνία / διαφωνία. Η αρμονική διαφωνία βρέθηκε ότι σχετίζεται κυρίως με τον παράγοντα της Απόλαυσης. Εν κατακλείδι, το στυλ των εναρμονίσεων βρέθηκε ότι επηρεάζει την έκφραση και αντίληψη των συναισθημάτων σε μελωδίες. Η μελέτη του τρόπου με τον οποίο το αρμονικό περιεχόμενο επηρεάζει την συναισθηματική αντίληψη της μουσικής βοηθά στην καλύτερη κατανόηση της και μπορεί να φανεί χρήσιμη στο ευρύτερο πεδίο της μουσικής σύνθεσης και δημιουργικότητας.

Ρενάτα Δαλιανούδη,

Τραγουδώντας την Επανάσταση. Σύγχρονη μουσική δημιουργία εμπνευσμένη από τον Αγώνα. Μουσικολογική αποτίμηση

Η ελληνική επανάσταση ως θεματολογία στη λογοτεχνία ενέπνευσε τόσο λόγιους συγγραφείς και ποιητές, όσο και τη λαϊκή ποιητική μούσα. Το μελοποιημένο τραγούδι, όπως και το τραγούδι γενικά, ανήκει στον εθνικό πολιτισμό· συνιστά ιδεολογική κατασκευή με σκηνοθετικά υλικά τον στίχο και τη μουσική, ενώ η λειτουργικότητά του είναι προσφιλή στον λαό (με την ευρύτερη ή στενότερη έννοια). Μέσα από τα εμπνευσμένα από τον αγώνα τραγούδια αναπαριστάται η εθνική ιστορία, η εθνική εικόνα για τους Έλληνες και χτίζεται έτσι «η εθνοποιητική λειτουργία του πολιτιστικού μηχανισμού». Στην παρούσα εισήγηση γίνεται ταξινόμηση των τραγουδιών, των οποίων οι δημιουργοί (συνθέτες και ποιητές) έχουν εμπνευστεί από το 1821. Η κατάταξη γίνεται με κριτήριο τους επώνυμους ποιητές και συνθέτες όχι μόνο για να φανεί η επίδραση των ιστορικών γεγονότων στις τέχνες αυτές, αλλά για να φανεί πώς ακρογωνιαίοι λίθοι της νεο-ελληνικής ποίησης (Κάλβος, Σολωμός κ.ά.) μελοποιούνται από έντεχνους συνθέτες (Καρρέρ, Σακελλαρίδης κ.ά.) του 19ου και του 20ού αιώνα, και πώς από πιο σύγχρονους συνθέτες (Μαρκόπουλος, Μαμαγκάκης, Λεοντής κ.ά.). Επιπροσθέτως, μέσα από την κατάταξη των τραγουδιών ερευνάται πώς η επίσημη Ιστορία, η προφορική ιστορία και η συλλογική μνήμη ενέπνευσαν λαϊκούς στιχουργούς, που μελοποιήθηκαν από λαϊκούς συνθέτες, ενώ εξετάζεται ο τρόπος που σύγχρονοι λαϊκοί δημιουργοί ακόμη και ροκ συγκροτήματα διασκευάζουν -σε μια post- folk προσέγγιση- παραδοσιακά τραγούδια του 1821. Η εργασία βασίζεται στα μεθοδολογικά εργαλεία της Ιστορικής Μουσικολογίας, της Εθνομουσικολογίας, της Λαογραφίας.

Ροζαλία Ελευθεριάδου,

Τραγούδια του 1821 στον Εύξεινο Πόντο του 1821

Τα τραγούδια της επανάστασης του 1821 επιβίωσαν στο Μικρασιατικό Πόντο και χρησιμοποιήθηκαν έως τις αρχές του 20ού αιώνα από τις ελληνικές κοινότητες σύμφωνα με τις συνθήκες της εποχής. Τα τραγούδια της επανάστασης του '21 χρησιμοποιήθηκαν από επίσημους εκπαιδευτικούς φορείς για την τόνωση του εθνικού φρονήματος των μαθητών αλλά και στην καθημερινότητα των ελληνικών κοινοτήτων παράλληλα με την τοπική μουσική παράδοση. Με ποιον τρόπο χρησιμοποιήθηκαν από τους επίσημους εκπαιδευτικούς φορείς και κάτω από ποιες ιδιαίτερες συνθήκες; Ποιοι μουσικοί (τοπικοί ή όχι) δίδασκαν τα συγκεκριμένα τραγούδια στον Εύξεινο Πόντο σύμφωνα με πηγές της εποχής; Ποιο ήταν το έρεισμα των τραγουδιών του 1821 στην καθημερινότητα των ελληνικών κοινοτήτων του Εύξεινου Πόντου στις αρχές του 20ού αιώνα; Επιπλέον, ποια ήταν η μορφή των επαναστατικών τραγουδιών της ηπειρωτικής Ελλάδας στη λαϊκή μουσική και χορευτική πράξη-επιτέλεση στον Εύξεινο Πόντο; Η παρούσα ανακοίνωση θα απαντήσει στα παραπάνω ερωτήματα και θα παρουσιάσει τεκμήρια από πηγές της εποχής που εξετάζουμε. Θα παρουσιάσει επίσης καταγραφές των αρχών του 20ού αιώνα που αποτυπώνουν τον τρόπο με τον οποίον τα επαναστατικά τραγούδια της ηπειρωτικής Ελλάδας εκτελούνταν στην καθημερινότητα των ελληνικών κοινοτήτων του Εύξεινου Πόντου.

Γιώργος Ευαγγέλου,

Εξετάζοντας την τροπικότητα στο έργο του Απόστολου Χατζηχρήστου

Με δεδομένη την έλλειψη τεκμηρίων γύρω από τις ιστορικές ηχογραφήσεις των αστικών λαϊκών μουσικών στην Ελλάδα, είναι σκόπιμο να στραφεί η έρευνα σε μια συστηματική ανάλυση των ηχογραφημάτων, η οποία δύναται να αναπληρώσει σοβαρά ελλείμματα, π.χ. στην ταυτοποίηση υφών, συνθετών και ερμηνευτών, και να προάγει την κατανόηση της νεοελληνικής αστικής λαϊκής μουσικής. Από αυτό το πνεύμα εμφορείται η παρούσα ανακοίνωση, που επιχειρεί να σκιαγραφήσει το πορτρέτο του Απόστολου Χατζηχρήστου ως συνθέτη. Η σκιαγράφηση αυτή στηρίζεται στην συστηματική ανάλυση συγκεκριμένων χαρακτηριστικών του έργου του, και πιο συγκεκριμένα:

1. Τη χρήση του δρόμου χουζάμ κατά την οποία παρατηρείται η ανάδειξη του τετραχόρδου χιτζάζ της πέμπτης βαθμίδας.

2. Τη χρήση του δρόμου χιτζάζ, σε συνδυασμό με τη χρήση του των τετραχόρδων ραστ και σεγκιά στην τέταρτη βαθμίδα, ως μια συνήθη μελωδική συμπεριφορά.

3. Την αντικατάσταση της ματζόρε συγχορδίας της τέταρτης βαθμίδας από την αντίστοιχη μινόρε (modal interchange) στο πλαίσιο του ματζόρε ή ραστ δρόμων.

Η ανάλυση αυτή φανερώνει ότι οι τροπικές οντότητες των μακάμ μεταφέρθηκαν από τον συνθέτη στο ιστορικά συγκερασμένο σύστημα και εναρμονίστηκαν με κάθετες τρίφωνες συγχορδίες. Αντιστοίχως, στην αρμονική συνοδεία η χρήση συγκεκριμένων συγχορδιών είναι αυτή που διαμορφώνει το ηχητικό περιβάλλον, το οποίο αποτελεί το σήμα κατατεθέν του Χατζηχρήστου.

Λάμπρος Ευθυμίου,

Όψεις της μουσικής παράδοσης στον 21^ο αιώνα: Επιτελέσεις, αλληλεπιδράσεις, αναπαραστάσεις και διασκευές

Η εμφάνιση νέων μουσικών ειδών δημοφιλούς μουσικής αποτελούν απόρροια των ιδιαίτερων κοινωνικών και πολιτικών συνθηκών της ελληνικής πραγματικότητας κατά το δεύτερο μισό του 20ού αιώνα. Παράλληλα, οι ίδιες συνθήκες, αποτελούν αφορμή για τη δημιουργία νέων περιβαλλόντων κάτω από τα οποία πραγματοποιείται η επιτέλεση των μουσικών του μνημονικού πολιτισμού. Η μεταπολίτευση παρέχει τον απαιτούμενο «χώρο» για την περαιτέρω ανάπτυξη των νέων ειδών ενώ οι μουσικές παραδόσεις τίθενται στο περιθώριο των επιλογών της νεότερης γενιάς και όχι μόνο, ως πολιτισμικό προϊόν το οποίο σε αρκετές περιπτώσεις «συνδέθηκε» σε ιδεολογικό επίπεδο με την προβολή της κουλτούρας της επταετούς δικτατορίας. Κατά τις επόμενες δεκαετίες ωστόσο, η εικόνα αυτή δίνει το χώρο της σε μια νέα πραγματικότητα, στο πλαίσιο της οποίας πλήθος νεότερων μουσικών συνδιαλέγονται εξίσου με τις τοπικές μουσικές παραδόσεις και τα νέα μουσικά στυλ. Ειδικότερα από την τελευταία δεκαετία του 20ού αιώνα κι έπειτα, η μουσική παράδοση μετατρέπεται για τους μουσικούς σε ένα πεδίο πάνω στο οποίο πραγματοποιούνται ζυμώσεις και μουσικοί πειραματισμοί που γίνονται αποδεκτοί από το ευρύτερο μουσικό κοινό. Οι νέοι τρόποι μουσικής εκτέλεσης της μουσικής παράδοσης, οι τόποι που επιτελούνται, η αισθητική και υφολογική προσέγγιση αποτελούν τα στοιχεία που επιχειρούνται να μελετηθούν στην παρούσα ανακοίνωση, μέσα από το παράδειγμα του τραγουδιού «Εγώ κρασί δεν έπινα».

Γιώργος Ζερβός,

20^{ος} -21^{ος} αιώνας: μια ανολοκλήρωτη μουσική επανάσταση;

Ο 20ός αιώνας χαρακτηρίζεται αναμφισβήτητα ως ο κατ' εξοχήν αιώνας των επαναστάσεων στον χώρο της τέχνης και ως εκ τούτου και της μουσικής. Στην εισήγηση αυτή θα προσπαθήσουμε να αναδείξουμε τις ιδιαιτερότητες και τα «επιτεύγματα» αυτών των κινήματων, στο επίπεδο της διεύρυνσης του ηχητικού φάσματος και του χειρισμού του μουσικού υλικού, αλλά και τα προβλήματα που προέκυψαν από τη διαχείριση του νέου αυτού ηχητικού σύμπαντος. Η πληθώρα αυτών των κινήματων, η μεταξύ τους διαφοροποίηση και η –πολλές φορές– άρνηση, ιστορικά καθιερωμένων και κοινώς αποδεκτών ειδών και μορφών της μουσικής τέχνης, δημιουργεί μια φαινομενικά, χαοτική εικόνα ιδιαίτερα στο πρώτο μισό του 20ού αιώνα, για να ακολουθήσει μια δεύτερη μουσική «έκρηξη» στις αρχές του δεύτερου μισού του ίδιου αιώνα, φθάνοντας τελικά, κατά τα τέλη του 20ού και στις αρχές του 21ου αιώνα, σε μια περισσότερο συντηρητική και εξισορροπημένη κατάσταση, επανασυνδεδεμένη με ορισμένες πλευρές της μουσικής του παρελθόντος. Η συνεχής εναλλαγή των κινήματων, η έλλειψη κοινής γλώσσας και η επικράτηση των προσωπικών στυλ, ενώ αποτελούν χαρακτηριστικά που διευρύνουν τις επιλογές των συνθετών, σύντομα αυτοεξαντλούνται, καταβυθιζόμενοι στην εσωστρέφειά τους: φαίνεται σαν να προσπαθούν να «λύσουν» κάποια ενδογενή εσωτερικά προβλήματα της σύγχρονης μουσικής, αλλάζοντας συνεχώς κατεύθυνση και αναζητώντας ένα νέο μουσικό νόημα, αντίστοιχο εκείνου, γύρω από το οποίο περιστρέφονταν οι διαδικασίες της σύνθεσης στις προηγούμενες «καταξιωμένες» μουσικές παραδόσεις του παρελθόντος.

Κωστής Ζουλιάτης,

Ο Μεγάλος Ήλιος του Luigi Nono. Η επανάσταση ως περιεχόμενο και ως φόρμα

ο όνομα του Ιταλού συνθέτη Luigi Nono (1924-1990) είναι στενά συνδεδεμένο με την πλέον ριζοσπαστική κατεύθυνση της μουσικής Πρωτοπορίας του 20ού αιώνα. Δεν είναι άλλωστε λίγες οι στιγμές στην εργογραφία του, όπου τα σύγχρονα επαναστατικά κινήματα αλλά και οι μεγάλες εξεγέρσεις της Ιστορίας έχουν εμπνεύσει τον πρωτοπόρο δημιουργό ως αφετηρία και κυρίως ως υλικό. Όμως η επανάσταση δεν αποτελεί μονάχα μια ιστορική έννοια στο έργο του Nono, αλλά και έναν δυναμικό πυρήνα πολυεπίπεδης έμπνευσης όσο αφορά ζητήματα μορφής, δομικά εργαλεία σύνθεσης και εκφραστικά μέσα. Ως χαρακτηριστικό τεκμήριο της δημιουργίας του, που τοποθετεί στην αιχμή του τις μεγάλες επαναστάσεις του 20ού αιώνα, αλλά και του τέλους του 19ου, αναλύεται εδώ το έργο σκηνικής δράσης *Al Gran Sole Carico*

D'Amore [Στον μεγάλο ήλιο, τον φορτωμένο με αγάπη]. Πραγματοποιώντας την πρεμιέρα του το 1975, αυτό το αντισυμβατικό μορφολογικά έργο αναδεικνύει την αιώνια θηλυκή παρουσία στη ζωή, στον πόλεμο και, κυρίως, στην επανάσταση. Η σκηνική εξέλιξή του διατρέχει ιστορικές εξεγέρσεις όπως η Παρισινή Κομμούνα του 1871, η Κουβανική Επανάσταση του 1967 και οι Ρώσικες Επανάστασεις του 1905 και 1917, ενώ ο Νοπο συνθέτει το λιμπρέτο με κείμενα των Μπρεχτ, Γκόρκι, Παβέζε, Ρεμπώ, των γυναικών της Επανάστασης, αλλά και ιστορικών μορφών όπως των Κάστρο, Λένιν, Μαρξ, Γκράμσι κ.ά. Την ίδια στιγμή, το ίδιο ιστορικό υλικό διαπερνά και ποικίλες παραμέτρους της διαδικασίας της σύνθεσης – λ.χ. ρυθμολογία, μοτιβικά θέματα – ενώ ο συνθέτης νοηματοδοτεί ηχητικά τις διάφορες καταστάσεις των επεισοδίων. Μια σύντομη χαρτογράφηση αντίστοιχων χρήσεων ιστορικού υλικού γίνεται και για άλλα έργα του Νοπο – όπως το *Canti di Vita e d'Amore* (1962) και το *A floresta e jovem é cheia de vida* (1966).

Ξένια Θεοδωρίδου,

Άγνωστα έργα με φιλελληνικό περιεχόμενο των J. P. Pixis, J.L. von Armansperg, Th. Labarre, H. Herz και η συμβολή του Αιμίλιου Ριάδη στον απελευθερωτικό αγώνα της Μακεδονίας με ποιητικά και μουσικά έργα

Ο ελληνικός απελευθερωτικός Αγώνας που ξεκίνησε το 1821 είχε την τύχη να βρει υποστήριξη από το φιλελληνικό κίνημα, που αναδύθηκε σε πολλές ευρωπαϊκές και μη χώρες και υποστηρίχτηκε από αγνούς ιδεολόγους και φιλόφιλους. Στο πλαίσιο αυτό προέκυψαν πολλά έργα με φιλελληνικό περιεχόμενο, τα οποία συχνά εκτελούνταν σε εκδηλώσεις κατά τις οποίες συγκεντρώνονταν χρήματα υπέρ του ελληνικού σκοπού. Η ανακοίνωση σκοπεύει να διερευνήσει το πλαίσιο δημιουργίας ορισμένων κατά πάσα πιθανότητα άγνωστων ή λίγο γνωστών στην ελληνική μουσικολογία έργων από Γερμανούς και Γάλλους συνθέτες, δηλαδή των *Grandes Variations pour piano solo sur le chœur des Grecs du Siège de Corinthe* του Henri Herz (1826 ή 1827), του *Aux mânes des héros de la Grèce* για πιάνο 4 χέρια του Johann Peter Pixis (1828), των *Drei griechische Märsche* για πιάνο (1832), έργο πιθανότατα του κόμη Josef Ludwig von Armansperg, μέλους της επιτροπής Αντιβασιλείας του Όθωνα και των τραγουδιών *Le clephte* του Théodore Labarre (χ.χρ.) και *Le jeune grec* (αγνώστου συνθέτη, κείμενο του Justin-Gensoul, χ.χρ.), που διασώζονται σε ένα εικονογραφημένο *Album lyrique* της συλλογής Τρικόγλου στη Βιβλιοθήκη του ΑΠΘ. Επιπλέον, εφόσον οι απελευθερωτικές επαναστατικές προσπάθειες στη Μακεδονία αποτελούν ιστορική συνέχεια με την Επανάσταση στη νότια Ελλάδα, θα γίνει αναφορά στις *Μακεδονικές Σκιές* για δύο πιάνο του Αιμίλιου Ριάδη (1912), ίσως το εμβληματικότερο έργο του Μακεδόνα συνθέτη, που περιγράφει την διαπάλη για την απελευθέρωση της Μακεδονίας χρησιμοποιώντας εξωτικούς κώδικες και προγραμματική αφηγηματική πλοκή, αλλά και στην ποίηση του συνθέτη με θέμα το '21, δείγμα κυρίως μεταρομαντικού εθνισμού, καθώς εκεί διαγράφονται τα πιστεύω του για τα συγκεκριμένα ιστορικά γεγονότα.

Βαλέρι Ισμαγκίλοβ,

Η σοβιετική μουσική δημιουργία τις πρώτες δυο δεκαετίες μετά την επανάσταση του 1917. Ο Οκτώβρης στα έργα των D. Shostakovich και S. Prokofiev

Η επανάσταση του 1917 δεν άλλαξε μόνο την κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή στη νεότερη ιστορία του 20ού αιώνα, αλλά και τη μορφή και τους στόχους της Τέχνης, την οποία το νέο κράτος οραματιζόταν πια ως ένα ιδεολογικό εργαλείο. Το νέο κοινωνικό καθεστώς έπρεπε να έχει και μια νέα Τέχνη διαφορετική από την «παλαιά» και «μικροαστική». Γι' αυτόν το λόγο, την πρώτη δεκαετία μετά την επανάσταση οι Αρχές παρότρυναν κάθε είδους πρωτοπορία στη μουσική δημιουργία. Ωστόσο, η ελευθερία της δημιουργίας τελικά έγινε αντιληπτή από τις Αρχές ως κάτι το ιδεολογικά ξένο για το κοινό, που δεν θα μπορούσε να εκφράζει τη νέα σοσιαλιστική πραγματικότητα. Στη δεύτερη δεκαετία μετά την επανάσταση το κράτος περιόρισε αυστηρά την ελευθερία της δημιουργίας, θέτοντας ως μοναδική καλλιτεχνική κατεύθυνση τον σοσιαλιστικό ρεαλισμό. Κάτω υπό αυτές τις συνθήκες, ο Shostakovich αφιέρωσε την καινοτόμα *Δεύτερη Συμφωνία* (1927) στη δεκαετή επέτειο από την Οκτωβριανή Επανάσταση και ο Prokofiev την *Καντάτα* για τα είκοσι χρόνια επετείου από την Οκτωβριανή Επανάσταση (1937). Σ' αυτά τα έργα, που αποτελούσαν παραγγελίες του κράτους, οι δυο συνθέτες χρησιμοποιώντας επαναστατικά και ιδεολογικά κείμενα –ο καθένας με τον δικό του τρόπο– κατάφεραν να δημιουργήσουν μουσική χωρίς να θυσιάσουν τίποτα από τα καλλιτεχνικά τους κρέντο.

Μαγδαληνή Καλοπανά,

Ο Διαγωνισμός Σύνθεσης του 1991 με θέμα την Παλιγγενεσία του Έθνους

Οι αθηναϊκές εφημερίδες της 24ης Σεπτεμβρίου του 1991 αναφέρονται σύσσωμες στα αποτελέσματα του Διαγωνισμού Σύνθεσης Συμφωνικού Έργου του Πνευματικού Κέντρου του Δήμου Αθηναίων με θέμα την Παλιγγενεσία του Έθνους. Η επταμελής κριτική επιτροπή απένειμε δύο Β' Βραβεία (Γ. Κουμεντάκης, Μ. Τραυλός), δύο Γ' Βραβεία (Δ. Δραγατάκης, Χρ. Χατζής) και μία τιμητική Διάκριση (Α. Παναγιωτόπουλος).

Ειδικότερα, η δημιουργία των έργων, με βάση τα δημοσιεύματα, έδωσε στους συνθέτες το έναυσμα να «προωθήσουν αισθητικά-ιστορικά προβλήματα» (*Δημοκρατικός Λόγος*, 24.9.1991). Το ενδιαφέρον αυτού του διαγωνισμού αναπτύσσεται σε δύο άξονες. Ο ένας αφορά στα ίδια τα έργα και τις πτυχές της «Εθνικής Παλιγγενεσίας», τις οποίες πραγματεύονται με μουσικούς όρους. Ο άλλος αφορά στη θέση του συγκεκριμένου διαγωνισμού μεταξύ άλλων διαγωνισμών σύνθεσης της εποχής, ιδίως εκείνων που προβάλλουν αντίστοιχη θεματική. Το θέμα προσεγγίζεται μέσα στο πλαίσιο της ιστορικής μουσικολογίας με την επικουρική αξιοποίηση στοιχείων μουσικής ανάλυσης.

Μαίη Κοκκίδου, Παναγιούλα Καρέτσου, Ιφιγένεια Βαμβακίδου,
Η ελληνικότητα στο επίσημο μουσικό βίντεο για τον εορτασμό των 200 χρόνων από την Ελληνική Επανάσταση

Το 2021 συμπληρώθηκαν 200 χρόνια από την κήρυξη της Ελληνικής Επανάστασης και του αγώνα της εθνικής ανεξαρτησίας. Για τον σχεδιασμό του εορτασμού της συμβολικής επετείου των 200 χρόνων και για τον συντονισμό του προγράμματος δράσεων συστάθηκε η Επιτροπή «Ελλάδα 2021». Στο πλαίσιο των εορτασμών η Επιτροπή πρότεινε τη δημιουργία ενός μουσικού βίντεο επιλέγοντας το τραγούδι «Ας κρατήσουν οι χοροί» του Διονύση Σαββόπουλου. Η παρούσα μελέτη εστιάζει στο εν λόγω μουσικό βίντεο, διερευνώντας κώδικες, δηλώσεις και συνδηλώσεις με στόχο την αποδόμηση των νοημάτων του. Ως μεθοδολογικό εργαλείο χρησιμοποιείται το πολυτροπικό-σημειωτικό μοντέλο ανάλυσης της Κοκκίδου που αναπτύσσεται στο τρίπτυχο Περιγραφή-Ανάλυση-Ερμηνεία. Ειδικοί στόχοι της έρευνας είναι η αντίληψη της έννοιας της ελληνικότητας όπως αρθρώνεται μέσα από τα συστήματα της μουσικής των στίχων και των εικόνων. Ειδικότερα, μελετώνται οι στίχοι μέσα από τις ιστοπίες του Greimas. Για τη μουσική, λαμβάνεται υπόψη το ιστορικό συμφραζόμενο της πρώτης εκτέλεσης και μελετώνται στοιχεία μουσικής ανάπτυξης (δομή, μελωδία, αρμονία, μέτρο, ρυθμός, υφή, ενορχήστρωση), ψηφιακής επεξεργασίας και φωνητικής έκφρασης. Η ανάλυση των εικόνων εστιάζει στους χώρους, στους έμφυλους, φυλετικούς, ηλικιακούς, ενδυματολογικούς, χρωματικούς και χειρονομιακούς (παίξιμο οργάνων, εκφραστικές κινήσεις, χορός) κώδικες καθώς και στους κινηματογραφικούς κώδικες. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας το μουσικό βίντεο επιχειρεί να τονώσει το εθνικό αίσθημα, αποκλείοντας άλλες κοινωνικές ομάδες που ζούνε μόνιμα και εργάζονται στην Ελλάδα για πολλά χρόνια.

Τάσος Κολυδάς,

Πτυχές από την εξέλιξη της κιθάρας στην Ελλάδα: δεδομένα σχετικά με το κοινό των ρεσιτάλ κιθάρας κατά το β' μισό του 20^{ου} αιώνα

Οι πηγές που αναφέρονται στην ακρόαση μουσικής από κιθάρα, από την δεκαετία του 1950 και έπειτα, κάνουν συχνά λόγο για μια πρωτόγνωρη εμπειρία. Τόσο οι γραπτές όσο και οι προφορικές πηγές μαρτυρούν την ανεξίτηλη εντύπωση που άφησε η ακρόαση της μουσικής στο κοινό που προσερχόταν στις αίθουσες συναυλιών. Τόσο η ένταση όσο και η ποιότητα της εντύπωσης αυτή θα πρέπει να αποδοθεί, ως ένα βαθμό, στο πρωτόγνωρο γεγονός της εμφάνισης και λειτουργίας του κιθαριστή πάνω στη σκηνή. Σκοπός της εισήγησης είναι η διερεύνηση των χαρακτηριστικών του ακροατηρίου στα ρεσιτάλ κιθάρας κατά την περίοδο 1950-1980· το ενδιαφέρον που έδειξε με την προσέλευσή του στην αίθουσα συναυλιών, την ενδεχόμενη μεταβολή του ενδιαφέροντός του στον άξονα του χρόνου, όπως και τη φυσιολογία του. Από τη σκοπιά των σολίστ κιθάρας εξετάζονται οι δυσκολίες, τα εμπόδια και εν γένει οι συνθήκες που είχαν να αντιμετωπίσουν κατά την διοργάνωση των ρεσιτάλ, την προσωπική τους προετοιμασία, τη σκηνική παρουσία κ.τ.ό. Στα προσδοκώμενα αποτελέσματα της εισήγησης περιλαμβάνεται η ανίχνευση των χαρακτηριστικών του πληθυσμού που προσερχόταν στα ρεσιτάλ κιθάρας και κατ' επέκταση η αναζήτηση συσχετίσεων ανάμεσα στο φαινόμενο της ανάπτυξης της κιθάρας και τα χαρακτηριστικά του πληθυσμού στα αστικά κέντρα της εποχής. Όλα αυτά συνδράμουν στην εξαγωγή συμπερασμάτων γύρω από τα αίτια που οδήγησαν τα ακροατήρια στις αίθουσες συναυλιών και ιδιαίτερα στα ρεσιτάλ κιθάρας.

Σπήλιος Κούνας,

Αυτοσχεδιασμοί στις λαϊκές μουσικές, συνέχειες ή συνεχείς «επαναστάσεις»

Αποτελούν οι μουσικοί αυτοσχεδιασμοί ρήξεις ως προς τη «συνέχεια» που ορίζει η μουσική παράδοση; Πρόκειται απλώς για υλοποιήσεις του αυθόρμητου, καθορίζονται αποκλειστικά από το συναίσθημα, το momentum της επιτέλεσης; Σχετίζονται με το μουσικό παρελθόν και, αν ναι, πώς αποτυπώνεται αυτό στη μουσική πράξη; Η μελέτη των αυτοσχεδιασμών που ηχογραφούνται κατά τα πρώτα χρόνια της δισκογραφίας μπορεί να αναδείξει σημαντικά στοιχεία για το πώς διαμορφώνονται οι μουσικές φόρμες και να αποκαλύψει τρόπους με τους οποίους διαχέεται και τίθεται σε επαναπραγμάτευση η μουσική γνώση. Εν προκειμένω, αξιοποιώντας τις μεθόδους της μουσικής ανάλυσης για την εξέταση επιλεγμένων μουσικών παραδειγμάτων

αυτοσχεδιαστικών μορφών, δίνεται έμφαση στην πρακτική ανάπτυξης του μουσικού τρόπου σε διακριτές ενότητες, παρατηρείται ο ρόλος που διαδραματίζουν καθιερωμένες μουσικές φράσεις, ενώ διερευνάται το πώς η διαχείριση αυτή επηρεάζει τη δομή της μουσικής φόρμας. Μέσα από την μελέτη της χρήσης μοντέλων μουσικής δημιουργίας καταδεικνύεται η ύπαρξη μιας μορφής συλλογικής γνώσης η οποία ανανεώνεται και μεταλλάσσεται διαρκώς. Παράλληλα, η χρήση τυπικών μουσικών φράσεων φέρνει στο φως ορισμένους από τους τρόπους μετάδοσης της γνώσης σε μουσικές τις οποίες χαρακτηρίζει η προφορική συνθήκη.

Διονύσιος-Ιωάννης Κυριακούλης,

Η μουσική ως παράγοντας διαμόρφωσης εθνικής συνείδησης και ταυτότητας στην Ελληνική εκπαίδευση κατά το διάστημα 1870 – 1940

«Επανάσταση μπορεί να υπάρξει μόνο εκεί όπου υπάρχει συνείδηση», Jean Jaures
Η καλλιέργεια εθνικής συνείδησης μέσα στην σχολική ζωή από τις πρώτες κιόλας τάξεις ήταν και είναι μια πρακτική προετοιμασίας των μελλοντικών πολιτών για επανάσταση όποτε κρίνεται αυτό αναγκαίο. Μέσα στην λέξη επανάσταση εμφανίζεται η αναγκαιότητα ή η δικαιολόγηση στρατιωτικών επιχειρήσεων που αφορούν στην προστασία ενός έθνους από υποψήφιους ή και πιθανούς εχθρούς που την απειλούν. Πώς όμως ορίζονται αυτές οι απειλές; Τί είναι αυτό που θα επιστρατεύσει τους πολίτες ενός κράτους ώστε να συμμετέχουν όχι απλά οικειοθελώς αλλά με υπερβάλλοντα ζήλο σε μια σύρραξη που θα προστάξει η εκάστοτε πολιτική ηγεσία; Ποιες είναι οι μακρές διάρκειες ιδεολογημάτων που εγγράφονται στη μνήμη της κάθε γενιάς; Στο πρόγραμμα του μαθήματος μουσικής της περιόδου που θα μελετηθεί, συμπεριλαμβάνονται τραγούδια που λειτουργούν ως παράγοντας διαμόρφωσης εθνικής συνείδησης και ταυτότητας ώστε τα νέα παιδιά να γίνουν οι μελλοντικοί φύλακες του έθνους. Μέσα από μια ποσοτική και ερμηνευτική ανάλυση συγκεκριμένων τραγουδιών στα παιδαγωγικά εγχειρίδια του μαθήματος, γίνεται προσπάθεια για την κατανόηση των συμβόλων, των προτύπων συμπεριφοράς προς τους νέους, ενώ την ίδια στιγμή δημιουργούνται και προβληματισμοί για την συχνά συγκρουσιακή θέση του εκπαιδευτικού κατά την συγκεκριμένη περίοδο αλλά και σήμερα.

Νικόλαος Μάμαλης,

Από τη σκηνική μουσική στη μουσική φόρμα: Έργα Ελλήνων συνθετών σε μουσικές και μουσικοδραματικές φόρμες ως αποκύημα της εμπειρίας παραστάσεων του Αρχαίου Δράματος στη σύγχρονη σκηνή

Η υιοθέτηση των νεωτερικών τάσεων στη σκηνική μουσική λειτούργησε καταλυτικά για την αναβάθμιση και τον εκσυγχρονισμό της θεατρικής ζωής στην Ελλάδα. Ήδη από τη δεκαετία του '50 στη σκηνική μουσική, με την ανάδειξη του δωδεκάφθογγου (Σισιλιάνος), και από τις αρχές της δεκαετίας του '60 την αξιοποίηση της μαγνητοταινίας (Χρήστου, κ.ά.) της στοχαστικής μουσικής (Ξενάκης) αποτυπώνονται οι προκλήσεις της νεωτερικότητας. Παρά τους όποιους δισταγμούς προκάλεσε η εισαγωγή των μουσικών νεωτερισμών στο Αρχαίο Δράμα, οι πειραματισμοί αυτοί υλοποιήθηκαν σε μια ευνοϊκή διεθνή συγκυρία, με την αναζήτηση νέων ισορροπιών μεταξύ σύγχρονων επιδράσεων και αφομοίωσης στοιχείων της βυζαντινής, παραδοσιακής και Αρχαίας Ελληνικής μουσικής (Χρήστου, Ξενάκης, Αδάμης κ.ά.). Στη σύντομη αυτή μελέτη επιχειρείται μια ενδεικτική χαρτογράφηση αντιπροσωπευτικών έργων που αναδείχθηκαν από Έλληνες συνθέτες από τη δεκαετία του '60 και εφεξής, οι οποίοι, μνημένοι στην εμπειρία της σκηνικής μουσικής για το Αρχαίο Δράμα, επανήλθαν σε μεταγενέστερα έργα τους διερευνώντας-κάτω από διαφορετική οπτική- νέες μουσικοδραματικές δομές παρόμοιας θεματολογίας. Με δεδομένη τη δέσμευση από τις ιστορικές μουσικές συγκυρίες, η έμπνευση νέων έργων που έπονται της κτηθείσας εμπειρίας, συνέβαλε καταλυτικά στην ανάδειξη νέων έργων ανάλογης θεματολογίας. Ένας επιπρόσθετος παράγοντας για την προετοιμασία έργων που άπτονταν, θεματικά, στο Αρχαίο Δράμα υπήρξε η διεθνής απήχησή του. Το κοινό, αποδεικνύεται δεκτικό σε ανάλογα μουσικοδραματικά έργα και αντίστοιχες μουσικές αναζητήσεις. Χωρίς να αποβλέπουμε στην κάλυψη ενός τόσο εκτενούς φάσματος εργογραφίας, ούτε στη λογική διαχωρισμού των έργων αυτών από το συνολικό έργο και της μουσικής γλώσσας του συνθέτη, επιχειρείται η επανεκτίμηση αυτού του διαχρονικού εγχειρήματος και η ερμηνεία των ιδιαιτεροτήτων του.

Κατερίνα Μανιού,

Η ανασύσταση της φωνής ως «επανάσταση»: Η προσέγγιση της φωνητικής performance από τον Demetrio Stratos και η μετέπειτα εξέλιξή της

Στην παρούσα εισήγηση προσδιορίζουμε τη φωνητική προσέγγιση που ανέπτυξε ο Έλληνας τραγουδιστής, performer, συνθέτης, μουσικός ερευνητής και πολυοργανίστας Demetrio Stratos ως μια μορφή ανασύστασης του φωνητικού οργάνου, η οποία άπτεται, κινητοποιείται και καλεί προς μια επαναστατική προοπτική. Αν, κατά τον Bakhtin, η διαδικασία της ομιλίας δημιουργεί κόσμους, τότε ο Stratos, διευρύνοντας τα σύνορα της

φωνητικών δυνατοτήτων γλωσσικά, ηχητικά, πολιτισμικά και πειραματικά, προτείνει την σύσταση ενός διευρυμένου κόσμου επικοινωνίας, ο οποίος επεκτείνει την αντιληπτική και εκφραστική ικανότητα. Με αφορμή το ερευνητικό, καλλιτεχνικό και παιδαγωγικό έργο του Stratos θεωρούμε τη φύση της φωνής ως ένα ενδιάμεσο πεδίο αλληλοσυμπληρούμενων τάσεων, τις οποίες εκείνος ανέδειξε, καλλιέργησε και επεδίωξε να διαδώσει. Αυτές αφορούν όψεις όπως: μοναδικότητα και οικουμενικότητα, γλώσσα και προ-γλώσσα, μονόλογος και διάλογος, υλικότητα (όργανο) και μη υλικότητα (κύμα), γίνεσθαι και είναι. Προκειμένου να προσεγγίσουμε τα κοινά τους στοιχεία, καταφεύγουμε σε θεωρητικά εργαλεία από την οντολογία, τη γλωσσολογία και τη σημειωτική καθώς και στις αντιτιθέμενες για τον Adorno έννοιες της «επικοινωνίας» και της «μίμησης». Σημειώνουμε πως η εκ βάθρων αναπνευστική/φωνητική/σωματική ανασύσταση που προτείνει ο Stratos λειτουργεί «επαναστατικά» ως αφύπνιση των εγγενών δυνατοτήτων του ανθρώπου, που φιλοδοξείται να καταστούν κοινό κτήμα και να επαναπροσδιορίσουν το δημόσιο επικοινωνιακό γίνεσθαι. Τέλος, επισκοπούμε την τέχνη της φωνητικής performance αντιπαραβάλλοντας τα ιδανικά του Stratos με ποικίλες εκδοχές συνέχισής της.

Τζωρτζίνα Μερεντίτη,

Μια ελληνική όπερα για τη γαλλική επανάσταση: Παύλου Καρρέρ, Μαρία Αντωνιέττα.

Ιστορικοαναλυτική προσέγγιση

Ο Παύλος Καρρέρ (Ζάκυνθος 1829–Αθήνα 1896) ήταν ο πιο σημαντικός Έλληνας συνθέτης όπερας πριν τον Κερκυραίο Σπύρο Σαμάρα. Εκτός των άλλων, ο Καρρέρ εμπνεύστηκε από τον ελληνικό αγώνα του 1821 και οραματίστηκε μια εθνική όπερα που θα χρησιμοποιούσε και μελωδίες οι οποίες παρέπεμπαν στην ελληνική παραδοσιακή μουσική. Εκτός από την Ελληνική Επανάσταση τον απασχόλησε και η Γαλλική, ήδη από το 1873, όταν συνέθεσε την όπερα *Μαρία Αντωνιέττα* σε ιταλικό λιμπρέτο του Γεωργίου Ρώμα. Το έργο έχει διασωθεί πλήρες στην πρωτότυπη μορφή του, από το χέρι του ίδιου του συνθέτη και αποκαταστάθηκε πρόσφατα, από το Σεμινάριο Ελληνικής Μουσικής του Πανεπιστημίου Αθηνών. Στην ανακοίνωσή μας θα εξεταστεί η σχέση και η συνάφεια των προσώπων και των γεγονότων τα οποία διαπραγματεύεται το έργο με την ιστορική πραγματικότητα. Στη συνέχεια, επιλέγοντας ένα από τα πιο χαρακτηριστικά αποσπάσματα της όπερας, τη σκηνή της δίκης του Λουδοβίκου ενόπιον των επαναστατών και του συμβουλίου, προσεγγίζουμε αναλυτικά τη μουσική τόσο καθ' εαυτήν όσο και σε σχέση με τον θεατρικό λόγο. Επιδιώκεται να αποκαλυφθούν τα συνθετικά στοιχεία που βασίζονται στις γνωστές συμβάσεις της Ιταλικής όπερας του 19ου αιώνα όσο και, αφετέρου, να στοιχειοθετηθεί η δημιουργική προσωπικότητα του Καρρέρ μέσα από στοιχεία που αποκλίνουν από το καθιερωμένο πρότυπο.

Κωνσταντίνα Μπουρλή, Νίκος Πουλάκης,

Μουσική, Νεολαία και Επανάσταση: Φιλμικές Αναπαραστάσεις του Φεστιβάλ Woodstock

Για την Αμερική, η δεκαετία του 1960 κατέχει ιδιαίτερη θέση στην ιστορία της, καθώς χαρακτηρίζεται από μια σειρά σημαντικών ιδεολογικών, κοινωνικών, πολιτικών και επιστημονικών μετασχηματισμών. Αν ορίσουμε ως αντικουλτούρα την πολιτισμική έκφραση των κοινωνικών ομάδων που έρχεται σε αντιπαράθεση με την κυρίαρχη λογική, τότε μπορούμε να πούμε ότι οι κινητοποιήσεις των φοιτητικών οργανώσεων και άλλων ριζοσπαστικών ομάδων, οι πολιτικές διαδηλώσεις, τα ροκ μουσικά φεστιβάλ και τα δημοφιλή ενημερωτικά και ψυχαγωγικά τηλεοπτικά προγράμματα για τη νεολαία αποτελούν μερικά από τα πολλά παραδείγματα που αναδεικνύουν τον ρόλο της αντικουλτούρας ως ενός «επαναστατικού» στοιχείου στην αμερικανική κοινωνία της εν λόγω δεκαετίας. Στην εισήγηση θα παρουσιαστούν οι διαφορετικοί τρόποι προσέγγισης δύο φιλμικών αναπαραστάσεων του μουσικού φεστιβάλ Woodstock (1969), μέσα από την οπτικοακουστική ανάλυση του κινηματογραφικού ντοκιμαντέρ *Woodstock* (1970) του Michael Wadleigh και του τηλεοπτικού ντοκιμαντέρ *Woodstock: Three Days that Defined a Generation* (2019) του Barak Goodman. Στόχος της παρουσίασης είναι η συγκριτική ερμηνεία των δύο αυτών φιλμικών παραδειγμάτων του φεστιβάλ Woodstock, το οποίο θεωρήθηκε συμβολικά σημείο αναφοράς στη διασύνδεση μουσικής, νεολαίας και επανάστασης ως αποκορύφωμα των κινημάτων της εποχής για πολιτική και πολιτιστική ρήξη με το κατεστημένο.

Μαρία Ντούρου,

Ο Ντίνος Κωνσταντινίδης και ο Γιάννης Α. Παπαϊωάννου μελοποιούν Λόρδο Βύρωνα

Στις 24 Δεκεμβρίου 1809, σε ηλικία μόλις 21 ετών, ο Άγγλος ποιητής Τζωρτζ Γκόρντον λόρδος Μπάιρον, ο γνωστός στην Ελλάδα ως Λόρδος Βύρων, επισκέφτηκε για πρώτη φορά την Αθήνα. Τη νοσταλγία του για το πρότερο ένδοξο παρελθόν των αρχαίων Ελλήνων, τη συγκίνησή του για την άθλια κατάσταση του τουρκοκρατούμενου Ελληνισμού αλλά και τις εκκλήσεις του για επανάσταση και αναδημιουργία της Ελλάδας αποτυπώνει στο δεύτερο άσμα του πολυστίχου και αυτοβιογραφικού χαρακτήρα ποιήματός του *Το*

προσκύνημα του Τσάλντ Χάρολντ το οποίο δημοσιεύτηκε το 1812 προκαλώντας το ενδιαφέρον των σημαντικών πνευματικών κύκλων της Ευρώπης για το υπόδουλο ελληνικό έθνος. Επιλεγμένοι στίχοι του δεύτερου άσματος μελοποιήθηκαν το 1984 από τον Έλληνα συνθέτη της διασποράς Ντίνο Κωνσταντινίδη υπό τον γενικό τίτλο *Η Ελλάδα του Μπάιρον – Byron's Greece* για βαρύτονο, παιδική χορωδία, μεικτή χορωδία και ορχήστρα πνευστών και κρουστών.

Στις 19 Ιουνίου 1823 ο Λόρδος Βύρων γράφει το ποίημα *Ημερολόγιο* στην Κεφαλονιά, στο οποίο εκφράζει τον ενθουσιασμό του για την επανάσταση των Ελλήνων και δηλώνει την επιθυμία του να συμμετέχει ενεργά στον αγώνα τους. Στις 10 Σεπτεμβρίου της ίδιας χρονιάς γράφει και το ποίημα *Αριστομένης*, εμπνευσμένο από τον ομώνυμο ήρωα του Β΄ Μεσσηνιακού Πολέμου αλλά και από τον θάνατο του Μάρκου Μπότσαρη. Τα δύο αυτά ποιήματα επιλέγει να μελοποιήσει το 1989 ο Γιάννης Α. Παπαϊωάννου για φωνή και πιάνο και αποτελούν το κύκνειο άσμα της συνθετικής του δημιουργίας.

Στην παρούσα εισήγηση σκιαγραφείται το ιστορικό πλαίσιο των ποιημάτων και των τραγουδιών και επιχειρείται μουσικοποιοτική ανάλυση του μελοποιημένου Λόρδου Βύρωνα από τους Κωνσταντινίδη και Παπαϊωάννου με στόχο την ανάδειξη των μουσικών εκφραστικών μέσων και των συνθετικών ευρημάτων που αποδίδουν μουσικά τη γεμάτη αντιθέσεις ποιητική γλώσσα αλλά και την έντονη συναισθηματική φόρτιση και επαναστατική διάθεση του ποιητή.

Εμμανουήλ Γ. Ξυνάδας,

Κοσμική μουσική σε μουσικά χειρόγραφα της Βέροιας

Μεταξύ των δημοτικών ασμάτων που απαρτίζουν την πλούσια τοπική κοσμική μουσική παράδοση της Βέροιας, περιλαμβάνονται και αυτά που περιγράφουν τον αγώνα των Ελλήνων κατά τη διάρκεια των οθωμανικών χρόνων και σχετίζονται, είτε με πρόσωπα και γεγονότα της ελληνικής επανάστασης, είτε άλλων επαναστατικών κινημάτων που έλαβαν χώρα στη Μακεδονία, κατά τη διάρκεια του 19ου αιώνα.

Στην εισήγηση παρουσιάζονται δημοτικά τραγούδια που εντοπίστηκαν σε μουσικά χειρόγραφα ιδιωτικών συλλογών στην περιοχή της Βέροιας, τα οποία όπως αποδεικνύεται από την ανθολόγησή τους στα εν λόγω χειρόγραφα, εντάχθηκαν στην τοπική παράδοση της Βέροιας και αποτέλεσαν αναπόσπαστο τμήμα της. Επιπλέον, γίνεται αναφορά σε ζητήματα ήχων, μελοποιίας, ρυθμού και σημειογραφίας με βάση το πρωτογενές υλικό, καθώς και άλλες βιβλιογραφικές πηγές.

Σκοπός της εισήγησης είναι να παρουσιαστούν τα αποτελέσματα της καταγραφή της τοπικής κοσμικής μουσικής παράδοσης της Βέροιας, παρουσιάζοντας δημοτικά τραγούδια και ειδικότερα αυτών που σχετίζονται με ιστορικά γεγονότα που συνέβησαν στη γύρω περιοχή.

Νίκος Ορδουλίδης,

Μουσικά αντίβολα: Ελληνική-εβραϊκή ιστορική δισκογραφία

Ο συγκρητισμός που παρατηρείται στις μουσικές πραγματώσεις των περιοχών όπου έζησαν και ηχογράφησαν Έλληνες, κυρίως στο κομμάτι των λαϊκών παραδόσεων, είναι μνημειώδης. Μία ακρόαση της ιστορικής δισκογραφίας, η οποία ξεκινάει στη Θεσσαλονίκη, στην Αθήνα, στη Σμύρνη, στην Κωνσταντινούπολη και στην Νέα Υόρκη από το 1900, είναι αρκετή. Ένα ουσιαστικό κομμάτι αυτού του συγκρητισμού αφορά τους εβραίους, οι οποίοι αποτελούν βασικούς αγωγούς στην ανεπανάληπτη σε ποικιλία πολιτισμική παρακαταθήκη του ελληνόφωνου κόσμου. Δανείζονται και δανείζουν, αλλά και κουβαλούν πιο μακρινές παραδόσεις από τα μέρη που ζούσαν προηγουμένως και τους τόπους που ταξίδεψαν. Αποτελούν βασικούς συνομιλητές στην ελληνική οικουμένη, μαζί με μουσουλμάνους Οθωμανούς και Τούρκους, ορθόδοξους Έλληνες και Αρμένιους χριστιανούς, καθολικούς Έλληνες και λεβαντίνους, και συνθέτουν ένα πλούσιο μουσικό μωσαϊκό, το οποίο αποτελείται από ετερογενή αλλά περιχωρητικά αντίβολα: μία δεξαμενή στην οποία ο καθένας προσθέτει και από την οποία ο καθένας λαμβάνει. Στην υπό εξέταση ιστορική δισκογραφία έχουν εντοπιστεί πλείστες όσες περιπτώσεις μελωδιών, οι οποίες αποτελούν και σήμερα μέρος του ρεπερτορίου τόσο των Ελλήνων όσο και των Εβραίων. Όσον αφορά στους Σεφαραδίτες Εβραίους, οι κατηγορίες είναι δύο: είτε πρόκειται για Έλληνες, Εβραίους στο θρήσκευμα, οι οποίοι αλληλοδανείζονται με τους Ορθόδοξους Έλληνες, είτε πρόκειται για δάνεια από μη ελληνικά σεφαραδίτικα ρεπερτόρια, τα οποία συνομιλούν με τα ελληνικά. Όσον αφορά δε τους ασκενάζι, πρόκειται για ένα corpus δισκογραφικού υλικού, στο οποίο εντοπίστηκαν εκδοχές των ίδιων έργων τόσο στο ελληνικό ρεπερτόριο όσο και στο ασκενάζι, το οποίο συχνά απαντά ως Yiddish (σήμερα klezmer). Το παρόν άρθρο θα εξετάσει ενδεικτικά ορισμένες από τις πιο δημοφιλείς περιπτώσεις, μέσα από την ιστορική δισκογραφία. Στο επίκεντρο θα τεθούν τα μουσικά έργα και η αισθητική τους, σε μια προσπάθεια ανάλυσης της αλα γκρέκα, αλα ασκενάζι και αλα σεφαραδίτικης «μουσικής ταυτότητας». Θα γίνει λόγος για το ιστορικό πλαίσιο μέσα στο οποίο κυκλοφορούν αυτές οι μελωδίες: τότε, από ποιους πρωταγωνιστές και σε ποιες περιοχές απαντούν. Το παρόν είναι μέρος μιας έρευνας που διεξάγεται τα τελευταία τρία χρόνια, και

έχει στο επίκεντρο τις σχέσεις της ελληνικής με την εβραϊκή μουσική αλλά και τον ρόλο των Ελλήνων Εβραίων στα μουσικά τεκταινόμενα του σύγχρονου ελληνικού κράτους.

Απόστολος Παληός,

Η εξέλιξη της μουσικής αντίληψης του ερμηνευτή κατά τη διαδικασία γήρανσής του με αφορμή δύο χαρακτηριστικά παραδείγματα οργανικής και ορχηστρικής εκτελεστικής προσέγγισης

Όπως στις περισσότερες εκφάνσεις της ανθρώπινης δραστηριότητας, αντίστοιχα στη μουσική τέχνη, είτε αυτή αναφέρεται στη συνθετική δημιουργία είτε στη μουσική εκτέλεση, η διαδικασία γήρανσης του συνθέτη ή εκτελεστή προκαλεί σταδιακές μεταβολές στη μουσική σκέψη και στον τρόπο πρόσληψης και αντίληψης των μουσικών σημαινόντων με μία διαδικασία δυναμική. Στο πεδίο της μουσικής ερμηνείας η εξέλιξη στην προσέγγιση του εκτελεστή αφορά κατά κανόνα τις παραμέτρους της χρονικής αγωγής, της φραστικής και αγωγικής ελαστικότητας χωρίς να αποκλείονται μεταβολές σε όρους δυναμικής και ηχοχρώματος. Η παρούσα ανακοίνωση με αφετηρία την εξέταση των παραγόντων που προκαλούν τη διαφοροποίηση της ερμηνευτικής αντίληψης κατά την ηλικιακή γήρανση εστιάζει αφενός τις αναμενόμενες συντελούμενες φυσικές ανατομικές-νευρολογικές μεταβολές βάση συγκεκριμένων ερευνών αφετέρου εξετάζει συγκριτικά δύο χαρακτηριστικές περιπτώσεις πολλαπλών (στουρντιακών και ζωντανών) εκτελέσεων ενός οργανικού και ενός ορχηστρικού έργου του Μπετόβεν από δύο ερμηνευτές-αυθεντίες στα έργα αυτού, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν σε διαφορετικές καλλιτεχνικές περιόδους τους καλύπτοντας ένα χρονικό φάσμα τεσσάρων δεκαετιών: τη *Σονάτα για πιάνο αρ. 12*, έργο 26 από τον πιανίστα Σβιατοσλάβ Ρίχτερ και τη *Συμφωνία αρ. 5*, έργο 67 από τον αρχιμουσικό Χέμπερτ φον Κάραγιαν, με στόχο την πρακτική εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με την επίδραση του ηλικιακού παράγοντα στις παραμέτρους διαμόρφωσης της μουσικής ερμηνείας στην οργανική και ορχηστρική μουσική.

Πηνελόπη Παπαγιαννοπούλου,

Η επανάσταση της ατονικότητας και η συστηματοποίηση της αναλυτικής πρακτικής με τη θεωρία φθογγικών συνόλων

Κατά το δεύτερο μισό του 20ού αιώνα, η ανάγκη για εξεύρεση ενός μεθοδολογικού εργαλείου για την ερμηνεία της ατονικής μουσικής σε επίπεδο ανάλυσης έγινε επιτακτική. Οι προσπάθειες προς αυτή την κατεύθυνση περιλαμβάνουν πλήθος θεωρητικών προσεγγίσεων ετερόκλιτων ως προς τον τρόπο προσέγγισης (αντίληψη-μουσική επιφάνεια, γλωσσολογία, ψυχολογία, μαθηματικά, πληροφορική, κ.α.) Η παρούσα ομιλία, μέσω των αναφορών σε σχετικές μελέτες και άρθρα, καθώς και σε απαντήσεις και κριτικές της εποχής, θα εξετάσει τον τρόπο με τον οποίο η θεωρία φθογγικών συνόλων, όπως αυτή διατυπώθηκε και συστηματοποιήθηκε στη δεκαετία του 1970, ήρθε σταδιακά στην επιφάνεια, το βαθμό αποδοχής και πρόσληψής της στην Ευρώπη και την Αμερική και το χρονικό περιθώριο που χρειάστηκε μέχρι τελικά να πάρει τις διαστάσεις που έχει σήμερα στο χώρο της μουσικής θεωρίας και της ανάλυσης. Παράλληλα, θα εστιάζει στις εξελίξεις που συντελέστηκαν στη θεωρία κατά τα χρόνια που ακολούθησαν τις πρώτες διατυπώσεις της και το βαθμό στον οποίο οι εξελίξεις αυτές επηρεάστηκαν από τις προαναφερθείσες κριτικές.

Λαμπρογιάννης Πεφάνης, Στέφανος Φευγαλάς,

Από το βουνό στα προγράμματα συναυλιών. Εκδοχές και προσλήψεις του τραγουδιού Λαγιαρνί

Τις πρώτες δεκαετίες του 20ού αιώνα, η αξιοποίηση του δημοτικού τραγουδιού είχε ήδη συνδεθεί με την «ελληνικότητα» στη μουσική. Το *Λαγιαρνί* είναι ένα τραγούδι που το στιχουργικό του περιεχόμενο αφορά στη δράση των Κλεφτών, ενώ αρκετά από τα εσωτερικά του μουσικά στοιχεία παραπέμπουν στη γενικότερη μορφή των κλέφτικων τραγουδιών. Η παρουσία του σχετικού μουσικού και στιχουργικού υλικού τις πρώτες δεκαετίες του 20ού αιώνα είναι έντονη τόσο στο επίπεδο της δισκογραφίας της αστικής λαϊκής μουσικής (Κ. Καραγιάννης, Β. Μαλλιάρας, Κ. Ρούκουνας, Α. Νταλγκάς, κ.ά.), όσο και στο επίπεδο της έντεχνης επεξεργασίας – εναρμόνισης (Θ. Σακελλαρίδης, Θ. Κληρονόμου, Θ. Σπάθης, κ.ά.). Μέσω της μελέτης διάφορων εκδοχών του συγκεκριμένου τραγουδιού, διερευνάται ο τρόπος με τον οποίο η αξιοποίηση στοιχείων της δημοτικής μουσικής γίνεται μέσα από τα διαμορφωμένα εργαλεία της έντεχνης δυτικής μουσικής, ενώ μέσω της μουσικής καταγραφής και της ανάλυσης αναδεικνύονται τα διάφορα δομικά χαρακτηριστικά του τραγουδιού, όπως αποτυπώθηκαν στην αστική λαϊκή δισκογραφία της εποχής. Τέλος, μέσω της συγκριτικής μελέτης αναδεικνύονται οι βασικές αισθητικές παράμετροι, προσδιορίζονται τα επιμέρους υφολογικά πλαίσια και επισημαίνονται οι συγκλίσεις και οι αποκλίσεις ανάμεσα στις εκδοχές του τραγουδιού.

Αλέξανδρος Ριζόπουλος,

«Νυφιάτικος»: Ρυθμικές ασυνέχειες και συνέχειες διακόσια χρόνια μετά την επανάσταση

Στην Ελληνική γλώσσα και συνείδηση η επανάσταση είναι συνδεδεμένη με την ελευθερία και ακόμη πιο έντονα με τη στέρησή της. Χαρακτηριστικό είναι και το πως δενόμαστε με αυτό το νήμα της ιστορίας μέσα στο χρόνο, σε κοινωνικό, πολιτικό, οικονομικό και πολιτισμικό επίπεδο. Το αίσθημα συνέχειας και συνεκτικότητας προτείνεται ως κραταιό παρότι αυτή η γραμμικότητα είναι εύθραυστη. Στην πραγματικότητα είμαστε συνηθισμένοι να ταλαντευόμαστε ανάμεσα σε συνέχειες και ασυνέχειες, όμως ενδιαφέρον προκαλεί το πως μία ασυνέχεια μετασχηματίζεται σε συνέχεια.

Σε μικτού πληθυσμού χωριά της Μακεδονίας παρατηρούνται κάποια φαινόμενα ρυθμικής πλαστικότητας. Ο «Νυφιάτικος» είναι κομμάτι που αποδίδεται με δύο διαφορετικές ρυθμικές πλοκές, ανάλογα αν η ορχήστρα έχει βλάχικες ή μη, καταβολές. Εάν οι δύο ορχήστρες συναντηθούν, όπως συχνά συμβαίνει σε μικτά χωριά και σε γάμους, τότε οι δυο πλοκές μετασχηματίζονται σε μία τρίτη πολύ ενδιαφέρουσα.

Η ρυθμική διέξοδος στην οποία οι ορχήστρες καταφεύγουν συμπράττοντας εκφράζει το ελεύθερο στοιχείο. Παρατηρούμε ότι τέτοιες διέξοδοι είναι αντισυμβατικές χωρίς να είναι νεωτερικές, προκύπτουν δηλαδή από το ίδιο το μουσικό υλικό. Η κωδικοποίηση αυτή συμβαίνει αυτοσχεδιαστικά, χωρίς οι μουσικοί δηλαδή, να είναι προετοιμασμένοι. Συμβαίνει σε ομαδικό και συλλογικό πλαίσιο και εκφράζει το μετασχηματισμό από την ασυνέχεια στη συνέχεια, εργαλείο εξαιρετικά απελευθερωτικό τόσο στη μουσική ποιητική όσο και εκτέλεση.

Γιώργος Σακαλλιέρης,

Οι οργανολογικοί πειραματισμοί του Δημήτριου Λεβίδη κατά την εποχή του Μεσοπολέμου: μια ιστορική και συστηματική προσέγγιση

Η ιδιοσυγκρασιακή και αρκετά ανεξερεύνητη μουσική μορφή του Δημήτριου Λεβίδη (1886-1951), ενός κοσμοπολίτη συνθέτη με έντονες τις γαλλικές επιρροές στο έργο του, οι ιδιότυποι οργανολογικοί του πειραματισμοί, καθώς και το πως αυτοί αποτυπώνονται εργογραφικά, αποτελούν το περιεχόμενο της παρούσας ανακοίνωσης. Κινούμενος εκτός ατονικών ή δωδεκαφθογγικών συντακτικών, αλλά και αποστασιοποιημένος από τις αρχές και τα ιδιώματα της Ελληνικής Εθνικής Σχολής, ο Λεβίδης αναζήτησε την έκφραση μιας δικής του νεωτερικότητας μέσα από την εξερεύνηση του ήχου και του ηχοχρώματος. Κατά τη διάρκεια του Μεσοπολέμου ήρθε σε επαφή με κατασκευαστές νέων, πειραματικών μουσικών οργάνων, τόσο στη Γαλλία (Maurice Martenot, “ondes musicales”) όσο και στην Ελλάδα (Ευάγγελος Τσαμουρτζής, «πολύχορδον»), συνεργαζόμενος μαζί τους και παράγοντας ρεπερτόριο για τη διάδοση των νέων αυτών εφευρέσεων. Νωρίτερα είχε ήδη πειραματιστεί με μουσικά σύνολα πρωτότυπης οργανολογικής σύνθεσης, όπως το «αιολικό ντεσέτο» (dixtuor éolien d’orchestre). Ζητήματα τεχνολογίας (ηλεκτρονικών και ακουστικών) οργάνων, συνθετικής τεχνικής και μουσικού ύφους, στα έργα του Λεβίδη, συνεξετάζονται με ιστορικά στοιχεία, αρχειακές πηγές και δημοσιευμένο υλικό για τη ζωή και την καριέρα του, προκειμένου σταδιακά να αποκρυσταλλωθεί μια πιο ολοκληρωμένη εικόνα του συγκεκριμένου συνθέτη, ως ενός ιδιότυπου πρωτοπόρου της νεοελληνικής μουσικής.

Ζήσης Σέγκλιας, Δημήτρης Παπαγεωργίου,

Η ποιοτική έρευνα ως εργαλείο υποβοήθησης της συνθετικής διαδικασίας στο έργο Study on Artaud

Η παρούσα ανακοίνωση εστιάζει στην ποιοτική έρευνα ως εργαλείο υποβοήθησης της συνθετικής διαδικασίας, η οποία εντάσσεται σε ευρύτερη έρευνα σχετικά με τη χρήση της φωνής ως φορέα κειμένου και ταυτόχρονα ως φορέα έκφρασης και ερμηνείας του κειμένου σε χειρονομιακό/ηχητικό επίπεδο. Στόχος μου μέσα από την ποιοτική έρευνα είναι να ελέγξω τη συνθετική διαδικασία, υποβάλλοντας το υλικό σε συνεχείς δοκιμές και ανατροφοδοτήσεις με τους εκτελεστές αλλά και το κοινό (δειγματοληπτικά) και τελικά η σύνθεση ενός νέου έργου, το οποίο πρόκειται να παρουσιαστεί σε σκηνική μορφή στην Εναλλακτική Σκηνή της ΕΛΣ το 2023. Η ποιοτική έρευνα προσπαθεί να απαντήσει σε ερωτήματα που αποσκοπούν στη διατύπωση μίας αφηγηματικότητας με επαναπροσδιορισμό της φωνής, του λόγου και της χειρονομίας. Τα ερευνητικά ερωτήματα τέθηκαν αρχικά σε θεωρητικό επίπεδο και χρησιμοποιήθηκαν ως άξονας στην κατάρτιση της ποιοτικής έρευνας. Τα στάδια της έρευνας ήταν δύο: εργαστήριο με εκτελεστές και ερωτηματολόγιο με επιλεγμένο κοινό. Οι κατευθύνσεις στο εργαστήριο και οι ερωτήσεις στο ερωτηματολόγιο αφορούσαν κεντρικά ζητήματα της έρευνας όπως χρησιμότητα/οργανικότητα χειρονομιών (κινήσεων), ζητήματα κατανόησης α) φόρμας, β) δραματοουργίας, σχέση χειρονομίας-ήχου. Η αποτίμηση αντίστοιχα ήταν είτε ποσοτική είτε ποιοτική· σε κάθε περίπτωση ωστόσο, η ανάλυση των απαντήσεων έδωσε ποιοτικά συμπεράσματα. Τα συμπεράσματα έδωσαν κάποιες πρώτες απαντήσεις στα ερευνητικά ερωτήματα, αλλά έδειξαν άνοιξαν επίσης και άλλους δρόμους ή ακόμα οδήγησαν σε αναδιαμόρφωση

κάποιων ερωτημάτων. Σε πρακτικό επίπεδο, τα συμπεράσματα έχουν ήδη αναδιαμορφώσει τόσο τη διαδικασία όσο και το υλικό για τη νέα σύνθεση.

Αγγελική Σκανδάλη,

Ιωάννης και Στέλλα Κοκκίνη: Έλληνες λυρικοί αοιδοί στις αυλές της Ευρώπης και την ημεδαπή

Η έρευνα για τον καλλιτεχνικό βίο και την προσφορά στην όπερα του ζεύγους λυρικών αοιδών Ιωάννη και Στέλλας Κοκκίνη ξεκινά από το αρχείο της οικογενείας που πρόσφατα διατέθηκε προς μουσικολογική μελέτη. Το ζεύγος, που χαρακτηρίστηκε εκτός των άλλων και από την επιμονή του να παρουσιάζει αποσπάσματα της όπερας Μάρκος Μπότσαρης στα ρεσιτάλ του, συνδέθηκε μέσω της εθνοκοινοπολιτικής δράσης του με ιδανικά καλλιέργειας του ελληνικού εθνισμού στα τέλη του 19ου αιώνα και τις αρχές του 20ού. Γίνεται εδώ μία πρώτη ιστορική καταγραφή της δράσης τους στην Ευρώπη και ευρύτερα, από το Ηνωμένο Βασίλειο έως την τσαρική Ρωσία και την Αίγυπτο. Εντός του ελληνικού βασιλείου συσχετίζονται με την ακμαία παρουσία των ελληνικών μελοδραματικών θιάσων του Ιωάννη Καραγιάννη και του Διονυσίου Λαυράγκα και τις περιοδείες τους. Δεν παραλείπεται σύντομη αναφορά στην μουσικοπαιδαγωγική προσφορά της Στέλλας Κοκκίνη, η οποία μετά τον θάνατο του συζύγου της δίδαξε λυρικό τραγούδι στο Κρατικό Ωδείο Θεσσαλονίκης και το Ωδείο Γραικού, την ιδιωτική σχολή της.

Χρύσα Σκαρλάτου,

Οι συναυλίες της Εθνικής Χορωδίας Θεσσαλονίκης κατά το χρονικό διάστημα από την απελευθέρωση της πόλης από τη Γερμανική Κατοχή ως το 1949

Στα τέλη Οκτωβρίου 1944 οι Γερμανοί αποχώρησαν από τη Θεσσαλονίκη. Την ανακούφιση των κατοίκων για την απελευθέρωσή τους σκίαζαν οι αναταραχές που προκάλεσε ο αιματηρός ελληνικός Εμφύλιος Πόλεμος, που ακολούθησε. Η Εθνική Χορωδία είχε ιδρυθεί ως σωματείο το 1939 στη Θεσσαλονίκη με σκοπό «την εξύψωση του εθνικού μας φρονήματος, δια της εκλαϊκεύσεως της εθνικής μας μουσικής, την ευρύτεραν διάδοσιν ταύτης, καθώς και της μουσικής εν γένει και την συστηματικήν καλλιέργειαν της χορωδίας». Διευθυντής της ήταν ο γνωστός αρχιμουσικός και ιδρυτής του Μακεδονικού Ωδείου, Επαμεινώνδας Φλώρος (Κωνσταντινούπολη, 1892–Θεσσαλονίκη, 1966).

Ουσιαστικά επρόκειτο για μετονομασία της Μακεδονικής Χορωδίας, που είχε ιδρυθεί το 1928, με ιδρυτή και διευθυντή τον Φλώρο. Της ίδρυσης της Εθνικής Χορωδίας είχε προηγηθεί η διάλυση όλων των χορωδιών της πόλης από τον Ιωάννη Μεταξά και η ένταξη των μελών τους σε μία, αυτήν της Εργατικής Εστίας. Στη διάρκεια της Κατοχής πολλά από τα μέλη της προσχώρησαν στη Χορωδία του Ραδιοφωνικού Σταθμού, την οποία διεύθυνε

επίσης ο Φλώρος. Η Εθνική Χορωδία επαναλειτούργησε με την απελευθέρωση της Θεσσαλονίκης από τους Γερμανούς. Στην παρούσα ανακοίνωση παρουσιάζονται οι συναυλίες της χορωδίας κατά το χρονικό διάστημα από την απελευθέρωση της πόλης ως το τέλος του ελληνικού Εμφυλίου Πολέμου. Κάποιες από αυτές σκόπευαν στην ψυχαγωγία ή την τόνωση του εθνικού φρονήματος των κατοίκων της Θεσσαλονίκης, άλλες στην ψυχαγωγία των Άγγλων αξιωματούχων και της ερευνητικής επιτροπής του Ο.Η.Ε. που βρισκόταν στην πόλη, ενώ άλλες δίνονταν για φιλανθρωπικούς σκοπούς.

Αναφέρονται επίσης το ιστορικό της χορωδίας και οι χορηγίες που δέχτηκε από διάφορους φορείς κατά το χρονικό διάστημα που εξετάζεται, οι οποίες σταμάτησαν λόγω οικονομικών δυσχερειών τον Αύγουστο του 1949, με το τέλος του Εμφυλίου, οδηγώντας την στη διάλυση. Η έρευνα για την Εθνική Χορωδία βασίστηκε στην ψηφιοποιημένη Συλλογή Φλώρου Κωνσταντίνου. Για την παρούσα ανακοίνωση αξιοποιήθηκαν τεκμήρια της συλλογής όπως έντυπα προγράμματα, αποκόμματα από εφημερίδες, επιστολές και στοιχεία για την ίδρυση και τη λειτουργία της χορωδίας (το καταστατικό της, την δικαστική απόφαση έγκρισης του καταστατικού, τον εσωτερικό κανονισμό της).

Αθανάσιος Τρικούπης,

Νικόλαος Μεταξάς Τζανής (1824-1907): Marco Bozzaris. Melodrama in tre Atti. Η πρώτη ελληνική επαναστατική όπερα; Αποκατάσταση, κριτική έκδοση και σχολιασμός

Βάσει των μέχρι στιγμής δεδομένων, το μελόδραμα *Marco Bozzaris* του Κεφαλλήνα μουσουργού Νικόλαου Μεταξά Τζανή, το οποίο έφερε στο φως η έρευνα του γράφοντος, μπορεί να θεωρηθεί ως το πρώτο ολοκληρωμένο μελόδραμα Έλληνα συνθέτη που βασίζεται σε νεοελληνική θεματολογία και συγκεκριμένα στην Ελληνική Επανάσταση. Από όσο γνωρίζουμε, το έργο γράφτηκε με σκοπό την παρουσίασή του στη Κεφαλονιά το 1854, στο πλαίσιο του εορτασμού της εθνικής παλιγγενεσίας. Αυτό όμως δεν κατέστη δυνατό λόγω του «άγνωστου» απρόσμενου λιμού εκείνης της χρονιάς. Το σωζόμενο μουσικό υλικό (παρτιτούρες και πάρτες) παρουσιάζει μια σχετικά προβληματική εικόνα: ανακόλουθος επιμερισμός σε φακέλους από τους συγγενείς, απώλειες, εναλλακτικές γραφές λιμπρέτου, μουσικής και ενορχήστρωσης,

δυσαναγνωσιμότητα, αβλεψίες του συνθέτη. Εν όψει της νέας προσπάθειας για την πρώτη παρουσίαση του έργου, που διοργανώνεται φέτος στην Αθήνα από τη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών επ' ευκαιρία της επετείου των 200 χρόνων από την Ελληνική Επανάσταση, η εισήγηση εστιάζει σε ζητήματα της αποκατάστασης του έργου και της κριτικής έκδοσής του, τα οποία επιχειρούνται από τον γράφοντα και τους συνεργάτες του.

π. Θεόδωρος Τσαμπατζίδης,

1821-2021, 200 Χρόνια από την Επανάσταση της Μουσικής Αναγλυπτογραφίας: Ιστορική επισκόπηση, τάσεις, καινοτόμες δράσεις και προοπτικές

Το 1821 σηματοδοτεί την επαναστατική επινόηση και εφεύρεση των εξάστιγμων ανάγλυφων κωδικών από τον δωδεκάχρονο Louis Braille. Ο καινοτομικός και συστηματικός τρόπος μεταφοράς φέρνει τη δύναμη του γραμματισμού σε γενιές τυφλών και αλλάζει ριζικά τη ζωή των ανθρώπων με οπτική αναπηρία. Με την ευκαιρία συμπλήρωσης 200 χρόνων από τις πρώτους πειραματισμούς και την επαναστατική εφεύρεση του απτικού κώδικα, παρουσιάζονται αναλυτικά ιστορικά στοιχεία που αφορούν στον τρόπο ανακάλυψης της νέας γραφής, η οποία ξεκινά αρχικά για μεταφορά και καταγραφή μουσικής. Ακολούθως, παρουσιάζεται η ιστορική διαδρομή του μουσικού κώδικα Braille, γίνεται αναφορά στην εισαγωγή της αναγλυπτογραφίας στον ελληνικό χώρο από τον κερκυραίο ιατρό και πολιτικό Αντώνιο Παλατιανό, καθώς και στη διδακτική μεθοδολογία μουσικής στους μαθητές του Οίκου Τυφλών στην Αθήνα στις αρχές του 20ού αιώνα. Στη συνέχεια παρουσιάζονται ερευνητικά δεδομένα που αφορούν στις προσπάθειες μεταφοράς ψαλτικού κειμένου στο απτικό σύστημα Braille, μέσα από έρευνα των Αρχείων της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος και καινοτόμες εκπαιδευτικές δράσεις που αφορούν στην συμπερίληψη μαθητών με προβλήματα όρασης. Τέλος, θα ανακοινωθούν οι προοπτικές που ανοίγονται με τη χρήση και εφαρμογή ψηφιακών τεχνολογιών αυτόματης μετατροπής μουσικού κειμένου σε προσβάσιμη μορφή, ο ηλεκτρονικός μουσικός κώδικας Braille και η προσπάθεια μεταφοράς παλαιογραφίας βυζαντινής μουσικής σε μορφή απτικού κειμένου.

Γιώργος Τσέρτος,

Οι αισθητικές διαφοροποιήσεις στη μελωδική, ρυθμική και αρμονική συγκρότηση του ρυθμικού μοτίβου του καμηλιέρικου ζεϋμπέκικου στο έργο του Άκη Πάνου

Η παρούσα ανακοίνωση επιχειρεί μέσω μιας συστηματικής προσέγγισης να εξετάσει κάποια αισθητικά ζητήματα του έργου του Άκη Πάνου, και πιο συγκεκριμένα να εστιάσει στις συνθέσεις που βασίζονται στο ρυθμικό μοτίβο του καμηλιέρικου ζεϋμπέκικου. Σε αυτό το πλαίσιο θα τεθεί το ζήτημα της μελωδικής «ενεργοποίησης» και της ρυθμικής διαίρεσης των «ισχυρών» και «ασθενών» μερών του μέτρου, ιδιαιτέρως των τριών τελευταίων ογδών και θα εντοπισθούν τα μελωδικά και ρυθμικά σχήματα μέσω των οποίων προκαλείται η παραπάνω ενεργοποίηση. Επιπλέον, θα εξετασθεί η αρμονική επικύρωση αυτών των προτύπων. Η επισήμανση αυτών των συνθετικών στοιχείων έχει σαν σκοπό να αναδείξει τις διαδικασίες ένταξης και λειτουργίας της ατομικής ποιητικής πρωτοβουλίας στα περιθώρια ενός «παραδοσιακού» συστήματος έκφρασης.

Δημοσθένης Φιστουρής,

Η Τουρκική Εθνική Σχολή μουσικής στη διεκυστίνα ανάμεσα στον επαναστατικό Νεοτουρκικό εθνικισμό και την οθωμανική κληρονομιά

Η ίδρυση του Νεοτουρκικού κράτους το 1923, υπαγόρευε τη δρομολόγηση ραγδαίων πολιτικοκοινωνικών μεταρρυθμίσεων μέσα στο πλαίσιο των έντονων κελουσμάτων του εκσυγχρονισμού και του εθνικισμού. Απόρροια αυτών ήταν και η επίταξη θαρραλέων πρωτοβουλιών στο χώρο της μουσικής που μοιραία υπαγορεύθηκαν από τις αξίες του Τουρκισμού για τον προσδιορισμό της εθνικής μουσικής ταυτότητας. Το επαναστατικό μανιφέστο του Κεμάλ για την ανάδειξη της νεοτουρκικής μουσικής όριζε ρητά την πλήρη αποποίηση της οθωμανικής κληρονομιάς και τη στροφή στη λαϊκή μούσα. Την περίοδο εκείνη, εμφανίσθηκαν νέοι ταλαντούχοι συνθέτες, όπως: Cemal Reşid Rey (1904-1985), Ulvi Cemal Erkin (1906-1972), Hasan Ferid Alnar (1906-1978), Ahmet Adnan Saygun (1907-1991), Necil Kâzım Akses (1908-1999) και Ekrem Zeki Ünlü (1910-1987), οι οποίοι, αφού ήρθαν σε επαφή με τα ευρωπαϊκά μουσικά ρεύματα των πρώτων δεκαετιών του 20ού αιώνα, κλήθηκαν αφενός να αφουγκραστούν τους λαϊκές παλμούς και αφετέρου να αποποιηθούν την οθωμανική τους μουσική κληρονομιά για να δημιουργήσουν τη νεοτουρκική εθνική σχολή μουσικής. Η παρούσα εργασία προσπαθεί να εξετάσει τις διάφορες πτυχές του ζητήματος αυτού μέσα από την εργογραφία και τις αισθητικές αναζητήσεις των παραπάνω συνθετών.

Ιωάννης Φούλιας,

Ρόντο, σονάτα ή μήπως ροντώ; Η μορφολογική οργάνωση των ρόντο της ύστερης δημιουργικής περιόδου του Carl Philipp Emanuel Bach

Η παρούσα εργασία παρέχει μια περιεκτική επισκόπηση των μορφολογικών χαρακτηριστικών που διέπουν τόσο τα περίφημα ανεξάρτητα ρόντο για πληκτροφόρο όσο και άλλα ανάλογα μέρη ευρύτερων ενόργανων συνθέσεων του Carl Philipp Emanuel Bach από την περίοδο της δραστηριότητός του στο Αμβούργο κατά τις δεκαετίες του 1770 και του 1780. Μέσα από την συγκριτική μελέτη ενός ρεπερτορίου 23 κομματιών καταδεικνύεται ως αφετηριακό σημείο η παλαιά μορφή του ροντώ και επισημαίνονται οι ομοιότητες, οι συνήθειες τακτικές αλλά και ορισμένες εξαιρετικές περιπτώσεις όσον αφορά την συγκρότηση του αρχικού θέματος και τις πιθανές μεταπλάσεις του κατά τις μετέπειτα επαναφορές του εκ περιτροπής με τα ενδιάμεσα επεισόδια, τα οποία επίσης βασίζονται εν πολλοίς σε κοινές προδιαγραφές παρά την εντυπωσιακή τους πολλαπλότητα ως προς την έκταση, τα περιεχόμενα αλλά και τον ευρύτατο τονικό τους σχεδιασμό. Ξεχωριστή συζήτηση γίνεται ακόμη για τον βαθμό επίδρασης της αρχής της σονάτας σε αυτά τα κομμάτια, ο οποίος, σε αντίθεση με την γενική (ως επί το πλείστον όμως συγκεχυμένη έως και αβάσιμη) θεωρητική αντίληψη που έχει μέχρι τούδε διαμορφωθεί, αποδεικνύεται εξαιρετικά περιορισμένος εφ' όσον το ζήτημα αυτό αναψηλαφηθεί κριτικά και τεθεί εν τέλει στην πραγματική του βάση.

Δημοσθένης Φωτιάδης,

Χρήστος Δέλλας. Κριτική έκδοση της Ελληνικής Συμφωνίας αρ. 1

Ο Χρήστος Δέλλας (Βλάστη Κοζάνης 1900 - Θεσσαλονίκη 1967) υπήρξε εξέχων βιολιστής, καθηγητής βιολιού και ιστορίας της μουσικής στο Κρατικό Ωδείο Θεσσαλονίκης, καθώς και πολυγραφότατος συνθέτης. Με αφορμή την κριτική έκδοση (Κ.Ε.) της *Πρώτης Συμφωνίας* του, στην παρούσα μελέτη παρουσιάζονται για πρώτη φορά, στοιχεία από τη ζωή και το έργο του. Πιο συγκεκριμένα, ως εισαγωγικά για τον συνθέτη, παρουσιάζονται βιογραφικά στοιχεία, γίνεται συνοπτική αναφορά ενός καταλόγου των έργων του, σχολιασμός του συνθετικού του ύφους αλλά και του συγκεκριμένου έργου της Κ.Ε., ενώ παρουσιάζονται στοιχεία για τις μουσικές εκτελέσεις, ηχογραφήσεις και εκδόσεις των έργων του. Μέσα από συγκεκριμένα μουσικά παραδείγματα, αναλύονται θέματα που αφορούν το μουσικό κείμενο και τις παρεμβάσεις που έγιναν, παρουσιάζοντας και μέρος από την τελική εκδοχή της Κ.Ε. Επίσης παρουσιάζεται και αναλύεται το παράρτημα με τον μουσικολογικό σχολιασμό, τα σημεία στα οποία υπήρξαν παρεμβάσεις και εκσυγχρονισμοί, καθώς και το κριτικό υπόμνημα της Κ.Ε., με ταυτόχρονη επεξήγηση της μεθοδολογίας η οποία ακολουθήθηκε.

Άννα Χατζηαθανασίου,

Το Ιστορικό Μουσικό Αρχείο της Διεύθυνσης Μουσικού του Γενικού Επιτελείου Στρατού (ΙΜΑ ΔΜΣ/ΓΕΣ)

Αντικείμενο της παρούσας ανακοίνωσης αποτελεί η πρόσφατη δημιουργία του Ιστορικού Μουσικού Αρχείου της Διεύθυνσης Μουσικού του Γενικού Επιτελείου Στρατού (Ι.Μ.Α. ΔΜΣ/ΓΕΣ). Το 2020 σταδιακά οργανώθηκε η συγκέντρωση, η καταγραφή και η φύλαξη του υλικού σε κατάλληλα διαμορφωμένο χώρο, ενώ το 2021 πραγματοποιήθηκε η ψηφιοποίηση και πλέον η πρόσβαση του από ερευνητές και μελετητές. Το αρχείο αποτελείται από 1300 περίπου ιστορικά μουσικά τεκμήρια, έντυπα και χειρόγραφα, τα οποία χρονολογούνται από τις αρχές του εικοστού αιώνα. Το σύνολο των έργων προέρχεται από τις Στρατιωτικές Μπάντες της χώρας καθώς και από δωρεές στρατιωτικών μουσικών (Βασίλειος Σωζόπουλος, Αναστάσιος Ρεμούνδος, Φώτιος Μαυροειδής, Γεράσιμος Κανιώρος). Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν παρτιτούρες από έργα και ενοργανώσεις σημαντικών αρχιμουσικών του στρατεύματος όπως του Ιωσήφ Καίσαρη, Ανδρέα Ζάιλερ, Franz Seiler, Νικόλαου Σταθερού, Μανώλη Καλομοίρη, Αναστάσιου Ρεμούνδου, Γεράσιμου Κανιώρου, Βασίλειου Σωζόπουλου και άλλων. Το Ιστορικό Μουσικό Αρχείο της Διεύθυνσης Μουσικού του Γενικού Επιτελείου Στρατού αποτελεί σημαντική πηγή αναζήτησης έργων και πεδίο έρευνας του ηχοτοπίου του εικοστού αιώνα και δύναται πλέον επάξια να προστεθεί στον χάρτη των μουσικών αρχείων της Ελλάδας, ως χαρακτηριστική πτυχή της ιστορίας της Νεοελληνικής μουσικής.

ΣΤΡΟΓΓΥΛΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ

«Μουσική και Μνήμη»

Παναγιώτης Βλαγκόπουλος,

«Perotin ή Mozart»: Παράδοση και μνήμη στη μουσική του 20^{ου} αιώνα

Η διαλεκτική σχέση ανάμεσα στη ζωντανή μνήμη της παράδοσης, τη θέληση για αποκοπή από αυτή τη μνήμη, και τη ψευδή (μετατοπισμένη ή κατασκευασμένη) μνήμη, υπήρξε ιδιαίτερα σημαντική για τη μουσική του 20ού αιώνα. Η ορμή αποκοπής από τη μνήμη της παράδοσης (π.χ., στον Cage ή το Fluxus) είχε να κάνει με την *avant-garde* αποθέωση του Παρόντος και την ορμή για υπέρβαση των ορίων Τέχνης και Ζωής. Η ψευδής μνήμη συνδέθηκε με την αναχρονιστική εφαρμογή της έννοιας του μουσικού έργου στον Bach και άλλους συνθέτες προγενέστερους από το κλασικό παράδειγμα: η τάση αυτή αφορούσε όχι μόνο την ιστορία της ιστορικά ενημερωμένης ερμηνείας (HIP), αλλά και τροφοδότησε την ιδιοποίηση κλασικών, μπαρόκ, αναγεννησιακών και μεσαιωνικών προτύπων σε συνθέτες τόσο διαφορετικούς μεταξύ τους, όσο ο Stravinsky του *Κοντσέρτου για πιάνο και πνευστά*, ο Goeyvaerts της *Σονάτας για 2 πιάνα*, ο Berio της *Sinfonia*, ο Nono των *Fragmente an Diotima*, ή ο Reich του *Proverb*. Σε ό,τι αφορά τους δύο πυλώνες του μουσικού μοντερνισμού στο 1ο μισό του 20ού αιώνα (Schoenberg και Stravinsky, ιδίως της Ρωσικής περιόδου), είχαν και οι δύο σχέση με τη ζωντανή μνήμη της παράδοσης: τη ρωσική (λόγια και λαϊκή), ο δεύτερος – τη Γερμανική, από τον Bach έως τον Brahms και τον Wagner, ο πρώτος. Απέναντι στις ζωντανές μνήμες του μοντερνισμού, οι ειρωνικοί χειρισμοί και η συνειδητά μετατοπισμένη μνήμη του μεταμοντερνισμού εξαντικειμενίκευσαν τις μουσικές παραδόσεις στο πλαίσιο ενός επίσης αποθεωμένου Παρόντος, που όμως τις περιλάμβανε ως εύκολα προσβάσιμα μουσικά παραθέματα, ως απομαγευμένα *readymades*.

Δημήτρης Ξεαρχος,

Παρατηρήσεις περί χρονικότητας στη μεταπολεμική μουσική σύνθεση

Η παρούσα ανακοίνωση προτείνει μια επανεξέταση συνθετικών πρακτικών για τη δόμηση της μουσικής χρονικότητας, στη μεταπολεμική λόγια μουσική. Στην εν λόγω ιστορική περίοδο οι θεωρίες περί μουσικού χρόνου αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο μιας συνολικής επανα-θεωρητικοποίησης των μουσικών παραμέτρων. Ενδεικτικά, ο Giacinto Scelsi πρότεινε το βάθος του ήχου ως την τρίτη διάσταση που θα δομήσει τον μουσικό χρόνο· ο Karlheinz Stockhausen εισήγαγε μια λογαριθμική αντίληψη του χρόνου, που επηρέασε τους σπεκτραλιστές Tristan Murail και Gérard Grisey· ο Pierre Boulez διαχώρισε τον μουσικό χρόνο σε λείο και γραμμωτό· ο Ιάννης Ξενάκης εισήγαγε το διαχωρισμό των μουσικών παραμέτρων σε εντός και εκτός χρόνου· ο Brian Ferneyhough επικαλέστηκε ένα είδος απτικότητας του μουσικού χρόνου. Αυτές οι θεωρήσεις συνοδεύτηκαν από πρακτικές και στρατηγικές σύνθεσης από τις οποίες η παρούσα εργασία θα αντλήσει υλικό. Πέρα από αυτή τη συνθετική οπτική, θα επιχειρηθεί μια φιλοσοφική προσέγγιση χρησιμοποιώντας έννοιες από τη σύγχρονη με την εν λόγω περίοδο Γαλλική φιλοσοφική σκέψη, όπως αυτή της αντήχησης [*résonance*] του Jean-Luc Nancy, η οποία αναφέρεται τόσο στην χρονικότητα/χωρικότητα της μουσικής ύλης όσο και σε ένα είδος υποκειμενοποίησης, ενός ηχητικού υποκειμένου, με καταβολές στις απαρχές της φαινομενολογίας αλλά και βλέψεις να κινηθεί πέρα από αυτή. Υπό αυτό το πρίσμα, η μνήμη, η οποία συσχετίστηκε από τον Edmund Husserl με την αντίληψη της χρονικότητας, μπορεί να θεωρηθεί σε σχέση με την αντήχηση, όπως προτείνει ο Nancy, ως κοινός χώρος μεταξύ μουσικής και υποκειμένου.

Άννα Παπαέτη,

Τραγουδώντας το σημείο μηδέν: Αναπαράσταση και «μνημειοποίηση» του τραύματος στην όπερα Δόκτωρ Ατόμικ του Τζον Άνταμς

Η ανακοίνωση πραγματεύεται το ζήτημα της αναπαράστασης ιστορικών τραυμάτων στο πλαίσιο των θεωρητικών συζητήσεων μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, εστιάζοντας στην όπερα του Αμερικανού συνθέτη Τζον Άνταμς *Δόκτωρ Ατόμικ* (*Doctor Atomic*, 2005). Εξετάζει με ποιους τρόπους μπορεί να αναπαρασταθεί ο τρόμος της πυρηνικής καταστροφής δίχως να αισθητικοποιούνται ο ανθρώπινος πόνος και η ίδια η καταστροφή, αλλά και το πως μπορεί η διαδικασία της μνημειοποίησης να παραμείνει παραγωγική, προάγοντας τον κριτικό αναστοχασμό. Διαβάζοντας το έργο του Άνταμς αντιστικτικά με την κριτική προσέγγιση του φιλοσόφου Θήοντορ Αντόρνο για την τέχνη μετά το Άουσβιτς και αυτήν του Μπέρτολτ Μπρεχτ για το διαλεκτικό θέατρο εξετάζεται η κριτική δυναμική του έργου ως προς την αισθητική ανακατανομή των συσχετισμών μεταξύ ορατού και αόρατου, μεταξύ αυτού που ακούγεται και αυτού που δεν μπορεί ν' ακουστεί, αυτού που αποκλείεται και αυτού που εμπεριέχεται στη σφαίρα του πολιτικού.

Αναστασία Σιώφη,

Μουσική και μνήμη: αναγνώσεις της έννοιας του 'χρόνου' μέσα από τελετουργικές παραστάσεις αρχαίου δράματος τον εικοστό αιώνα

Είναι γεγονός ότι όσο πιο βαθύ και πολυδιάστατο είναι ένα έργο, όσο περισσότερες και πιο ποικίλες πτυχές της πραγματικότητας επιχειρεί να συμπεριλάβει ως περιεχόμενο, όσο πιο συνολικά και πολύπλευρα αντανακλά την ανθρώπινη πραγματικότητα, τόσο πιο έκδηλα εμφανίζεται ο διαμεσολαβημένος χαρακτήρας της επίδρασής του. Αυτό είναι πιο εμφανές σε περιπτώσεις 'ενσωμάτωσης' έργων του μακρινού παρελθόντος, όπως είναι οι αρχαίες τραγωδίες, στις οποίες, εξαιτίας της αντιμετώπισης ενός κόσμου που έχει εξαφανιστεί και έχει ειδωθεί με έναν τρόπο που έχει επίσης εκπνεύσει, οι διαμεσολαβήσεις αυτές γίνονται ακόμα πιο σύνθετες. Αποτέλεσμα: η καθαρότερη αποκάλυψη του ανθρώπινου πυρήνα καθώς δεν υπάρχουν πλέον οι κοινωνικές συνιστώσες λόγω της μακράς ιστορικής περιόδου που έχει μεσολαβήσει και, επιπλέον, έχει χαθεί και ο τρόπος με την οποία επιδρούσαν στους συγχρόνους τους. Με βάση αυτές τις παρατηρήσεις θα εξετάσω, με επίκεντρο τρεις επιλεγμένες περιπτώσεις παραστάσεων αρχαίου δράματος του εικοστού αιώνα με διαφορετικές αισθητικές προσεγγίσεις, τρόπους που αποτυπώνονται έργα του μακρινού παρελθόντος στο παρόν.

Ιάκωβος Σταϊνχάουερ,

Μνήμη και αμνησία στη μουσική του 20^{ου} αιώνα

Η ουτοπία μιας μουσικής βασισμένης στη άρνηση της παράδοσης, αλλά και της προσωπικής μνήμης του συνθέτη, μια ουτοπία που γεννιέται στον Φουτουρισμό και αποτελεί την κυρίαρχη ιδέα της μουσικής στην πρώτη δεκαετία του δεύτερου μισού του 20ού αιώνα, συνεχίζει να επηρεάζει και να διαμορφώνει έμμεσα ωστόσο ουσιαστικά τη σύγχρονη μουσική δημιουργία ακόμα και κατά τη διάρκεια του αισθητικού πλουραλισμού της μεταμοντέρνας εποχής. Η εισήγηση σκιαγραφεί τις διαφορετικές εκφάνσεις του φαινομένου της αποκοπής της μουσικής του 20ού αιώνα από την ιστορική μνήμη και την ιδέα της χρονικής συνέχειας, ανιχνεύοντας τις προϋποθέσεις αλλά και τις συνέπειες της στην αισθητική της νέας μουσικής.

Δανάη Στεφάνου,

Περπατώντας και ακούγοντας το παρελθόν: Αισθητηριακή μνήμη και ενσώματες ανακατασκευές της ιστορίας στην πειραματική μουσική

Η ένταξη περιπατητικών, συμμετοχικών δράσεων ακρόασης στην πειραματική μουσική σύνθεση εντοπίζεται αρχικά κατά τη δεκαετία του 1960, με δράσεις όπως το Listen (1966-) του Max Neuhaus. Τα πρώτα αυτά δείγματα προάγουν την συνθήκη του υπαίθριου «ακουστικού περιπάτου» ως ριζοσπαστική αποδέσμευση από το ιστορικό ρεπερτόριο και τους ακουστικούς περιορισμούς της αίθουσας συναυλιών, προτάσσοντας την άμεση μετατόπιση του ενδιαφέροντος της ακρόασης προς καθημερινούς, ανεπεξέργαστους ήχους που συμβαίνουν «εδώ και τώρα». Ωστόσο, ήδη από την δεκαετία του 1970, σε περιπατητικά έργα της Pauline Oliveros, του Alvin Lucier και της Hildegard Westerkamp μεταξύ άλλων, ενσωματώνεται σταδιακά η έννοια της αισθητηριακής μνήμης και των ορίων της, επαναφέροντας ζητήματα ιστορικότητας στο πεδίο της ακρόασης. Κατά την τελευταία 50ετία, η κριτική προσέγγιση στην έννοια των μνημείων και η προσπάθεια ανίχνευσης ενσώματων συνδέσεων με το παρελθόν εντοπίζονται στο έργο αρκετών ηχητικών καλλιτεχν(ιδ)ών και πειραματικών μουσικών, αναπτύσσοντας ουσιαστικές μεθοδολογικές διασυνδέσεις ανάμεσα στην ιστοριογραφία, την επιτόπια έρευνα και την καλλιτεχνική πράξη. Στην εισήγηση θα εξεταστούν επιτόπιες περιπατητικές δράσεις των τελευταίων δεκαετιών με επίκεντρο τη μνήμη, σε διάλογο με σύγχρονες κριτικές προσεγγίσεις στη σχέση ακρόασης και ιστορικότητας, από θεωρητικούς όπως οι Salome Voegelin, Holger Schulze και Peter Szendy.

* * *

«Η Βυζαντινή Μουσική στον καιρό της πανδημίας: Προκλήσεις και προοπτικές»

Ο καιρός της πανδημίας επέφερε σε όλους τους κλάδους της μουσικής και μουσικολογίας βαρυσήμαντες αλλαγές. Στην παρούσα στρογγυλή τράπεζα ο λόγος θα αναπτυχθεί γύρω από δύο άξονες:

1. Η εξ αποστάσεως διδασκαλία της Βυζαντινής Μουσικής στην ανώτατη εκπαίδευση – περιορισμοί και ανοίγματα
2. Ερευνητικά σχέδια και προγράμματα στον κλάδο της Βυζαντινής Μουσικολογίας - μια ενημέρωση για τις εν εξελίξει έρευνες.

Στην παρουσίαση συμμετέχουν συνάδελφοι από διάφορα Τμήματα Μουσικών Σπουδών και Ανώτατες Ακαδημίες Εκκλησιαστικής Μουσικής της χώρας και μέλη ΔΕΠ της Ερευνητικής Ομάδας Βυζαντινών

Μουσικών Σπουδών της ΕΜΕ. Ευκαταία είναι, επίσης, η παρουσία και συμμετοχή συναδέλφων και άλλων γνωστικών αντικειμένων.

Ιωάννης Λιάκος,

Η διδασκαλία της Ψαλτικής στην Ανώτατη Εκκλησιαστική Ακαδημία Βελλάς Ιωαννίνων στον καιρό της πανδημίας

Η παρούσα τοποθέτηση αφορά στις προκλήσεις διδασκαλίας πρακτικών και θεωρητικών μαθημάτων Ψαλτικής Τέχνης στην Ανώτατη Εκκλησιαστική Ακαδημία Βελλάς Ιωαννίνων κατά τα τελευταία χρόνια.

Γεώργιος Πατρώνας,

Το μάθημα Ερμηνεία και εκτέλεση Ψαλτικής συναντά την εξ αποστάσεως διδασκαλία

Η παρούσα τοποθέτηση θα κάνει αναφορά σε προβλήματα και καλές πρακτικές που προέκυψαν από το μάθημα «Ερμηνεία και εκτέλεση Ψαλτικής» κατά τη διδασκαλία του στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας κατά τα τελευταία χρόνια.

Βασίλειος Βασιλείου,

Εξ αποστάσεως διδασκαλία: τεχνολογικές εφαρμογές

Στόχος της παρούσας τοποθέτησης είναι η κατάδειξη της αναγκαιότητας χρήσης σύγχρονων τεχνολογικών εφαρμογών για την στήριξη της εξ αποστάσεως διδασκαλίας μουσικών και μουσικολογικών μαθημάτων στα πλαίσια της ακαδημαϊκής εκπαίδευσης. Κατά περίπτωση μπορούν να εξετασθούν, θεματολογικά, εφαρμογές σε μαθήματα: 1. Ερμηνείας και εκτέλεσης Ψαλτικής, 2. Μορφολογίας, ανάλυσης και μελοποιίας, 3. Συγγραφής παρτιτούρας εκκλησιαστικής μουσικής (εκδόσεις, συναυλίες, αναλόγιο, κλπ). Επίσης μπορούν να αναφερθούν οι εξελίξεις στην: 1. ψηφιοποίηση χειρόγραφων κωδίκων 2. δημιουργία αποθετηρίων (βιβλιοθήκες, πανεπιστημιακές σημειώσεις), 3. ανάδειξη διαδικτυακών συνάξεων ως μέσο κοινωνίας ανθρώπων και απόψεων).

Μαρία Αλεξάνδρου,

Σκέψεις για σύγχρονα ευκαταία βυζαντινομουσικολογικά και ψαλτικά

Η Ψαλτική Τέχνη ως πολιτισμικό αγαθό της ανθρωπότητας απαιτεί από τους διάφορους φορείς της στο σύγχρονο κόσμο μια συνειδητή προσπάθεια για την ανάδειξή της και την μεταλαμπάδευσή της στις παρούσες και ερχόμενες γενιές.

Η παρούσα τοποθέτηση θα αναφερθεί σε πέντε πτυχές αυτού του θέματος:

- α. η αναγκαιότητα μουσικής προπαίδειας σε μικρές ηλικίες,
- β. η αθόρυβη προετοιμασία στο «μουσικολογικό κελλί» κατά το χρόνο του περισπασμού,
- γ. η τεκμηρίωση, ο σεβασμός και η επιστημονική δεοντολογία,
- δ. η καλλιέργεια της φωνής και το ψαλτικό ύφος σε άνδρες, γυναίκες και παιδιά,
- ε. δύο όψεις του νομίσματος: εκκλησιαστική μουσική και Λόγια μουσική της Πόλης.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΥΝΕΔΡΩΝ

Η **Θάλεια Αδελφοπούλου** είναι Υποψήφια Διδάκτωρ του Τμήματος Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας στη Θεωρία και Ανάλυση με επιβλέποντα καθηγητή τον κ. Πέτρο Βούβαρη. Αποφοίτησε από το ίδιο τμήμα το 2014 και συνέχισε με μεταπτυχιακές σπουδές (Master of Arts in Music Theory) στο University of Wisconsin-Madison των Η.Π.Α. ως υπότροφος του πανεπιστημίου αλλά και του ιδρύματος Fulbright. Στη διδακτορική της διατριβή προτείνει μια συστηματική αναλυτική προσέγγιση της δομής της μουσικής του Ν. Χαλικιόπουλου Μάντζαρου και των μαθητών του μέσω μιας ιστορικά ενημερωμένης μεθοδολογικής προσέγγισης, ξεκινώντας από τα partimenti των ναπολιτάνικων ωδείων και καταλήγοντας στην καινοτόμα θεωρία των μουσικών σχημάτων του R. Gjerdingen.

Η **Μαρία Αλεξάνδρου** γεννήθηκε στο Βουκουρέστι. Σπούδασε στη γενέτειρα της, στη Βόννη και στην Κοπεγχάγη, κοντά στον αείμνηστο καθηγητή J. Raasted, όπου και απέκτησε τον τίτλο Candidata philosophiae το 1996 στις Ελληνικές Μεσαιωνικές Σπουδές, με έμφαση στη βυζαντινή μουσική. Η διδακτορική της διατριβή ολοκληρώθηκε στο Πανεπιστήμιο της Κοπεγχάγης (2000) και αφορά την Παλαιογραφία Βυζαντινής Μουσικής. Ήταν υπότροφος της Studienstiftung des Deutschen Volkes και του Ιδρύματος Alexander von Humboldt. Από το 2002 διδάσκει διάφορα μαθήματα Βυζαντινής Μουσικής στο Τ.Μ.Σ. του Α.Π.Θ. (σήμερα ως αναπληρώτρια καθηγήτρια). Συμμετείχε σε πάνω από 90 συνέδρια και συνέγραψε 4 βιβλία και γύρω στα 60 άρθρα, επίσης έδωσε πολλές διαλέξεις και masterclasses στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Είναι υπεύθυνη της Ομάδας Παλαιογραφίας Βυζαντινής Μουσικής «Χρυσορρήμων» και του Σχήματος Ανατολικής Μουσικής «Ψαλτήρα» του Τ.Μ.Σ. του Α.Π.Θ. και του Γυναικείου Βυζαντινού Χορού «Αγία Ανυσία» της Ε.Ε.Μ.Ε., καθώς και πρόεδρος της Ομάδας Μελέτης «Μουσική της Χριστιανικής Ανατολής» της International Musicological Society. Για το έργο της πήρε διάφορες διακρίσεις.

Ο **Ιωάννης Ανδρόνογλου** είναι Διδάκτωρ Μουσικολογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και σολίστ κιθάρας. Η διδακτορική του διατριβή εστιάζει στην εξέλιξη της τεχνικής και της διδασκαλίας της κιθάρας στην Ελλάδα (επιβλέπων καθηγητής: Μάρκος Τσέτσος, Τμήμα Μουσικών Σπουδών, ΕΚΠΑ). Επίσης, είναι πτυχιούχος του Τμήματος Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου (κατεύθυνση κλασσικής κιθάρας) και κάτοχος Μεταπτυχιακού Διπλώματος (Magister Artium-Gitarre) του Πανεπιστημίου Mozarteum-Salzburg. Έχει ηχογραφήσει το άλμπουμ *Travelling* (Legend Classics, 2010, επανέκδ. Αεράκης Κρητικό Μουσικό Εργαστήρι και Σείστρον, 2014). Έχει δημοσιεύσει σε έντυπη μορφή τα έργα του *Mandilatos Impressions* και *Fantasia on a Thracian folksong* (Αεράκης Κρητικό Μουσικό Εργαστήρι και Σείστρον, 2015) όπως και το σύγγραμμα *Η ελληνική παραδοσιακή μουσική ως πηγή έμπνευσης στη σύνθεση έργων για κιθάρα* (Αεράκης Κρητικό Μουσικό Εργαστήρι και Σείστρον, 2020). Ως σολίστ και εισηγητής έχει συμμετάσχει σε πανελλήνια και διεθνή φεστιβάλ και συνέδρια με αντικείμενο την κιθάρα (Guitar Foundation of America, Dublin Guitar Symposium, Διεθνές Φεστιβάλ Κιθάρας Βόλου κ.α) όπως και σε συνέδρια μουσικολογικού, ιστορικού και παιδαγωγικού ενδιαφέροντος (Διατμηματικό Μουσικολογικό Συνέδριο, Music and Intercultural Practice Symposium, Symposium on the Greeks κ.α.). Διδάσκει στο Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας (Σχολή Κοινωνικών και Ανθρωπιστικών Επιστημών) όπου έχει περατώσει επίσης μεταδιδακτορική έρευνα.

Η **Ιφιγένεια Βαμβακίδου** από τα Άβδηρα Ξάνθης, με σπουδές στη Φιλοσοφική Σχολή του ΑΠΘ, μεταπτυχιακό δίπλωμα από το Τμήμα Φιλοσοφίας της Σχολής και διδακτορικό από την Παιδαγωγική Σχολή του ΑΠΘ, έχει εκδώσει 5 βιβλία για την τοπική ιστορία της Θράκης και για μελέτες περίπτωσης της δυτικής Μακεδονίας, έχει επιμεληθεί είκοσι (20) βιβλία ιστορικών, φεμινιστικών και πολιτισμικών σπουδών, έχει δημοσιεύσει περίπου 200 άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά και Πρακτικά Συνεδρίων με θεματικές ιστορικού και πολιτισμικού προσανατολισμού και έμφαση στην ετερότητα, στην ιδιότητα του πολίτη και στα μεθοδολογικά εργαλεία των κοινωνικών σπουδών. Η συμμετοχή της σε ερευνητικά και επιμορφωτικά προγράμματα αφορά στην ανάδειξη της εθνικής πολιτισμικής κληρονομιάς, αλλά και της ετερότητας, όπως αυτή προκύπτει εθνικά, φυλετικά και έμφυλα στις εθνικές ιστορίες, στην ιστορία των προσφύγων, των μεταναστών, των άλλων, των γυναικών, των οικογενειών, των queer, στην ευρωπαϊκή και στην παγκόσμια ιστοριογράφηση του 19ου, 20ού και 21ου αιώνα.

Ο **Βασίλειος Βασιλείου** είναι Διδάκτωρ Βυζαντινής Μουσικολογίας του τμήματος Μουσικών Σπουδών της Φιλοσοφικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (επίβλεψη Γρηγορίου

Στάθη, 2009) Συμμετείχε σε πλήθος συνεδρίων που αφορούν στην Ψαλτική Τέχνη και έχει συγγράψει ικανό αριθμό επιστημονικών εργασιών Ανήκει, από το ακαδημαϊκό έτος 2017-18, στο Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό του Τμήματος Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, με ειδίκευση στη Ανάλυση - Μορφολογία - Μελουργία της Βυζαντινής Μουσικής. Παράλληλα είναι καθηγητής Εκκλησιαστικής Μουσικής στη Μουσική Σχολή του Προκοπείου Πολυδυνάμου Εκκλησιαστικού Κέντρου της Ιεράς Μητροπόλεως Καλαμαριάς (2016-2021). Διετέλεσε Πρωτοψάλτης σε διάφορους ναούς (σήμερα στον Ι.Ν. Αγίων Αναργύρων Επταπυργίου Θεσσαλονίκης).

Ο **Πάνος Βλαγκόπουλος** είναι Καθηγητής στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου, όπου διδάσκει ιστορία και ανάλυση της μουσικής. Επί σειρά ετών διετέλεσε υπεύθυνος Προσκτήσεων και Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων στη Μεγάλη Μουσική Βιβλιοθήκη «Λίλιαν Βουδούρη» του Συλλόγου «Οι Φίλοι της Μουσικής». Προσφέρει τις υπηρεσίες του ως Επιστημονικός Σύμβουλος στο Κέντρο Ερεύνες και Τεκμηρίωσης του Ωδείου Αθηνών. Είναι ιδρυτής και μέλος της συντακτικής επιτροπής της μουσικολογικής επιθεώρησης *Μουσικός Λόγος*. Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα αφορούν αισθητικά, φιλοσοφικά και ιδεολογικά ζητήματα που σχετίζονται με την ιστορία της Νεοελληνικής μουσικής.

Η **Σταματία Γεροθανάση**, λυρική τραγουδίστρια και μουσικολόγος, είναι κάτοχος πτυχίου Μουσικολογίας (integrated Master) και Διδακτορικού Διπλώματος του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του ΑΠΘ και κάτοχος Diploma και Master of Voice Performance (Folkwang Universität der Künste). Μεταδιδακτορική ερευνήτρια (Τμήμα Μουσικών Σπουδών, Σχολή Καλών Τεχνών, ΑΠΘ). Υπότροφος ΙΚΥ και Αριστείας της Επιτροπής Ερευνών ΑΠΘ, υπότροφος της Folkwang Universität der Künste και Richard Wagner-Verband, καθώς και κάτοχος DAAD-Preis και Conrad-Ekhof-Preis. Τα ερευνητικά ενδιαφέροντα και οι δημοσιεύσεις της εστιάζουν στην περιοχή της μουσικής δραματουργίας της όπερας και στη γνωσιακή ανάλυση του λιμπρέτου και της μουσικής (music cognition). Μέλος της ερευνητικής ομάδας «Όπερα» της Ελληνικής Μουσικολογικής Εταιρείας, μέλος της Διεθνούς Μουσικολογικής Εταιρείας (IMS) και του ερευνητικού προγράμματος ΙΚΥΔΑ 2016/2017. Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2016/17, 2017/18 και 2020/21 (εαρινό εξάμηνο) δίδαξε στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών, Σχολή Καλών Τεχνών, ΑΠΘ.

Η **Ειρήνη Γκουγκουστάμου** είναι απόφοιτη του τμήματος Μουσικών Σπουδών Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, πτυχιούχος των θεωρητικών Αρμονίας, Αντίστιξης και πτυχιούχος Βιολιού. Επαγγελματική Εμπειρία: Πρακτική άσκηση στο 41^ο και 43^ο Δημοτικό Σχολείο Θεσσαλονίκης (01/2018 – 05/2018), Ωδείο Άνω πόλης Θεσσαλονίκης (01/2019 – 06/2019, Παρακολούθηση μαθημάτων, Διδασκαλία). Εκπαίδευση: Πτυχίο ενιαίου κύκλου σπουδών Μεταπτυχιακού επιπέδου (Integrated Master) του Τμήματος Μουσικών Σπουδών ΑΠΘ με βαθμό 7.91 (Λίαν Καλώς), Ειδίκευση : Μουσικολογία-Παιδαγωγική, Διπλωματική εργασία με τίτλο: *Μουσική και Συναισθήματα: Εμπειρική μελέτη συσχέτισης μελωδικών και αρμονικών παραμέτρων με βασικές διαστάσεις συναισθημάτων* (με βαθμό Άριστα 10), Πτυχίο Αρμονίας με Άριστα 10 (06/2012)- Ωδείο Τρικάλων Τ. Κασιώλα, Πτυχίο Αντίστιξης με Άριστα 9.5/10 -Ωδείο Άνω Πόλης Θεσσαλονίκης, Πτυχίο Βιολιού - Ωδείο Άνω Πόλης Θεσσαλονίκης, Παρακολούθηση Σεμιναρίου Μουσικής Προπαιδείας(10/2019 -04/2020), Απολυτήριο Λυκείου Μουσικού Σχολείου Τρικάλων (06/2014).

Η **Ρενάτα Δαλιανούδη** είναι μόνιμη Επίκουρη Καθηγήτρια στο Τμ. Ιστορίας & Αρχαιολογίας στο Παν/μιο Ιωαννίνων και Καθηγήτρια-Σύμβουλος στο Ελληνικό Ανοικτό Παν/μιο. Είναι απόφοιτη του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Ε.Κ.Π.Α. και Δρ του ίδιου Παν/μίου. Σπούδασε πιάνο, εκκλησιαστικό όργανο, ακορντεόν, κιθάρα και μπαλέτο. Στα έργα της συγκαταλέγονται: 50 ντοκιμαντέρ για την «Ιστορία της ελληνικής μουσικής από την αρχαιότητα ως σήμερα» (SKAI), 2 ντοκιμαντέρ για το «Ηπειρώτικο μοιρολόγι του θρηνο και της ξενιτειάς» (ΕΡΤ) -195 εκπομπές για τη μουσική στο θέατρο και τον κινηματογράφο (ΕΡΑ 3). Έχει γράψει 4 μονογραφίες, που αφορούν την εθνογραφία και την κοινωνιολογία της ελληνικής μουσικής και του χορού, τη σχέση του Μάνου Χατζιδάκι με την ελληνική παράδοση και άλλες δύο μονογραφίες που αφορούν τα παραδοσιακά όργανα (ζυγιάς) της Κρήτης. Άρθρα της έχουν δημοσιευθεί σε επιστημονικά περιοδικά, σε πρακτικά συνεδρίων σε Ελλάδα και εξωτερικό, ενώ έχει συγγράψει και τέσσερα λήμματα μουσικής σε παγκόσμιες εγκυκλοπαίδειες. Κατά τη διάρκεια των σπουδών της κέρδισε 31 υποτροφίες από: α) Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών, β) Παν/μιο Αθηνών, γ) Ίδρυμα Τεχνολογίας και Έρευνας, δ) Ωδείο Αθηνών, ε) Εθνικό Ωδείο. Μιλάει Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά (άπταιστα) και Ιταλικά, Ισπανικά σε ικανοποιητικό επίπεδο.

Η **Ροζαλία Ελευθεριάδου** είναι υποψήφια διδάκτωρ Μουσικολογίας στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο. Σπούδασε στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο (μεταπτυχιακό στη Μουσικολογία), στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

(Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών), καθώς και στο Μακεδονικό Ωδείο, τη σχολή «Εν Χορδαίς» και το Μουσικό Κολλέγιο. Έχει παρακολουθήσει master classes με μουσικούς από τη Μεσόγειο στα κρουστά και στο τραγούδι (Ahmet Misirli, Bidjan Semirani, Fahrettin Yarkin, Ghada Shbeir, Melihat Gulses κ.α.). Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα κινούνται γύρω από την λειτουργία της παραδοσιακής και λαϊκής μουσικής στη σημερινή εποχή, την παραδοσιακή μουσική στην εκπαίδευση, την μουσική της Ορθόδοξης Εκκλησίας, τη Μαυροθαλασσίτικη μουσική παράδοση, τα παραδοσιακά κρουστά, την αραβοπερσική μουσική κ.α.. Έχει διδάξει παραδοσιακά κρουστά, θεωρία ανατολικής μουσικής-μακάμια κ.α., έχει υπάρξει μαέστρος σε σύνολλα κρουστών και χορωδίες, έχει διοργανώσει εκδηλώσεις (Ταξίδι στους Ρυθμούς της Παράδοσης 1ο, 2ο και 3ο) και έχει διατελέσει πρόεδρος της οργανωτικής επιτροπής στο 1ο και 2ο Συμπόσιο Παράδοσης και Πολιτισμού στην Κέρκυρα. Συνεργάζεται ως εισηγήτρια σε σεμινάρια και επιμορφώσεις σε διάφορους τομείς της παραδοσιακής μουσικής με ωδεία, μουσικές σχολές, συλλόγους, το Λύκειο Ελληνίδων Κέρκυρας κ.α.. Έχει στο ενεργητικό της πλήθος συναυλιών, παρουσιάσεων σε ραδιόφωνα, τοπικές αρχές. Διδάσκει ως νηπιαγωγός στη δημόσια εκπαίδευση, ενώ παράλληλα συνεχίζει την εκπαιδευτική και ερευνητική της δραστηριότητα στη μουσική.

Ο **Δημήτρης Έξαρχος** είναι θεωρητικός και μουσικολόγος που ειδικεύεται στο σύγχρονη μουσική. Έχει δημοσιεύσει σε βιβλία και περιοδικά σχετικά με τη σύνθεση, τη θεωρία και την ανάλυση Δυτικής λόγιας μουσικής του εικοστού αιώνα. Έχει παραδώσει ομιλίες διεθνώς σχετικά με ζητήματα μουσικής ανάλυσης και φιλοσοφίας. Έχει διοργανώσει συνέδρια (Xenakis International Symposium; Notation in Contemporary Music; Compositional Aesthetics and the Political) συναυλίες, και εκδηλώσεις (Southbank Centre; Goldsmiths, Migrant Sound). Η έρευνά του αφορά τα ζητήματα της χρονικότητας, της σημειογραφίας, και του υλισμού στις διασταυρώσεις μεταξύ φιλοσοφίας, αισθητικής, ανάλυσης, και σύνθεσης. Η αναλυτική του πρακτική περιλαμβάνει υπολογιστικές και μαθηματικές προσεγγίσεις. Έχει διδάξει στο Goldsmiths, Πανεπιστήμιο του Λονδίνου, και στο Πανεπιστήμιο του Surrey. Υπήρξε ερευνητικός συνεργάτης στο Contemporary Music Research Unit του Goldsmiths και στο Κρατικό Ινστιτούτο Μουσικής Έρευνας, Βερολίνο.

Ο **Γιώργος Ευαγγέλου** γεννήθηκε στην Κατερίνη το 1983. Είναι υποψήφιος διδάκτωρ στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Σπούδασε στο Τμήμα Λαϊκής & Παραδοσιακής Μουσικής της Σχολής Μουσικής Τεχνολογίας του ΤΕΙ Ηπείρου με ειδίκευση στη Λαϊκή Κιθάρα. Η πτυχιακή εργασία του πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια των προπτυχιακών σπουδών του, με τίτλο: *Η λαϊκή κιθάρα στο ρεμπέτικο τραγούδι της περιόδου 1928-1955 και η εξέλιξη της μέσα από το προσωπικό ύφος των Κώστα Δούσα, Α. Κωστή, Γιώργου Κατσαρού, Κώστα Σκαρβέλη, Βαγγέλη Παπάζογλου, Στέλιου Χρυσίνη, Σπύρου Περιστερή και Μανώλη Χιώτη*. Είναι κάτοχος του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Σπουδών «Μουσικές Τέχνες», του Τμήματος Μουσικής Επιστήμης & Τέχνης της Σχολής Κοινωνικών, Ανθρωπιστικών Επιστημών και Τεχνών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, στην Κατεύθυνση «Ελληνικές Μουσικές Παραδόσεις: i. Ερμηνεία και Εκτέλεση, ii. Ποιητική (Σύνθεση)», με ειδίκευση στη Λαϊκή Κιθάρα. Επίσης έχει σπουδάσει ανώτερα θεωρητικά (Αρμονία, Αντίστιξη). Από το 2008 διδάσκει σε μουσικές σχολές και ωδεία της Ελλάδας και από το 2002 δραστηριοποιείται ως session μουσικός (λαϊκή, ακουστική και ηλεκτρική κιθάρα). Συνθέτει μουσική, με προσωπικές συναυλίες και δισκογραφικά project του ίδιου να πραγματοποιούνται ανά περιόδους.

Ο **Λάμπρος Ευθυμίου** είναι Διδάκτορας Εθνομουσικολογίας. Μετά την ολοκλήρωση της διδακτορικής διατριβής συνέχισε την έρευνα σε μεταδιδακτορικό επίπεδο (Post-Doc). Έχει διδάξει στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών και στο Τμήμα Αγωγής & Φροντίδας στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Έχει πραγματοποιήσει επιτόπια έρευνα στην Ελλάδα, την Τουρκία, τη Βουλγαρία, τη Σερβία και τη Βόρεια Μακεδονία. Μελετά τη μουσική παράδοση, την εξέλιξη και την επίδρασή της στις σύγχρονες μουσικές τάσεις των κυρίαρχων εθνοτήτων, των εθνοτικών ομάδων και των μειονοτήτων των Βαλκανίων. Εστιάζει στις φωνητικές μουσικές παραδόσεις των Βαλκανίων, σε θεωρητικό και πρακτικό επίπεδο καθώς επίσης και στις σχέσεις διδασκαλίας - μάθησης που αναπτύσσονται στο πλαίσιο αυτό. Στα ερευνητικά του ενδιαφέροντα εντάσσεται η μελέτη της αλληλεπίδρασης της Εθνομουσικολογίας με την επιστήμη της Μουσικής Παιδαγωγικής. Είναι μέλος του διεθνούς οργανισμού *International Council for Traditional Music*, της *Ελληνικής Μουσικολογικής Εταιρείας* και της *Ελληνικής Ένωσης για τη Μουσική Εκπαίδευση*.

Ο **Γιώργος Ζερβός** είναι πτυχιούχος Φυσικής του Φυσικομαθηματικού Τμήματος του Πανεπιστημίου Αθηνών (1979). Σπούδασε ανώτερα θεωρητικά και πιάνο στο Ελληνικό Ωδείο και στο Ορφέο και σύνθεση με τον Γιάννη Ιωαννίδη. Έχει κάνει μεταπτυχιακές σπουδές στη Γαλλία (D.E.A. στο Πανεπιστήμιο Paris I - Panthéon-Sorbonne) και είναι διδάκτορας του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Θεσσαλο-

νίκης. Έχει γράψει άρθρα για τη μουσική του 20ού αιώνα, έχει δώσει διαλέξεις και έχει συμμετάσχει σε πολλά συνέδρια. Το 2001 εκδόθηκαν από τον εκδοτικό οίκο Κ. Παπαρηγορίου-Χ. Νάκας δύο βιβλία του με τίτλους αντίστοιχα: *Schönberg, Berg Webern: Η κρίση της μουσικής δια μέσου της κρίσης του θέματος και των μορφών* και *Ο Νίκος Σκαλκώτας και η ευρωπαϊκή παράδοση της μουσικής των αρχών του 20^{ου} αιώνα*, ενώ το τελευταίο του βιβλίο με τίτλο *Από την αρχική έμπνευση στην τελική μορφοποίηση*, εκδόθηκε το 2016. Έργα του έχουν παιχτεί στην Ελλάδα και το εξωτερικό (Ιταλία, Βουλγαρία, Κύπρο, Γαλλία, Αυστρία, Ολλανδία και Αμερική) και παραγγελίες για σύνθεση μουσικών έργων τού έχουν δοθεί από το Γ΄ Πρόγραμμα, το Ινστιτούτο Γκαίτε, τον ΟΜΜΑ κ.ά. Οι συνθέσεις του εκδίδονται από τον εκδοτικό οίκο Κ. Παπαρηγορίου-Χ. Νάκας και έργα του έχουν δισκογραφηθεί από τις δισκογραφικές εταιρείες Warner (*Ερως και Ψυχή*, 1999) και Agora (*Σπουδή για κουαρτέτο εγχόρδων*, 2000). Έχει διδάξει μουσική του 20^{ου} αιώνα στο ΤΜΣ του Πανεπιστημίου Αθηνών (1995-2019).

Ο **Κωστής Ζουλιάνης** (γενν. 1979) είναι μουσικός, σκηνοθέτης και ερευνητής. Έκανε Μουσικές Σπουδές στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο, όπου το 2018 απέκτησε και τον τίτλο του Διδάκτορα. Είναι ιδρυτικό μέλος μουσικών σχημάτων, ενώ εμφανίζεται επίσης ως συνθέτης (μουσική για θέατρο, ταινίες μικρού μήκους, ντοκιμαντέρ) και αυτοσχεδιαστής, με παράλληλη δισκογραφική παρουσία. Δραστηριοποιείται στη μουσική διδασκαλία και έρευνα, πάνω σε θέματα Ιστορίας και Αισθητικής της Μουσικής του 20^{ου} αιώνα, αλλά και στην Ειδική Αγωγή. Ως ερευνητής, εργάζεται τα τελευταία χρόνια στη μελέτη της ζωής και του έργου του Γιάννη Χρήστου – με κυριότερες στάσεις αυτής της διαδρομής ένα ντοκιμαντέρ μεγάλου μήκους, για το οποίο υπογράφει έρευνα, σκηνοθεσία και παραγωγή (2012), και τη διδακτορική διατριβή του με τίτλο *Η φιλοσοφική και μουσική σκέψη του Γιάννη Χρήστου, όπως αυτή προκύπτει από τα χειρόγραφα του* (2018). Για το ίδιο ζήτημα, έχει πραγματοποιήσει διαλέξεις ως προσκεκλημένος μουσικών φορέων και ακαδημαϊκών ιδρυμάτων σε διάφορες ευρωπαϊκές πόλεις και φεστιβάλ, δημοσιεύσεις σχετικά με αρχαιακά ευρήματα, καθώς και εργαστηριακά σεμινάρια. Έχει επίσης υπογράψει ερευνητικές εργασίες για σύγχρονους συνθέτες και μουσικούς (John Coltrane, Luigi Nono, Alban Berg κ.ά.), με κυριότερη τη δημοσίευσή του για τον αντιστασιακό χαρακτήρα της μουσικής Πρωτοπορίας του δεύτερου μισού του 20^{ου} αιώνα.

Η **Ξένια Θεοδωρίδου** είναι κάτοχος παιδαγωγικού διπλώματος και μεταπτυχιακού στο πιάνο, κατόπιν σπουδών με διάσημους παιδαγωγούς και καλλιτέχνες, όπως οι Tibor Hazáy, Sontraud Speidel, Michel Bétoff, ενώ μελέτησε και με τους Bernard Ringeissen, György Kurtág, Γιώργο Χατζηνίκο, Δόμνα Ευνουχίδου κ.ά. Η διδακτορική της διατριβή με θέμα «*Η μουσική δωματίου του Γιάννη Α. Παπαϊωάννου ως το 1965, με έμφαση στα έργα σε τονικό ιδίωμα. Ιστορική-αναλυτική μελέτη και κριτική έκδοση*» εκπονήθηκε με τιμητικές υποτροφίες του ΑΠΘ και του ΙΚΥ και σύντομα αναμένεται η έκδοσή της από τον μουσικό οίκο Παπαρηγορίου-Νάκα. Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα επικεντρώνονται στη νεοελληνική μουσική του 20^{ου} αιώνα, στη μουσική ανάλυση και σε μουσικοπαιδαγωγικές εφαρμογές. Στις δημοσιεύσεις της συγκαταλέγονται μελέτες για τους Αιμίλιο Ριάδη, ειδικότερα για τη σχέση του με τον Μακεδονικό Αγώνα και για τον Γ. Α. Παπαϊωάννου, που έχουν αξιολογηθεί πολύ επαινετικά διεθνώς. Έχει δώσει πολυάριθμα ρεσιτάλ και συμπράξει με γνωστούς καλλιτέχνες (Σοφία Κυανίδου, Αγγελική Καθαρίου, Νάντια Φιόρου, μέλη της ΚΟΘ) στην Ελλάδα, Γερμανία και Αυστρία και έχει εμφανιστεί ως σολίστ με τη ΔΟΘ. Στο ενεργητικό της συγκαταλέγονται πρώτες παγκόσμιες εκτελέσεις έργων του Γιάννη Α. Παπαϊωάννου και πρώτες πανελλήνιες έργων του J.P. Pixis και της L. Auerbach. Είναι μέλος της Ελληνικής Μουσικολογικής Εταιρείας, της ΕΕΜΕ και του Piano Podium Karlsruhe. Διδάσκει πιάνο στο Μουσικό Σχολείο Θεσσαλονίκης, ενώ δίδαξε επίσης πιάνο στο ΤΜΕΤ του ΠΑΜΑΚ, βάσει του ΠΔ 407/8, μέχρι τη γέννηση των δύο παιδιών της.

Ο **Βαλέρι Ισμαγκίλοβ** αποφοίτησε από τη Σχολή Πιάνου του Κρατικού Ωδείου Τσαϊκόφσκι της Μόσχας αποκτώντας το Δίπλωμα σολίστ, παιδαγωγού και συνοδού πιανίστα για σύνολα μουσικής δωματίου και λυρικού τραγουδιού. Είναι διδάκτωρ του Ρθινικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών έχοντας ως θέμα της διδακτορικής διατριβής του *Μουσικοί από τη Ρωσική Επικράτεια στην Ελλάδα του Μεσοπολέμου*. Συγγραφέας του βιβλίου *Καλλιτέχνες τις Ρωσικής Εμπικράτεια στην Ελλάδα του Μεσοπολέμου. Άγνωστες πτυχές της Ελληνικής μουσικής ιστορίας*, (Πελασγός, 2016). Έχει πραγματοποιήσει πολλές εμφανίσεις ως σολίστ, ως μέλος συνόλων μουσικής δωματίου και ως συνοδός λυρικών τραγουδιστών (μόνιμα συνεργάζεται με διάσημους Έλληνες λυρικούς τραγουδιστές και παιδαγωγούς, όπως ο Ζ. Τερζάκης, η Κ. Οικονόμου, η Μ. Μαρκέτου). Πρώτοπαρουσίασε αρκετά έργα για πιάνο της πιανίστριας και συνθέτριας Ρένας Κυριακού τα οποία ηχογραφήθηκαν και μεταδόθηκαν από το Τρίτο Πρόγραμμα της ΕΡΤ. Διδάσκει πιάνο σε ιδιωτικά Ωδεία της Αθήνας από το 2001. Είναι αναπληρωτής καθηγητής πιάνου στο Μουσικό Σχολείο Πρέβεζας από το 2020. Επίσης, έχει ολοκληρώσει μεταδιδασκατορική εργασία πάνω στις Σημειώσεις για την παιδαγωγία του πιάνου του καθηγητή Δ.Μαρή (1905, Ρωσία-1964, Αθήνα) στο ΤΜΣ του ΕΚΠΑ. Επί του παρόντος είναι με-

ταδιδασκατορικός ερευνητής στο ΤΜΣ του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Η έρευνα του επικεντρώνεται στη μελέτη και στη συγκρότηση ψηφιακού καταλόγου δημοσιευμένων έργων για πιάνο Ελλήνων συνθετών.

Η **Μαγδαληνή Καλοπανά** είναι μουσικολόγος, εκπαιδευτικός και οργανίστα. Πτυχιούχος (υπότροφος Α. Παπαδάκη) και Διδάκτωρ του Τμήματος Μουσικών Σπουδών ΕΚΠΑ (υπότροφος ΙΚΥ). Έχει διατελέσει Μουσικολόγος της Μεγάλης Μουσικής Βιβλιοθήκης «Λίλιαν Βουδούρη» (1996-1997), ραδιοφωνικός παραγωγός του Γ΄ Προγράμματος (1998-2001), Σύμβουλος Πολιτιστικών της Γενικής Γραμματείας Ολυμπιακών Αγώνων (2001-2003) και Σύμβουλος Μουσικολόγος της 6ης Biennale Νέων Δημιουργών Ευρώπης και Μεσογείου (2003). Το 2019 επιλέχθηκε ως Σύμβουλος Μουσικής του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής και το 2020 ως Εκπρονήτρια στα νέα Προγράμματα Σπουδών. Από το ακαδημαϊκό έτος 2019-2020 συνεπικουρεί στη διδασκαλία μαθημάτων του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών Αθηνών (Εισαγωγή στη Θεατρική Αγωγή, Θίασος). Είναι ιδρυτικό μέλος της Συντακτικής και Επιστημονικής Επιτροπής της περιοδικής έκδοσης Πολυφωνία (2002), καθώς και μέλος της Διεθνούς Μουσικολογικής Εταιρείας, IMS (2016). Έφορος του ΔΣ του «Συλλόγου Φίλων Δημήτρη Δραγατάκη» και Υπεύθυνη Μουσικολόγος του «Αρχείου Δ. Δραγατάκη», έχει πραγματοποιήσει πολυάριθμες σχετικές ομιλίες, εκθέσεις αρχειακού υλικού και σύνταξη προγραμμάτων συναυλιών της Ένωσης Ελλήνων Μουσουργών. Έχει συμμετάσχει ως σύνεδρος σε Διεθνή συνέδρια (Βελιγράδι, Θεσσαλονίκη, Αθήνα, Πάτρα, Κομοτηνή, Leuven, Κέρκυρα, Βουδαπέστη κ.ά.) και έχει δημοσιεύσει σε επιστημονικά περιοδικά για θέματα ιστορικής και παιδαγωγικής μουσικολογίας (βλ. σχ. <https://en-uoa-gr.academia.edu/MagdaliniKalopana>). Η μονογραφία της *Συστηματικός και Βιο-βιβλιογραφικός Κατάλογος Έργων Δημήτρη Δραγατάκη*. Αθήνα: Φ. Νάκας, 2019 (ISBN 978-960-290-669-9) συμπεριλήφθηκε στα επτά προτεινόμενα μουσικολογικά συγγράμματα του 2020 (Μονεμβασίτης, Γ., «Ηχοβολές #42», *musicpaper.gr*, 22.12.2020).

Η **Παναγιούλα Καρέτσου** είναι μεταπτυχιακή φοιτήτρια του Τμήματος Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας στο ΠΜΣ «Μουσική και Κοινωνία», στην ειδικευση «Μουσική Εκπαίδευση και Κοινωνική Μουσική». Είναι απόφοιτος του ίδιου Τμήματος, έχοντας ολοκληρώσει το προπτυχιακό πρόγραμμα, στην κατεύθυνση «Εφαρμοσμένες Μουσικές Σπουδές-Μουσική Εκπαίδευση» με καλλιτεχνικό αντικείμενο Χορωδία και μουσική δωματίου (Τραγούδι). Επίσης, σπουδάζει σύνθεση στο Κρατικό Ωδείο Θεσσαλονίκης και είναι κάτοχος των πτυχίων Φούγκας, Αντίστιξης και Αρμονίας. Από το 2019 διδάσκει σε ωδεία της Ελλάδας. Την ενδιαφέρει το ερευνητικό πεδίο της Κοινωνικής Μουσικής και εστιάζει στο χορωδιακό και ομαδικό τραγούδι με άτομα τρίτης και τέταρτης ηλικίας.

Η **Μαίη Κοκκίδου** (MEd, PhD, post-PhD) γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη. Έχει διδάξει ως ειδική επιστήμονας στο Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας (ΠΤΔΕ, ΤΕΕΤ, ΠΜΣ «Σημειωτική και Επικοινωνία»). Σήμερα διδάσκει στα Μεταπτυχιακά Προγράμματα Σπουδών «Μουσική Παιδαγωγική» (Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου) και «Μουσική και Κοινωνία» (Πανεπιστήμιο Μακεδονίας). Άρθρα της έχουν δημοσιευτεί σε πολλά επιστημονικά διεθνή περιοδικά. Είναι συγγραφέας πολλών βιβλίων μεταξύ των οποίων: «Η εμπύχωση στη Διδασκαλία-Μάθηση», «European Music Curricula: Philosophical Orientations, Trends, and Comparative Validation», «From kindergarten to early adulthood: Findings from a longitudinal study» και «Διδακτική της Μουσικής». Το 2019 εκδόθηκε το βιβλίο της «Μουσικό Βίντεο: οπτικοακουστική αφήγηση, εργαλεία ανάλυσης, εκπαιδευτικές εφαρμογές» (εκδ. fagotto). Διετέλεσε πρόεδρος της Ελληνικής Ένωσης για τη Μουσική Εκπαίδευση (2007-2012). Τα πρόσφατα ακαδημαϊκά-ερευνητικά της ενδιαφέροντα αφορούν στη μουσική σημειωτική και στη φιλοσοφία και στα ΠΣ μουσικής εκπαίδευσης. Κομβικό πεδίο στην πρόσφατη ερευνητική της δραστηριοποίηση είναι η πολυτροπική πρόσληψη και αντίληψη της μουσικής.

Η **Ελένη Κοκκινομηλιώτη** είναι απόφοιτος του Τμήματος Μουσικών Σπουδών (ΤΜΣ) του Ιονίου Πανεπιστημίου (ΙΠ) (Διεύθυνση Χορωδίας & Μουσική Παιδαγωγική). Έχει Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδικευσης στην Ιστορική Έρευνα, Διδακτική και Νέες Τεχνολογίες από το Τμήμα Ιστορίας του ΙΠ και είναι Διδάκτορας του ΤΜΣ ΙΠ στον τομέα της Ψυχολογίας της Μουσικής. Από το 2001 είναι Εκπαιδευτικός Μουσικής στην Πρωτοβάθμια, στη Δευτεροβάθμια, στην Ειδική Αγωγή και στη Μουσική Εκπαίδευση. Από το 2007 συνεργάζεται με το ΤΜΣ ΙΠ ως συμβασιούχος διδάσκουσα στον τομέα Μουσικής Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας της Μουσικής (Προπτυχιακές και Μεταπτυχιακές Σπουδές). Το 2015 συνεργάστηκε με το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΙΕΠ) ως Ειδικός Επιστήμονας με αρμοδιότητα την συγγραφή του Προγράμματος Σπουδών για το μάθημα «Έλεγχος Ακουστικών Ικανοτήτων» για τα Μουσικά & Καλλιτεχνικά Γυμνάσια και Λύκεια. Έχει προσκληθεί ως επιμορφώτρια εκπαιδευτικών από τις Περιφέρειες Θεσπρωτίας και Ηπείρου και τα Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (ΚΠΕ) Κέρκυρας και Αράχθου. Έχει επιμεληθεί την έκδοση ακουστικού υλικού με τίτλο: «...Μιας μέρας παραμύθια...», συλλογή πρωτότυπων μουσικών παραμυθιών φοιτη-

τών του ΤΜΣ ΙΙΙ σε 4 Dvd. Συμμετείχε στη δημιουργία και παραγωγή του μουσικού παραμυθιού με cd: *Κρατήσου Πάνω Μου, Δον Ηχώτες*, εκδ. Λοράνδου. Άλλα ενδιαφέροντά της πηγάζουν από την ενασχόλησή της με την Ακουστική Οικολογία ενώ δραστηριοποιείται για την ευαισθητοποίηση των νέων σε θέματα ηχητικής ισορροπίας στο περιβάλλον και προστασίας της ακοής.

Ο **Τάσος Κολυδάς** ανήκει στο Εργαστηριακό - Διδακτικό Προσωπικό του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Είναι διδάκτωρ Μουσικολογίας, διπλωματούχος μεταπτυχιακών σπουδών Πληροφορικής και κιθαριστής. Στο συγγραφικό του έργο περιλαμβάνονται κείμενα σχετικά με την Μουσικολογία και την Πληροφορική δημοσιευμένα σε ελληνικά και διεθνή επιστημονικά περιοδικά. Έχει συμμετάσχει με εισηγήσεις σε συνέδρια και ημερίδες στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα στρέφονται γύρω από την Έντεχνη ελληνική μουσική, την Ψηφιακή Διαχείριση Πολιτισμικής Κληρονομιάς και τις ΤΠΕ στην Εκπαίδευση. Έχει διδάξει μαθήματα Ιστορικής Μουσικολογίας («Ιστορία της νεοελληνικής έντεχνης μουσικής», «Η Κιθάρα στην Ευρώπη στον 20ό αιώνα») και Ψηφιακής Μουσικολογίας, («Ψηφιακή παρτιτούρα και ηλεκτρονικές εκδόσεις», «Μουσικολογική έρευνα, ψηφιακά τεκμήρια και διαδίκτυο») στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και μαθήματα Μουσικής Τεχνολογίας στο Τμήμα Λαϊκής και Παραδοσιακής Μουσικής του ΤΕΙ Ηπείρου. Έχει αναπτύξει διαδικτυακές εφαρμογές στο πλαίσιο ερευνητικών προγραμμάτων και έργων ψηφιοποίησης πολιτιστικών συλλογών για το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, την Εθνική Λυρική Σκηνή, το Ινστιτούτο Έρευνας Μουσικής Ακουστικής, το Τμήμα Λαϊκής και Παραδοσιακής Μουσικής του ΤΕΙ Ηπείρου, τη Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων κ.ά. Είναι ιδρυτικό στέλεχος και μέλος της συντακτικής επιτροπής του μουσικολογικού περιοδικού *Πολυφωνία*. Διατέλεσε Ειδικός Γραμματέας του Εθνικού Συμβουλίου Μουσικής - UNESCO και πρόεδρος του Συλλόγου Αποφοίτων του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών. Είναι μέλος της Ελληνικής Μουσικολογικής Εταιρίας και της Ελληνικής Ένωσης για τη Μουσική Εκπαίδευση.

Ο **Σπήλιος Κούνας** είναι Ακαδημαϊκός Υπότροφος, Τμήμα Μουσικών Σπουδών – Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων. Ο Σπήλιος Κούνας είναι Διπλωματούχος του Τμήματος Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Τεχνολογίας Υπολογιστών της Πολυτεχνικής Σχολής Πατρών. Σπούδασε μουσικολογία στο Τμήμα Λαϊκής και Παραδοσιακής Μουσικής του ΤΕΙ Ηπείρου, από το οποίο αποφοίτησε με άριστα. Εκπόνησε τη διδακτορική του διατριβή στο Τμήμα Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου λαμβάνοντας υποτροφία από το ΙΚΥ, με αντικείμενο τη δισκογραφία και τις τροπικότητες στις αστικές λαϊκές μουσικές, η οποία αξιολογήθηκε με άριστα. Έχει εργαστεί στο Τμήμα Λαϊκής και Παραδοσιακής Μουσικής - πρώην ΤΕΙ Ηπείρου και στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών - Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, στο διδακτικό δυναμικό του οποίου συγκαταλέγεται κατά το τρέχον ακαδημαϊκό έτος. Παράλληλα έχει εργαστεί ως ενεργός μουσικός και έχει συμμετάσχει σε συναυλίες στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Στα ερευνητικά του ενδιαφέροντα συμπεριλαμβάνεται η μελέτη των μουσικών δικτύων, η μουσική ανάλυση και οι ιδιαιτερότητες στην έρευνα των λαϊκών μουσικών παραδόσεων. Η επιστημονική του δραστηριότητα περιλαμβάνει μία διάλεξη για το ρεμπέτικο στο εξωτερικό, τέσσερα άρθρα σε πρακτικά επιστημονικών συνεδρίων, μία υποτροφία για την εκπόνηση μεταδιδακτορικής έρευνας (Αρχείο Κουνάδη-Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος), συμμετοχή σε ένα ερευνητικό πρόγραμμα με την ιδιότητα του μουσικολόγου και συμμετοχή στην παραγωγή ενός μουσικού ντοκιμαντέρ του Πανεπιστημίου Αιγαίου με διπλή ιδιότητα, του μουσικού και του ερευνητή - συμβούλου.

Ο **Διονύσιος – Ιωάννης Κυριακούλης** γεννήθηκε στην Αθήνα. Είναι απόφοιτος και υποψήφιος διδάκτωρ του Τμήματος Μουσικών Σπουδών Ιονίου Πανεπιστημίου και κάτοχος του μεταπτυχιακού τίτλου *Ιστορική Έρευνα, Διδακτική και Νέες Τεχνολογίες*. Έχει εργαστεί στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Τα ενδιαφέροντα και οι τομείς δράσης του σχετίζονται με την αρχαική έρευνα, την Μουσική Αρχαιονομία, την Ακουστική Οικολογία, την διαπολιτισμικότητα στην Εκπαίδευση καθώς και με μεθόδους προσέγγισης ατόμων με ιδιαίτερες μαθησιακές ανάγκες. Σημαντική θέση στις ερευνητικές του αναζητήσεις κατέχει επίσης η χρήση νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση και στη διαχείριση μουσικών τεκμηρίων.

Ο **Ιωάννης Α. Λιάκος** γεννήθηκε στη Σιάτιστα Κοζάνης. Σπούδασε στο Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας του Α.Π.Θ., όπου παρακολούθησε και το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών με θέμα: «*Η ψαλμωδία των "Λειτουργικών" και των τροπαρίων της θείας λειτουργίας*». Εκπόνησε διδακτορική διατριβή με θέμα «*Η ψαλτική παράδοση της Θεσσαλονίκης κατά τον 18' και 19' αιώνα*» με επιβλέποντα καθηγητή τον Γρ. Θ. Στάθη, στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (2005). Από το έτος 2006 ως το 2009 διητέλεσε εντεταλμένος διδασκαλίας (με Π.Δ. 407/80) στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών στο Α.Π.Θ. και από το 2008 ως 2021 στην Ανωτάτη Εκκλησιαστική Ακαδημία Βελλάς Ιωαννίνων

(επίκουρος καθηγητής από το 2010). Το Νοέμβριο του 2020 εξελέγη Επίκουρος καθηγητής στο Τμήμα της Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού της Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ. Έχει συμμετάσχει σε εθνικά και διεθνή συνέδρια και το έργο του περιλαμβάνει αρκετά άρθρα και δημοσιεύσεις σε επιστημονικά περιοδικά σχετικά με την ιστορία και την αισθητική της Ψαλτικής Τέχνης κατά την Βυζαντινή και μεταβυζαντινή περίοδο. Επίσης, έχει ασχοληθεί με την καταλογογράφηση μουσικών χειρογράφων σε διάφορες βιβλιοθήκες της Ελλάδος και του εξωτερικού. Είναι ο πρωτοψάλτης του Μητροπολιτικού Ναού Αγίου Γρηγορίου Παλαμά Θεσσαλονίκης. Το έτος 2007 ίδρυσε τον Χορό Ψαλτών «Θεσσαλονικείς Ύμνωδοί», με τον οποίο μέχρι τώρα έχει εκδώσει τρεις ψηφιακούς δίσκους. Έχει συμμετάσχει σε συναυλίες στο Μέγαρο Μουσικής Τσαϊκόφσκι, στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών, στο Ωδείο Τσαϊκόφσκι στη Μόσχα, και σε πολλές άλλες συναυλίες στην Ελλάδα και Κύπρο.

Ο **Νικόλαος Μάμαλης** είναι απόφοιτος του Τμήματος Θετικών Επιστημών του ΕΚΠΑ (1983), σπούδασε στο Ελληνικό Ωδείο απ' όπου έλαβε δίπλωμα πιάνου, πτυχίο ακορντεόν, πτυχία Ανώτερων Θεωρητικών στο Πανεπιστήμιο της Σορβόνης (Paris I) συνέχισε μεταπτυχιακές σπουδές, παράλληλα συνέχισε σπουδές πιάνου στην École Normal de Musique de Paris, παρακολούθησε σεμινάρια στο GRM, και το IRCAM, ενώ ολοκλήρωσε διδακτορική διατριβή πάνω σε ζητήματα της μουσικής του 20ου αιώνα: πιο συγκεκριμένα διερεύνησε τη συμβολή του ακουστικού χώρου στη μουσική σύνθεση, ενώ πρότεινε μια νέα θεωρητική προσέγγιση και ταξινόμηση των έργων που αξιοποιούν τη χωρική παράμετρο ως λειτουργικό συστατικό της σύγχρονης σύνθεσης. Παράλληλα, ο Ν. Μάμαλης, στα ενδιαφέροντα του, εντράφησε σε ζητήματα σύνδεσης μουσικής με το θέατρο καθώς και ζητήματα ιστορίας και αισθητικής της όπερας διετέλεσε υπεύθυνος ερευνητικής ομάδας που συνεργάστηκε με το Εθνικό Θέατρο και το Ινστιτούτο Επεξεργασίας Λόγου για τη συγκέντρωση, ψηφιοποίηση και τεκμηρίωση των μουσικών χειρογράφων των θεατρικών παραστάσεων του Κρατικού Οργανισμού (2007-2012). Ο Ν. Μάμαλης έχει διδάξει προπτυχιακά μαθήματα και σεμινάρια Μουσικολογίας και μουσικής για το θέατρο στο Τμήμα Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης (1994-2000), στο Πανεπιστήμιο Πατρών (2001-2009) και στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (2002-2017) από το 2018 διδάσκει στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου ως ΕΕΠ. μαθήματα που σχετίζονται με την όπερα, τη μουσική για θεατρικές παραστάσεις, ενώ παράλληλα συνεχίζει τις ερευνητικές του δραστηριότητες γύρω από ζητήματα θεατρικής μουσικής, όπερας και σύγχρονης μουσικής.

Η **Κατερίνα Μανιού** γεννήθηκε στην Αθήνα. Είναι υψίφωνος, performer και μουσικολόγος. Αποφοίτησε από το Τμήμα Μουσικών Σπουδών Αθήνας, όπου εκπόνησε διδακτορική διατριβή με θέμα: "Πλευρές του Μοντερνισμού και του Μεταμοντερνισμού στο έργο του Alfred Schnittke" με υποτροφία του ΙΚΥ. κατόπιν διαγωνισμού. Ολοκλήρωσε τις σπουδές της στο κλασικό τραγούδι με «Άριστα Παμφηφεί και Πρώτο Βραβείο». Είναι κάτοχος των πτυχίων πιάνου και ανώτερων θεωρητικών (Αρμονία/Αντίστιξη/Φούγκα). Ως λυρική τραγουδίστρια/performer έχει συνεργαστεί με την Εθνική Λυρική Σκηνή, τη Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών, τον θίασο «Song of the Goat Theater Company», την ομάδα «Medea Electronique» κ.α. Έχει συμμετάσχει σε συνέδρια στην Ελλάδα και το εξωτερικό, έχει πραγματοποιήσει ομιλίες στη Βιβλιοθήκη του Μεγάρου Μουσικής Αθηνών, στο ΤΜΣ Αθήνας, στο Τρίτο Πρόγραμμα της Ελληνικής Ραδιοφωνίας (ΕΡΤ) κ.α. Άρθρα της έχουν δημοσιευθεί σε ελληνικά μουσικολογικά και μουσικά περιοδικά. Έχει διδάξει μουσική μορφολογία, ανάλυση, ιστορία και τραγούδι σε ποικίλες ειδικότητες Δημοσίων ΙΕΚ.

Η **Τζωρτζίνα Μερεντίτη** γεννήθηκε στην Αθήνα το 1993. Είναι πτυχιούχος Μουσικολογίας (integrated master) του Πανεπιστημίου Αθηνών (κατεύθυνση Ιστορικής και Συστηματικής Μουσικολογίας) και διπλωματούχος πιάνου, αρμονίας, αντίστιξης και φούγκας (Μαιάνδριο Ωδείο). Στην πορεία των σπουδών της παρακολούθησε σεμινάρια και εκπόνησε πτυχιακή εργασία με θέμα την έκδοση και μελέτη της όπερας του Καρρέρ *Maria Antonietta*. Από το 2019 εκπονεί διδακτορική διατριβή με θέμα *Παύλος Καρρέρ (1829-1896). Το λυρικό του έργο μέσα από το παράδειγμα τριών οπερών της πρώιμης και μέσης περιόδου: Isabella d'Aspeno, La Rediviva, Maria Antonietta. Κριτική έκδοση και ιστορικοαναλυτική προσέγγιση*, στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών υπό την επίβλεψη του Καθηγητή Ν. Μαλιάρα. Τον Ιανουάριο του 2021 συμμετείχε στο διαδικτυακό συνέδριο της Hellenic American Opera Company με θέμα *Όπερα και Μουσικό Θέατρο στην Ελλάδα: Δημιουργία, Ιστορία, Κοινωνία*. Είναι διοικητικό και καλλιτεχνικό στέλεχος στη Φιλαρμόνια Ορχήστρα Αθηνών, καθηγήτρια πιάνου και θεωρητικών στο Εράτειο Ωδείο και εκτελεστική παραγωγός στη δισκογραφική εταιρία Subways Music. Παίζει φλάουτο στην Φιλαρμονική Ορχήστρα Παλλήνης (στην οποία έχει διδάξει, διευθύνει και ενορχηστρώσει) και της El Sistema Greece. Είναι μέλος της Μικτής Χορωδίας του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του ΕΚΠΑ από το 2011, έχοντας λάβει μέρος σε πολυάριθμες συναυλίες και παραστάσεις στην Ελλάδα, την Κύπρο και το Εξωτερικό.

Η **Κωνσταντίνα Μπουρλή** είναι πτυχιούχος (Integrated Master) του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του ΕΚΠΑ με ειδίκευση «Εθνομουσικολογία και Πολιτισμική Ανθρωπολογία» και πτυχιούχος Αρμονίας του Εθνικού Ωδείου (Παράρτημα Ηλιούπολης), ενώ παράλληλα σπουδάζει πιάνο στην Τάξη Διπλώματος της Μαρίνας Λαμπρινούδη στο ίδιο ωδείο. Ασχολείται με τη διδασκαλία πιάνου και θεωρητικών μαθημάτων, καθώς επίσης και με τη συνοδεία κάθε επιπέδου οργάνων. Ως πιανίστα έχει στο ενεργητικό της πολυάριθμες εμφανίσεις με μουσικά σχήματα σύγχρονου ρεπερτορίου, ξένου και ελληνικού. Στα ενδιαφέροντά της εντάσσονται επιπλέον ο κλασικός και ο σύγχρονος χορός, με συμμετοχές σε ποικίλες θεατρικές παραστάσεις αλλά και διαγωνισμούς.

Η **Μαρία Ντούρου** είναι μουσικολόγος, συνθέτρια, φιλόλογος. Διδάκτωρ του Τ.Μ.Σ. του Ε.Κ.Π.Α. με έμφαση στην Ιστορική-Συστηματική Μουσικολογία. Η διατριβή της πραγματεύεται την ύστερη περίοδο του έργου του Γιάννη Α. Παπαϊωάννου (επ. καθ.: Ο. Ψυχοπαίδη Φράγκου) και έχει τιμηθεί με τη «Δωρεά σε μνήμη Γ. Α. Παπαϊωάννου» του τμήματος Κληροδοτημάτων του ΑΠΘ. Μέλος της Ένωσης Ελλήνων Μουσουργών και της Ελληνικής Μουσικολογικής Εταιρείας. Σπούδασε σύνθεση στην École Normale de Musique de Paris (καθ. Υ. Taira) και στο Ωδείο Athenaeum (καθ. Κ. Βαρότσης). Έργα της έχουν ερμηνευτεί στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Το συγγραφικό της έργο περιλαμβάνει Πρόγραμμα Σπουδών και Οδηγό για τον Εκπαιδευτικό για το μάθημα Ευρωπαϊκή Μουσική Ιστορία των Μουσικών Γυμνασίων, συμμετοχές σε συλλογικούς τόμους, δημοσιεύσεις σε μουσικολογικά περιοδικά και πρακτικά συνεδρίων. Υπηρέτησε τον θεσμό των Μουσικών Σχολείων (2001-2017) και διετέλεσε Διευθύντρια του Μουσικού Σχολείου Σιάτιστας (2011-2017). Δίδαξε Θεωρητικά της Μουσικής στο ΤΜΣ του ΑΠΘ. Γνωρίζει αγγλικά, γαλλικά, ισπανικά, είναι πτυχιούχος του Τμήματος Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας του ΑΠΘ και κάτοχος του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Εξειδίκευσης «Επιστήμη της Μετάφρασης» του Τμήματος Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης και Διερμηνείας του Ιονίου Πανεπιστημίου. Μελετάει και γράφει ποίηση. Είναι μεταδιδακτορική ερευνήτρια με θέμα *Αποδίδοντας μουσικά τον Καβάφη* (επ. καθ.: Ι. Παπαδάτος) και μέλος του Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού του ΤΜΣ του Ιονίου Πανεπιστημίου με γνωστικό αντικείμενο «Ανώτερα Θεωρητικά και Σύνοψη», καθώς και μέλος του Εργαστηρίου Ελληνικής Μουσικής του ίδιου Τμήματος.

Ο **Εμμανουήλ Ξυνάδας** είναι απόφοιτος Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του ΑΠΘ. Είναι κάτοχος μεταπτυχιακού διπλώματος (2006) με ειδίκευση στη Βυζαντινή Μουσικολογία και Ψαλτική (θέμα μεταπτυχιακής εργασίας: *Η Ψαλτική Παράδοση στη Μητρόπολη Βεροίας και Ναούσης κατά τον ΙΗ΄ και ΙΘ΄ αιώνα*). Το 2013 αναγορεύτηκε διδάκτορας του ΑΠΘ. (θέμα διδακτορικής διατριβής: *Ο Μητροπολίτης Κοσμάς Ευμορφόπουλος (1860-1901). Μητροπολίτης Δρυϊνουπόλεως, Βεροίας και Ναούσης, Πελαγονείας και Νικοπόλεως και Πρεβέζης. Εκκλησιαστική και δράση. Η συμβολή του στην εκπαιδευτική δραστηριότητα και την ψαλτική τέχνη*). Υπήρξε υπότροφος του ΙΚΥ, τόσο κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών όσο και κατά τη διάρκεια των Μεταπτυχιακών του σπουδών στην ειδικότητα Βυζαντινή Ψαλτική και Μουσικολογία. Είναι κάτοχος Πτυχίου και Διπλώματος Βυζαντινής Μουσικής. Γνωρίζει δύο ξένες γλώσσες, την Αγγλική και την Γαλλική. Τον Απρίλιο του 2021 εκλέχτηκε Επίκουρος Καθηγητής επί θητεία στο αντικείμενο Ιστορική Βυζαντινή Μουσικολογία, στην Ανωτάτη Εκκλησιαστική Ακαδημία Βελλάς Ιωαννίνων.

Ο **Νίκος Ορδουλίδης** σπούδασε στο University of Leeds της Αγγλίας (διδακτορικό στα πεδία της λαϊκής μουσικολογίας και της εθνομουσικολογίας, και μεταπτυχιακό στην μουσική εκτέλεση) και στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας (πτυχίο μουσικής επιστήμης και τέχνης). Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα κινούνται γύρω από τον μουσικό συγκρητισμό που διέπει τις λαϊκές μουσικές. Επιπλέον, οι πρακτικές εκτέλεσης και ο ρόλος του πιάνου στις λαϊκές μουσικές της Ανατολικής Ευρώπης, των Βαλκανίων, της Μεσογείου και της Μέσης Ανατολής, συνιστούν μία έτερη πτυχή της πρόσφατης ερευνητικής του δραστηριότητας. Είναι ενεργός συνθέτης με έξι δισκογραφικές δουλειές· μέλος του Modern Greek Studies Association, του Association for Recorded Sound Collections, της International Musicological Society και της Ελληνικής Μουσικολογικής Εταιρείας. Από το 2014 έως το 2018 δίδαξε ως Πανεπιστημιακός Υπότροφος στο Τμήμα Λαϊκής και Παραδοσιακής Μουσικής του ΤΕΙ Ηπείρου. Από το 2018 διδάσκει ως Επιστημονικός Συνεργάτης στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Από τον Γενάρη του 2020 εκπονεί μεταδιδακτορική έρευνα, με τίτλο «Οι ετεροτοπίες του πιάνου στα ανατολικά», ως υπότροφος του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών. Η πιο πρόσφατη μονογραφία του είναι: *Musical Nationalism, Despotism and Scholarly Interventions in Greek Popular Music* (Bloomsbury Academic, 2021).

Ο **Απόστολος Παλής** γεννήθηκε στην Καρδίτσα το 1979. Πτυχιούχος Μουσικολογίας του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του ΕΚΠΑ, στο οποίο εισήχθη ως πρώτος, και αριστούχος διδάκτορας του ίδιου τμήματος με διδακτορική διατριβή με θέμα τη ζωή και το έργο του συνθέτη, πιανίστα και παιδαγωγού Λώρη Μαργαρί-

τη. Διπλωματούχος των Ανωτάτων Μουσικών Ακαδημιών Βερολίνου και Λειψίας με σολιστικό δίπλωμα πιάνου και master με άριστα παμψηφεί και διάκριση. Κάτοχος πτυχίων ανώτερων θεωρητικών. Υπότροφος πολλών Ιδρυμάτων και βραβευθείς πολλών διεθνών διαγωνισμών πιάνου, μουσικής δωματίου και σύνθεσης σε Ελλάδα, Γερμανία, Ιταλία, Ισπανία. Διακρίσεις από την Ακαδημία Αθηνών και την Ένωση Ελλήνων Κριτικών Θεάτρου και Μουσικής. Ως σολίστ πιάνου εμφανίστηκε στις σημαντικότερες αίθουσες συναυλιών του κόσμου, συμπράξεις με πολλές ορχήστρες και ηχογραφήσεις, μεταξύ άλλων και έργων Ελλήνων δημιουργών. Πρώην μέλος του πιανιστικού κουαρτέτου *Aurora* και του συγκροτήματος σύγχρονης μουσικής *Ergon Ensemble*. Στο μουσικολογικό πεδίο ανακοινώσεις στα πεδία της ιστορικής μουσικολογίας, της ανάλυσης και της μουσικής ερμηνείας και εκτέλεσης σε μουσικολογικά συνέδρια σε Ελλάδα και εξωτερικό, ημερίδες, άρθρα και δημοσιεύσεις σε μουσικολογικά και μουσικά περιοδικά και λήμμα στην ηλεκτρονική εγκυκλοπαίδεια *Grove Music Online*. Έχει διδάξει τα μαθήματα «Μουσική ερμηνεία» και «Εκτέλεση στο πιάνο» στο Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης του ΠΑΜΑΚ και στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του ΕΚΠΑ.

Ο Διδάκτορας **Γεώργιος Α. Πατρώνας** είναι Μουσικοπαιδαγωγός, Ερμηνευτής Ψαλτικής, Ερευνητής. Διδάσκει στο Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας με γνωστικό αντικείμενο "Διδακτική της Βυζαντινής Μουσικής" με έμφαση στην εκτέλεση της Ψαλτικής. Πραγματοποίησε στο εξωτερικό προπτυχιακές και μεταπτυχιακές σπουδές Master of Education στην ειδικότητα Μουσικοπαιδαγωγική και Διδακτική της μουσικής στο πιάνο και στη Διεύθυνση συνόλων, Διδακτορικές σπουδές στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας στον τομέα της Διδακτικής της Βυζαντινής Μουσικής. Ολοκλήρωσε την μεταδιδακτορική του εργασία στην «Ερμηνεία, Εκτέλεση και Ανάλυση». Έχει εξειδίκευση στην Διδακτική και Παιδαγωγική της Βυζαντινής Μουσικής. Έκανε πρόσθετες ειδικές σπουδές στη Θεωρία της Μουσικής μάθησης και διδακτικής. Έχει δημοσιεύσει σε ελληνικά και διεθνή περιοδικά και παρουσίασε επιστημονικές εργασίες σε διεθνή και παγκόσμια συνέδρια. Τα τελευταία χρόνια στο ενεργητικό του έχει περισσότερες από 150 συναυλίες Ευρωπαϊκής, Βυζαντινής Εκκλησιαστικής και κοσμικής μουσικής. Είναι μέλος του Εργαστηρίου «Ποιητικής» του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, Χοράρχης του Βυζαντινού Χορού «Ευδρομούντες», Πρωτοψάλτης του Ιερού Ναού Αγίου Θεράποντα κάτω Τούμπας Θεσσαλονίκης, Καλλιτεχνικός Διευθυντής του Εργαστηρίου Μουσικής Αγίου Θεράποντα και της Ορχήστρας Κοσμικής Ελληνικής Μουσικής Ο.Κ.Ε.Μ. Από τον Ιανουάριο του 2019 είναι καλλιτεχνικός υπεύθυνος των πολιτιστικών δράσεων του φορέα «Βυζαντινή Θεσσαλονίκη -BYZANTION».

Η **Πηνελόπη Παπαγιαννοπούλου** γεννήθηκε στον Πειραιά, όπου ολοκλήρωσε τις μουσικές σπουδές ανωτέρων θεωρητικών και πιάνου. Είναι απόφοιτη (2012) του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Το 2019 ολοκλήρωσε με επιτυχία την διδακτορική της διατριβή στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης με επιβλέποντα καθηγητή τον κ. Κ. Τσούγκρα και θεματολογία που αφορά στην ανάλυση των διπλών κοντσέρτων του Νίκου Σκαλκώτα. Έχει παρουσιάσει αναλυτικές εργασίες σε ελληνικά και διεθνή συνέδρια (Διατμηματικά Μουσικολογικά Συνέδρια (8^ο-12^ο), *Modus-Modi-Modality* [Κύπρος 2017] και *Skalkottas Today* [Αθήνα 2019]). Είναι μεταδιδακτορική ερευνήτρια στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του ΑΠΘ με υποτροφία από το ΙΚΥ. Η έρευνά της αφορά σε ζητήματα ελληνικότητας και τροπικότητας στη μουσική δωματίου του Νίκου Σκαλκώτα και τοποθετείται στο χώρο της μουσικής θεωρίας και ανάλυσης.

Η **Άννα Παπαέτη** είναι διδάκτορας μουσικολογίας του Πανεπιστημίου του Λονδίνου (King's College London). Είναι επιστημονική υπεύθυνη του Ευρωπαϊκού ερευνητικού προγράμματος MUTE (ERC Consolidator Grant: Πανεπιστήμιο Κύπρου, 2021–2026). Η έρευνά της εξετάζει την όπερα και το μουσικό θέατρο καθώς και το πλέγμα της μουσικής και της βίας. Έχει υποστηριχθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (FP7, Horizon 2020), τη Γερμανική Υπηρεσία Ακαδημαϊκών Ανταλλαγών (DAAD), το Ίδρυμα Ωνάση και το Κέντρο Έρευνας Ανθρωπιστικών Επιστημών. Έχει τελέσει μεταδιδακτορική ερευνήτρια «Μαρία Σκλοντόφσκα Κιουρί» στο Πανεπιστήμιο του Γκέτινγκεν (2011–2014) καθώς και στο Πάντειο Πανεπιστήμιο (2017–2019). Εργάστηκε επίσης στη Βασιλική Όπερα του Κόβεντ Γκάρντεν στον τομέα των εκδόσεων (2004–2006) και στην Εθνική Λυρική Σκηνή στον τομέα δραματολογίας (2006–2009). Έχει δημοσιεύσει εκτενώς σε συλλογικούς τόμους και επιστημονικά περιοδικά, και συνεπιμελήθηκε δύο ειδικούς τόμους αναφορικά με τη χρήση της μουσικής σε συνθήκες κράτησης. Η έρευνά της έχει αποτελέσει τη βάση για μια σειρά από έργα όπως το podcast *The Undoing of Music* το οποίο δημιούργησε για το Museo Nacional Reina Sofía (Μαδρίτη, 2019), καθώς και τις εγκαταστάσεις *The Dark Side of the Tune* για την έκθεση «Hypnos» (Αθήνα, 2016: Στέγη) και *Νέος Παρθενώνας* για την έκθεση «Ιασις» (Λουτράκι, 2019) τις οποίες δημιούργησε μαζί με τον Νεκτάριο Παππά.

Ο **Λαμπρογιάννης Πεφάνης** είναι διδάκτορας του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και τακτικό μέλος της Ελληνικής Μουσικολογικής Εταιρείας. Είναι διπλωματούχος του διατμηματικού προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών *Μουσική Κουλτούρα και Επικοινωνία. Ανθρωπολογικές και Επικοινωνιακές Προσεγγίσεις της Μουσικής* των ΤΜΣ - ΕΜΜΕ (ΕΚΠΑ) και πτυχιούχος του Τμήματος Μουσικών Σπουδών (ΕΚΠΑ). Είναι κάτοχος διπλώματος Σύνθεσης και των πτυχίων Βιολιού, Αρμονίας, Αντίστιξης, Φούγκας και Βυζαντινής Μουσικής. Ασχολείται με τις μουσικές καταγραφές και είναι συγγραφέας (με τον Στέφανο Φευγαλά) των βιβλίων *Μουσικές Καταγραφές I - 184 οργανικοί σκοποί από Αιγαίο, Ιόνιο, Κρήτη και Κύπρο* (Παπαγρηγορίου - Νάκας 2014), *Μουσικές Καταγραφές II - 200 οργανικοί σκοποί από Θράκη, Μακεδονία, Ηπειρο, Θεσσαλία, Στερεά Ελλάδα και Πελοπόννησο* (Παπαγρηγορίου - Νάκας 2016), *Καριώτικος - Εκδοχές του ικαριώτικου οργανικού σκοπού* (Παπαγρηγορίου - Νάκας, 2017) και *Μουσικές Καταγραφές III - 216 οργανικοί σκοποί από Μικρά Ασία, Πόντο, Καππαδοκία, Αζοφική και Κάτω Ιταλία* (Παπαγρηγορίου - Νάκας 2020). Επιπλέον, είναι συγγραφέας (με τον Γεράσιμο Γαλανό) της δίτομης έκδοσης *Λόγια Κεφαλληνιακή Μούσα, έργα Κεφαλλήνων συνθετών 19ου και 20ου αιώνα* (Τ.Ε.Ι. Ιονίων Νήσων 2015, 2016). Ως βιολιστής έχει ηχογραφήσει και επιμεληθεί 30 ανέκδοτα χοροτράγουδα της Κεφαλονιάς (*Στην ανέμη του χορού*, Πάλιος, 2010).

Ο **Νίκος Πουλάκης** είναι διδάκτορας εθνομουσικολογίας, διπλωματούχος σύνθεσης και πτυχιούχος ακορντεόν. Υπηρετεί ως μέλος ΕΔΙΠ στο Εργαστήριο Εθνομουσικολογίας και Πολιτισμικής Ανθρωπολογίας του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του ΕΚΠΑ, όπου διδάσκει μαθήματα σχετικά με το εθνογραφικό φιλμ, την κινηματογραφική μουσική και την εφαρμοσμένη εθνομουσικολογία, και ως εκπαιδευτής στο ΚΕΚ του ίδιου Πανεπιστημίου στο αντικείμενο της ελληνικής παραδοσιακής μουσικής. Είναι μέλος ΣΕΠ στο ΕΑΠ στα αντικείμενα της μουσικής, του χορού, του θεάτρου και του κινηματογράφου. Διετέλεσε διδάσκων εθνομουσικολογίας, κινηματογραφικής μουσικής, εθνογραφικού φιλμ και μουσικής πληροφορικής στο ΤΕΙ Ηπείρου και έχει συμμετάσχει σε περισσότερα από 25 ερευνητικά προγράμματα. Συνθέσεις του έχουν παρουσιαστεί επιτυχώς στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Έχει εργαστεί ως μουσικός επιμελητής σε μεγάλους μουσικούς εκδοτικούς οίκους και πολιτιστικούς φορείς, έχει διδάξει μουσική στη δημόσια και την ιδιωτική εκπαίδευση και είναι καλλιτεχνικός διευθυντής στη Μουσική Σχολή Ιφιγένειας Μανεσιώτη. Είναι μέλος ποικίλων επιστημονικών επιτροπών και έχει δημοσιεύσει άρθρα και κεφάλαια σε βιβλία, συλλογικούς τόμους και περιοδικά που αναφέρονται στη μουσική, τον κινηματογράφο, την (εθνο)μουσικολογία, τα ΜΜΕ και την εκπαίδευση. Τα βιβλία του με τίτλο *Μουσικολογία και Κινηματογράφος: Κριτικές Προσεγγίσεις στη Μουσική των Σύγχρονων Ελληνικών Ταινιών και Μουσική από το Οπτικό Θέατρο και τον Βωβό Κινηματογράφο* κυκλοφορούν από τις εκδόσεις Orpheus.

Ο **Αλέξανδρος Ριζόπουλος** γεννήθηκε στα Γιάννενα το 1982. Είναι κρουστός και συνθέτης. Είναι υποψήφιος διδάκτορας στο τμήμα Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου και απόφοιτος των τμημάτων Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας (BSc, 2016) και Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου (MSc, 2006). Αρθρογραφεί με θέμα την Εθνομουσικολογία και τις Παραστατικές Τέχνες, τα Κρουστά και το Ρυθμό στα βαλκάνια, την Ενσώματη Γνώση και την Επιτέλεση. Έχει στο ενεργητικό του δύο παραστάσεις (σύλληψη, σύνθεση, δραματουργία, ποίηση, κινησιολογία): «Μαριγώ και Γιάννος: αέναο πέρασμα» (Μουσείο Αργυροτεχνίας, Ιωάννινα, Αύγουστος 2021) και «Αουρέκιος, ο Ταχυδρόμος» (Βαφοπούλειο Ίδρυμα, Θεσσαλονίκη 2016). Συμμετέχει σε παραστάσεις και συναυλίες διακεκριμένων μουσικών. Είναι ιδρυτικό μέλος στα συγκροτήματα *Alenti*, *People of the Wind* και *Motel Selenik*, ενώ συνεργάζεται με πληθώρα μουσικών σε παραγωγές, έθιμα, συναυλίες και ηχογραφήσεις, εντός και εκτός συνόρων. Το 2021 εκδόθηκαν δύο δισκογραφικές δουλειές: «Lamenta» και «Alenti-Jasmine». Διατηρεί το Masterclass «Ρυθμική Πλαστική», Workshops με θέμα τους παραδοσιακούς ρυθμούς και τα κρουστά των Βαλκανίων και της Ανατολικής Μεσογείου (Εθνικό Κονσερβατόριο Παρισίου, Βερολίνου). Συνεργάζεται με το Μουσικό Χωριό «Άγιος Λαυρέντιος», το Κέντρο Πολιτισμού και Εκπαίδευσης «Πόλις», το Χώρο Πολιτισμού Baumstrasse και το Κρουστόφωνο. Πειραματίζεται και σχεδιάζει νέα μουσικά όργανα στο οργανοποιείο Κανουκι.gr.

Ο **Γιώργος Σακαλλιέρης** είναι αναπληρωτής καθηγητής ιστορικής μουσικολογίας του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, με έμφαση στη μελέτη της νεοελληνικής μουσικής (19ος-20ος αι.). Είναι διδάκτωρ του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών (2005), αριστούχος απόφοιτος του αντίστοιχου Τμήματος του Α.Π.Θ. (1996), καθώς και διπλωματούχος σύνθεσης, ανωτέρων θεωρητικών (τάξη Α. Μπαλά) και κιθάρας από το Ωδείο Μουσικό Κολλέγιο Θεσσαλονίκης. Έχει πραγματοποιήσει επιστημονικές ανακοινώσεις σε διεθνή συνέδρια μουσικολογίας και ελληνικής φιλολογίας, στην Ελλάδα και το εξωτερικό, και έχει εκτενή αριθμό ελληνικών και ξενόγλωσσων επιστημονικών

δημοσιεύσεων. Συνεργάστηκε, ως συγγραφέας λημμάτων για την ελληνική μουσική, με το *Grove Music Online*. Είναι συγγραφέας των βιβλίων *Dimitri Mitropoulos and His Works in the 1920s The Introduction of Musical Modernism in Greece* (Athens: Hellenic Music Centre, 2016 – Βραβείο Μουσικολογικού Συγγραμματος 2018 της Ένωσης Ελλήνων Θεατρικών και Μουσικών Κριτικών) και *Γιάννης Κωνσταντινίδης (1903-1984). Ζωή, έργο και συνθετικό ύφος* (Θεσσαλονίκη: University Studio Press, 2010). Συμμετέχει σε εθνικά ερευνητικά προγράμματα και σε δράσεις διασύνδεσης του πανεπιστημίου με την κοινωνία. Το συνθετικό του έργο περιλαμβάνει πάνω από 35 τίτλους. Έλαβε το Α΄ Βραβείο του 1ου Πανελληνίου Διαγωνισμού Σύθεσης "Δημήτρης Δραγατάκης" (Ένωση Ελλήνων Μουσουργών, 2003). Είναι τακτικό μέλος της Διεθνούς Μουσικολογικής Εταιρείας (IMS), της Ένωσης Ελλήνων Μουσουργών και ιδρυτικό μέλος της Ελληνικής Μουσικολογικής Εταιρείας.

Ο **Ζήσης Σέγκλιας** γεννηθηκε στην Έδεσσα το 1984. Ωδειακές σπουδές στην Έδεσσα (Γ. Γκουράνης, ΩΔΕ) και τη Θεσσαλονίκη (Κ. Σιέμπης, ΚΩΘ). Πτυχίο Σύθεσης (2008, Μ. Λαπιδάκης, ΑΠΘ), Μεταπτυχιακό στο μουσικό θέατρο (2011, Β. Futter, KUGraz), Διδακτορικό στη σύγχρονη όπερα (2019, Δ. Παπαγεωργίου, ΑΠΘ) (όλες οι σπουδές χρηματοδοτήθηκαν από το ΙΚΥ, το Ίδρυμα Ωνάση και την Ένωση Ελλήνων Μουσουργών). Μεταδιδακτορική έρευνα πάνω στη φωνή και το μουσικό θέατρο χρηματοδοτούμενη από το ΙΚΥ (σε εξέλιξη). Συνθέτης με έμφαση στη φωνή, την όπερα και το μουσικό θέατρο. Διεθνείς αναθέσεις για έργα μουσικού θεάτρου (Bregenz, Graz). Ανάθεση από την Εναλλακτική Σκηνή της Εθνικής Λυρικής Σκηνής (2023). Διεθνής καλλιτεχνική δραστηριότητα με 90 συναυλίες. Διεθνή βραβεία (2012, Φινλανδία· 2013, Αυστρία). Συμμετοχή έπειτα από επιλογή σε διεθνή σεμινάρια. Ακαδημαϊκή εμπειρία στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του ΑΠΘ ως υποψ. διδάκτορας (Σύγχρονες συνθετικές τεχνικές, Αντίστιξη, Φούγκα, Φωνητική και Ακουστική Καλλιέργεια) αλλά και με αυτόνομη διδασκαλία (Σύγχρονο Μουσικό Θέατρο, Σύγχρονες Φωνητικές Τεχνικές). Διδακτική εμπειρία στο Κρατικό Ωδείο Θεσσαλονίκης και άλλα ωδεία.

Η **Αναστασία Σιώψη** είναι Καθηγήτρια στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών, Σχολή Μουσικής και Οπτικοακουστικών Τεχνών, Ιόνιο Πανεπιστήμιο, με ειδικότητα «Αισθητική της Μουσικής». Επίσης, διδάσκει την «Ιστορία των Τεχνών στην Ευρώπη», σπουδές στον «Ευρωπαϊκό Πολιτισμό», Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο. Είναι συνεκδότρια του ηλεκτρονικού διεθνούς μουσικολογικού περιοδικού με τίτλο Ελληνικό Περιοδικό για τη Μουσική, την Εκπαίδευση και τον Πολιτισμό (*Hellenic Journal of Music, Education and Culture (HeJMEC)*), μαζί με τον prof. G. Welsh (Univ. of London), έκδοση Ένωσης Εκπαιδευτικών Μουσικής Αγωγής Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης (ΕΕΜΑΠΕ). Είναι ιδρυτικό στέλεχος του Ελληνικού Μουσικολογικού Συλλόγου (έτος ίδρυσης 2011) και συντονίστρια της ομάδας του Συλλόγου για τη «Φιλοσοφία και Αισθητική της Μουσικής». Έχει συγγράψει τις μονογραφίες με τίτλους (1) *Τρία Δοκίμια για τον ΜΑΝΩΛΗ ΚΑΛΟΜΟΙΡΗ* (Αθήνα: Ελληνικές Μουσικολογικές Εκδόσεις 4, Μουσικός Εκδοτικός Οίκος Παπαρηγορίου-Νάκας, 2003), (2) *Η Μουσική στην Ευρώπη του Δέκατου Ένατου Αιώνα*, (Αθήνα: Εκδόσεις Γιώργος Δαρδανός (Gutenberg), 2005), (3) *Η νεοελληνική πολιτισμική φυσιογνωμία μέσα από το ρόλο της μουσικής σε αναβιώσεις του αρχαίου δράματος (Μουσικές διαδρομές ως αντανάκλασεις της αρχαίας στη νεότερη Ελλάδα)* (Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg, 2012) και (4) *200 χρόνια από τη γέννηση του Ρίχαρντ Βάγκνερ (1813-1883): Δοκίμια για την αισθητική του έργου του*, Αθήνα: Ελληνικές Μουσικολογικές Εκδόσεις 16, Μουσικός Εκδοτικός Οίκος Παπαρηγορίου-Νάκας, 2013). Το επόμενο σύγγραμμα με τίτλο *Με επίκεντρο το συναίσθημα: πολιτισμικές αναγνώσεις της μουσικής, της ζωγραφικής και της όπερας*, εκδίδεται προσεχώς (2022) στα Ανοικτά Ακαδημαϊκά Ηλεκτρονικά Συγγράμματα ΚΑΛΛΙΠΟΣ+ (www.kallipos.gr).

Η **Αγγελική Σκανδάλη**, απόγονος παρασημοφορημένης οικογένειας οπλαρχηγών της Κρήτης, διδάχθηκε πιάνο, μονωδία, θεωρητικά και ενοργάνωση μπάνας στο Ελληνικό Ωδείο, ανώτερα θεωρητικά στο Μουσικό Κολλέγιο Θεσσαλονίκης και σύνθεση στο ΑΠΘ. Μαθήτευσε τη διεύθυνση ορχήστρας σε Ελληνικό Ωδείο και Ωδείο Αθηνών. Αριστούχος του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, έκανε μεταπτυχιακές σπουδές ανάλυσης όπερας στο University of Leeds με τον παγκοσμίου φήμης μουσικολόγο Julian G. Rushton. Είναι συγγραφέας του δίτομου έργου για την ιστορία της όπερας στην Ελλάδα. Επιστημονική συνεργάτις του ΑΠΘ (2008-2017) και υποψήφια διδάκτωρ του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών με την Ολυμπία Φράγκου-Ψυχοπαίδη και την Irmgard Lerch-Kαλαβρυτινού. Είναι μέλος της Royal Music Association και της Ελληνικής Ιστορικής Εταιρείας. Από το 2015 είναι μέλος της Ελληνικής Μουσικολογικής Εταιρείας.

Η **Χρυσούλα Σκαρλάτου** είναι απόφοιτος και διδάκτωρ ιστορικής μουσικολογίας του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του ΑΠΘ. Έχει πραγματοποιήσει πολλές δημοσιεύσεις σε διεθνή και ελληνικά επιστημονικά και παιδαγωγικά συνέδρια. Οι μουσικές σπουδές της συμπεριλαμβάνουν ανώτατα θεωρητικά, πιάνο και φωνητι-

κή. Γνωρίζει την αγγλική, την ισπανική, την γαλλική και την γερμανική γλώσσα. Εργάζεται ως καθηγήτρια μουσικής στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και έχει εκπονήσει πολλά πολιτιστικά, περιβαλλοντικά και ευρωπαϊκά προγράμματα. Στις επιμέρους δραστηριότητές της συγκαταλέγονται ομιλίες σε ραδιοφωνικές και τηλεοπτικές εκπομπές με θέμα την ιστορία της μουσικής ζωής της Θεσσαλονίκης. Την καλλιτεχνική περίοδο 2018-19 υπήρξε συντάκτης των εντύπων προγραμμάτων της Συμφωνικής Ορχήστρας του Δήμου Θεσσαλονίκης. Έχει συμμετάσχει σε πολλές χορωδίες της Θεσσαλονίκης. Έχει λάβει θεατρική αγωγή και έχει πραγματοποιήσει πολλές εμφανίσεις ως ηθοποιός με αυτοσχεδιαστικά θεατρικά σχήματα.

Ο Ιάκωβος Σταϊνχάουερ πραγματοποίησε σπουδές Μουσικολογίας, Ιστορίας Τέχνης και Μουσικοπαιδαγωγικών στο Johann Wolfgang Goethe-Universität της Φρανκφούρτης. Πτυχίο Magister Artium απο το J.W.Goethe-Universität (1999). Διδακτορικός τίτλος με μια διατριβή για το Μουσικό Χώρο στο έργο του Edgard Varèse στο J. W. Goethe-Universität (2005). Διδασκαλία στο Τμήμα Μουσικολογίας του Johann Wolfgang Goethe-Universität (2008-2012). Επιστημονικός συνεργάτης στο Τμήμα Μουσικολογίας του Johann Wolfgang Goethe-Universität. Επίσης Διδασκαλία με Π.Δ. 407/80 στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου (2009). Κάτοχος της Θέσης Μιχελή στο Τμήμα Φιλοσοφικών και Κοινωνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Κρήτης (Ρέθυμνο) για διδασκαλία του γνωστικού αντικείμενου «Αισθητικές Θεωρίες» (2013 και 2016). Ανάθεση του DAAD για διδασκαλία στο ΤΜΣ του ΕΚΠΑ (2016). Επίκουρος καθηγητής στο τμήμα Μουσικών Σπουδών της Φιλοσοφικής Σχολής του ΕΚΠΑ (2019) με γνωστικό αντικείμενο την Αισθητική της Μουσικής του 20^{ου} και του 21^{ου} αιώνα.

Η **Δανάη Στεφάνου** είναι Αναπληρώτρια Καθηγήτρια στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών ΑΠΘ, όπου διδάσκει μαθήματα ιστορίας, αισθητικής και ερμηνείας σύγχρονης μουσικής και συντονίζει, μεταξύ άλλων, την Ομάδα Κριτικής Μουσικής Ιστοριογραφίας (Critical Music Histories), τα Σύνολα Πειραματικής και Αυτοσχεδιαζόμενης Μουσικής, και το διακαλλιτεχνικό πρόγραμμα noise:muse. Άρθρα και κείμενά της για τις διαμεσικές τέχνες, τον ελεύθερο αυτοσχεδιασμό, την πειραματική μουσική και την κριτική ιστοριογραφία έχουν δημοσιευτεί σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά, μουσικές εγκυκλοπαίδειες και συλλογικούς τόμους (*Musicae Scientiae, Journal of Interdisciplinary Music Studies, Grove Music Online, The Cambridge Companion to Film Music, Made in Greece: Studies in Greek Popular Music, Contemporary Popular Music Studies, Music and Landscape - Soundscape and Sonic Art* κ.α.). Έχει μεταφράσει στα ελληνικά τα βιβλία 'Κι Όμως Όμορφα': Ένα βιβλίο για τη τζαζ (Πάπυρος, 2008), *Πειραματική Μουσική* (Εκδόσεις Οκτώ, 2012), και *Η Πειραματική Μουσική Μετά το 1970* (υπό ολοκλήρωση). Μαζί με τον Γιάννη Κοτσώνη, είναι μέλος του αυτοσχεδιαστικού ντουέτου acte vide, και συνιδρύτρια / καλλιτεχνική υπεύθυνη των Syros Sound Meetings, ενός προγράμματος επιτόπιας καλλιτεχνικής έρευνας & εκπαιδευτικών δράσεων με επίκεντρο τον ήχο και την ακρόαση.

Ο **Θανάσης Τρικούπης** γεννήθηκε στην Αλεξανδρούπολη. Σπούδασε στο Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, στο Conservatoire Européen de Musique de Paris, στο Μουσικό Πανεπιστήμιο του Graz και στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Είναι Αναπληρωτής Καθηγητής του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Έχει διδάξει στο Μουσικό Τμήμα του ΕΜΠ, στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης, στο Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του ΑΠΘ. Ως αρχιμουσικός, συνθέτης, πιανίστας και μουσικολόγος συνεργάστηκε με φορείς από διάφορες χώρες (ΗΠΑ, Ρωσία, Γαλλία, Γερμανία, Πολωνία, Αυστρία, Σερβία, Ρουμανία, Ελλάδα, Κύπρος, Αρμενία, Τουρκία). Έχει παρουσιάσει σε πρώτη παγκόσμια εκτέλεση και σε πρώτη ηχογράφιση έργα πολλών σύγχρονων Ελλήνων συνθετών και σε πρώτη πανελλήνια εκτέλεση έργα των Vivaldi, Bach, Pergolesi, Haydn, Mozart, Berlioz, Liszt και Brahms. Ως μεταδιδάκτορας ερευνητής συνεργάστηκε με το Μουσικό Πανεπιστήμιο του Graz, το Πανεπιστήμιο Αθηνών και το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης πραγματοποιώντας έρευνα στην Ελλάδα, στη Γερμανία, στο Βέλγιο, στην Αυστρία και στην Ιταλία. Είναι μέλος της Διεθνούς Μουσικολογικής Εταιρείας, της Γερμανικής Μουσικολογικής Εταιρείας και της Ελληνικής Μουσικολογικής Εταιρείας, Πρόεδρος του Συλλόγου Μουσικών Εκπαιδευτικών Αν. Μακεδονίας – Θράκης και μέλος του ΔΣ του Θρακικού Κέντρου - Εταιρείας Θρακικών Μελετών.

Ο **πατήρ Θεόδωρος Τσαμπατζίδης** γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη. Είναι ειδικός μουσικοπαιδαγωγός με οργανική θέση στο Μουσικό Σχολείο Θεσσαλονίκης. Έγγαμος εφημέριος και Γενικός Υπεύθυνος του Προκοπίου Πολυδύναμου Κέντρου της Ιεράς Μητροπόλεως Νέας Κρήνης και Καλαμαριάς. Υποψήφιος διδάκτορας του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου με πεδίο έρευνας τη διδασκαλία βυζαντινής μουσικής σε μαθητές με προβλήματα όρασης. Αριστούχος πτυχιούχος ΑΕΑΘ, ΚΩΘ (Διεύθυνση χορω-

δίας σε επίπεδο διπλώματος) & βυζαντινής μουσικής. Συνέχισε σπουδές με σεμινάρια στη Γερμανία και το Βέλγιο. Ολοκλήρωσε μεταπτυχιακές σπουδές με υποτροφία της Ιεράς Συνόδου με διάκριση στην κατεύθυνση *Ειδική αγωγή και μουσική εκπαίδευση* στο Βρετανικό Πανεπιστήμιο Middlesex. Παράλληλα συνθέτει μουσική, διευθύνει και παρουσιάζει με την Νεανική Χορωδία και Ορχήστρα της Ιεράς Μητροπόλεως Καλαμαριάς, βραβευμένες συνθέσεις και ψηφιακούς δίσκους σε συναυλίες και εκδηλώσεις στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Ως εκπαιδευτικός έχει λάβει βραβεία *Αριστείας και Καινοτομίας στην Εκπαίδευση* και δύο Εθνικά βραβεία Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων eTwinning. Επιπρόσθετα, οργάνωσε εργαστήριο Grundtvig με θέμα «ICT and Special music education». Συμμετείχε ως ειδικός επιστήμονας για την εκπόνηση του Νέου Προγράμματος Σπουδών Μουσικών Σχολείων πάνω στο γνωστικό αντικείμενο *Ελληνική Παραδοσιακή μουσική* και είναι επιστημονικός συνεργάτης, ενταγμένος στο Μητρώο Επιμορφωτών, του Ιδρύματος Ποιμαντικής Επιμόρφωσης της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών.

Ο **Γιώργος Τσέρτος** γεννήθηκε στα Χανιά το 1984. Είναι υποψήφιος διδάκτωρ του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Σπούδασε στο Τμήμα Λαϊκής & Παραδοσιακής Μουσικής της Σχολής Μουσικής Τεχνολογίας του ΤΕΙ Ηπείρου, με ειδίκευση στο τρίχορδο μπουζούκι. Είναι κάτοχος του Μεταπτυχιακού Διπλώματος «Πολιτική Επιστήμη και Νεότερη Ιστορία» του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Νεότερης Ιστορίας του Πάντειου Πανεπιστημίου. Από το 2012 εργάζεται ως αναπληρωτής εκπαιδευτικός στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση διδάκοντας τρίχορδο μπουζούκι, ενώ από το 2002 δραστηριοποιείται ως μουσικός σε μουσικές σκηνές, συναυλίες και ηχογραφήσεις.

Ο **Στέφανος Φευγαλάς** είναι υποψήφιος διδάκτορας του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, πτυχιούχος του Τμήματος Μουσικών Σπουδών (ΕΚΠΑ), πτυχιούχος του προγράμματος *Σπουδές στον Ελληνικό Πολιτισμό* (ΕΑΠ), διπλωματούχος του προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών *Ιστορική Έρευνα, Διδακτική και Νέες Τεχνολογίες* (Ιόνιο Πανεπιστήμιο) και διπλωματούχος του μεταπτυχιακού προγράμματος *Δημόσια Ιστορία* (ΕΑΠ). Είναι κάτοχος διπλώματος Σύνθεσης και των πτυχίων πιάνου, Αρμονίας, Αντίστιξης, Φούγκας και Βυζαντινής Μουσικής, ενώ έχει παρακολουθήσει κύκλο μαθημάτων Οθωμανικής Μουσικής. Είναι συγγραφέας (με τον Λαμπρογιάννη Πεφάνη) των βιβλίων *Μουσικές Καταγραφές I - 184 οργανικοί σκοποί από Αιγαίο, Ιόνιο, Κρήτη και Κύπρο* (Παπαρηγορίου - Νάκας 2014), *Μουσικές Καταγραφές II - 200 οργανικοί σκοποί από Θράκη, Μακεδονία, Ήπειρο, Θεσσαλία, Στερεά Ελλάδα και Πελοπόννησο* (Παπαρηγορίου - Νάκας 2016), *Καριώτικος - Εκδοχές του ικαριώτικου οργανικού σκοπού* (Παπαρηγορίου - Νάκας, 2017) και *Μουσικές Καταγραφές III - 216 οργανικοί σκοποί από Μικρά Ασία, Πόντο, Καππαδοκία, Αζοφική και Κάτω Ιταλία* (Παπαρηγορίου - Νάκας 2020), ενώ μέρος των μελετών του έχει παρουσιαστεί σε επιστημονικά περιοδικά και συνέδρια.

Ο **Δημοσθένης Φιστουρής** είναι διδάκτωρ ιστορικής και συστηματικής μουσικολογίας του ΕΚΠΑ και λυρικός καλλιτέχνης (τενόρος). Ως επιστημονικός συνεργάτης του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του ΕΚΠΑ, έχει διδάξει μαθήματα ιστορίας της μουσικής (Νεοελληνικής Έντεχνης, Μπαρόκ, 19^{ου} αιώνας και Όπερας). Ως επιστήμονας συνεργάτης του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, διδάσκει το μάθημα του Λυρικού τραγουδιού. Επίσης συνεργάζεται με το Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου στη διδασκαλία του μαθήματος της φωνητικής τεχνικής. Έχει δημοσιεύσει σε διεθνή μουσικολογικά συνέδρια με ευρεία θεματολογία. Το 2017, από τις εκδόσεις Ορφέως, κυκλοφόρησε η διατριβή του με τίτλο *Οι όπερες του Σπύρου Σαμάρα - Μουσικοδραματολογική ανάλυση και αισθητική ερμηνεία*. Ως υπότροφος του Ιδρύματος «Αλέξανδρος Ωνάσης», σπούδασε στην Ιταλία κλασικό τραγούδι και όπερα παρακολουθώντας σεμινάρια με τους: Luigi Alva, Arrigo Pola, Paride Venturi, Carlo Bergonzi, Renata Scotto και Enzo Spatola. Ως τενόρος, έχει συνεργαστεί με την ΕΛΣ, το Μέγαρο Μουσικής Αθηνών, την Όπερα Θεσσαλονίκης, το Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης-Δημήτρια σε διάφορες παραγωγές όπερας. Έχει διατελέσει καθηγητής Μονωδίας και Θεωρητικών σε διάφορα ωδεία και ανώτερες δραματικές σχολές. Επίσης είναι πτυχιούχος της σχολής Μεταλλειολόγων Μηχανικών και Μεταλλουργών του Εθνικού Μετσοβίου Πολυτεχνείου.

Ο **Ιωάννης Φούλιας** είναι Αναπληρωτής καθηγητής «Συστηματικής Μουσικολογίας. Θεωρίας της Μουσικής (18ου-19ου αιώνας)» στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (προσωπική ιστοσελίδα: <http://users.uoa.gr/~foulias>). Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1976. Πραγματοποίησε μουσικές σπουδές στο Δημοτικό Ωδείο Καλαμάτας (πτυχία αρμονίας, αντιστίξεως, φούγκας και πιάνου, 1994-1998) και σπούδασε μουσικολογία στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών (πτυχίο το 1999 και διδακτορικό δίπλωμα το 2005, με διατριβή για τα *Αργά μέρη σε μορφές σονάτας στην κλασική περίοδο*). Είναι μέλος της Συντακτικής και της Επιστημονικής Επιτροπής του περιοδικού *Πολυφωνία*, καθώς και ιδρυτικό μέλος και Γενικός Γραμματέας της Ελληνικής Μουσικολογικής Εταιρείας.

Έχει επίσης διατελέσει μέλος της Συντακτικής και της Επιστημονικής Επιτροπής του περιοδικού *Μουσικολογία*, έχει συμμετάσχει στο διεθνές ερευνητικό πρόγραμμα RIPM, σε επιστημονικές ημερίδες και διεθνή συνέδρια, ενώ παράλληλα έχει δημοσιεύσει δεκάδες πρωτότυπα άρθρα, καθώς και μεταφράσεις βιβλίων (των R. Wagner, K. Φλώρου και N. Cook) αλλά και μικρότερων μελετών. Από τον εκδοτικό οίκο «Παπαγρηγορίου – Νάκας» κυκλοφορούν οι μονογραφίες του *Οι δύο σονάτες για πιάνο του Δημήτρη Μητρόπουλου: Από τον ύστερο ρομαντισμό στην Εθνική Σχολή Μουσικής* (2011) και *Οι συμφωνίες κατά τις οβιδιανές Μεταμορφώσεις του Carl Ditters von Dittersdorf: Συμβολή στην αποκατάσταση ενός έργου-σταθμού στην ιστορία της προγραμματικής μουσικής* (2015). Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα εμπίπτουν στα ακόλουθα πεδία: θεωρία των μουσικών μορφών (από τον 18ο έως τον 21ο αιώνα), εξελικτική θεώρηση ειδών και μορφών της ενόργανης μουσικής στο μπαρόκ, τον κλασικισμό και τον ρομαντισμό, μορφολογία και μουσική ανάλυση.

Ο **Δημοσθένης Φωτιάδης** σπούδασε στο ΚΩΘ. βιόλα, ανώτερα θεωρητικά και διεύθυνση ορχήστρας. Συνέχισε τις σπουδές του στο ΤΜΕΤ/ΠΑΜΑΚ από όπου αποφοίτησε με άριστα. Έλαβε Μεταπτυχιακό Τίτλο Σπουδών και Διδακτορικό Δίπλωμα με βαθμό άριστα από το ΤΕΦΑΑ/ΑΠΘ με ερευνητικό αντικείμενο τις μυοσκελετικές διαταραχές των μουσικών συμφωνικής ορχήστρας. Είναι μέλος της ΚΟΘ, ιδρυτικό μέλος του ANIMUS Quartet, ενώ διδάσκει βιόλα και μουσική δωματίου. Έχει εμφανισθεί με επιτυχία σε ρεσιτάλ και συναυλίες μουσικής δωματίου στην Ελλάδα και το εξωτερικό και έχει ηχογραφήσει για το ραδιόφωνο και την τηλεόραση. Έχει συνεργαστεί επανειλημμένα ως αρχιμουσικός με την ΚΟΘ, την ΣΟΔΘ, την ΦΟΔΘ, την Balkan Youth Symphony Orchestra, την European Youth Symphony Orchestra "Progressive", την Ορχήστρα Εγχόρδων ΝΟΜΟΣ, την Ορχήστρα Εγχόρδων Pro Musica, τις ορχήστρες του ΚΩΘ, καθώς και με διάφορα μουσικά σύνολα σε πρώτες εκτελέσεις έργων σύγχρονης μουσικής. Παράλληλα με την καλλιτεχνική του δράση έχει συμμετάσχει ως εισηγητής σε ημερίδες, συνέδρια και φόρα καθώς και ως συγγραφέας επιστημονικών άρθρων σε ελληνικά και ξένα επιστημονικά περιοδικά. Σήμερα είναι Υποψήφιος Διδάκτορας στο ΤΜΕΤ/ΠΑΜΑΚ. με ερευνητικό αντικείμενο: *Έρευνα, καταγραφή και κριτική έκδοση έργων Ελλήνων συνθετών για συμφωνικά σύνολα / σύνολα πνευστών / σύνολα μουσικής δωματίου.*

Ο **Αχιλλεύς Γ. Χαλδαιάκης** είναι Καθηγητής Βυζαντινής Μουσικολογίας και Ψαλτικής Τέχνης στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών της Φιλοσοφικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Διδάσκει σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο μαθήματα γύρω από τη βυζαντινή μουσική, τόσο στο Τμήμα του όσο και σε άλλα πανεπιστημιακά τμήματα ή εκπαιδευτικούς φορείς της Ελλάδας και του Εξωτερικού. Την προσωπική του θέαση και προσέγγιση αυτού του ιδιαίτερου γνωστικού αντικειμένου διακρίνει η μελέτη, ανάλυση και κατανόηση της θεωρίας, της ιστορίας ή και της αισθητικής της μουσικής μέσα από την πρακτική της έκφραση, καθώς πιστεύει ακράδαντα ότι ο συνδυασμός θεωρίας και πράξης εξασφαλίζει τις καλύτερες προϋποθέσεις ουσιαστικής γνώσης του φαινομένου της μουσικής δημιουργίας. Αυτήν την άποψη καταγράφει στο εκτεταμένο (με πάνω από 200 τίτλους) δημοσιευμένο έργο του, αλλά και τις ίδιες ακαδημαϊκές απόψεις υποστηρίζει σε διάφορα συνέδρια στην Ελλάδα και κυρίως στο Εξωτερικό, ενώ με την παράλληλη καλλιτεχνική δραστηριότητά του προβάλλει αντίστοιχα και την πρακτική εφαρμογή οποιασδήποτε θεωρητικής άποψης. Η συνολική διεθνής δραστηριότητά του, ως διφυούς μουσικού: επιστήμονα ερευνητή και πανεπιστημιακού δασκάλου, αλλά και καλλιτέχνη ερμηνευτή και διευθυντή και υπεύθυνου αντίστοιχων μουσικών σχημάτων, στοχεύει ακριβώς στην πολυπρισματική και σφαιρική και καινοφανή προσέγγιση της Βυζαντινής Μουσικολογίας και της Ψαλτικής Τέχνης

Η **Άννα Χατζηαθανασίου** γεννήθηκε στις Σέρρες. Πτυχιούχος του τμήματος Μουσικών Σπουδών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και του Μεταπτυχιακού Προγράμματος «Μουσική, κουλτούρα και επικοινωνία: ανθρωπολογικές και επικοινωνιακές προσεγγίσεις της μουσικής». Σπούδασε πιάνο και ανώτερα θεωρητικά (Αρμονία, Ενοργάνωση, Αντίστιξη, Φούγκα και Σύνθεση), ενώ είναι υποψήφια διδάκτορας του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Ιονίου πανεπιστημίου. Από το 2003 εργάζεται ως στρατιωτικός μουσικός (φλάουτο) στην Μπάντα του Στρατού Ξηράς.

13ο ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ ΜΟΥΣΙΚΟΛΟΓΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

υπό την αιγίδα της Ελληνικής Μουσικολογικής Εταιρείας
σε συνδιοργάνωση του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου

Κέρκυρα, 19-21 Νοεμβρίου 2021

Γενικός Συντονισμός

Αναστασία Σιώψη, Ιόνιο Πανεπιστήμιο

Επιστημονική Επιτροπή

Πάνος Βλαγκόπουλος, Ιόνιο Πανεπιστήμιο

Γιώργος Κοκκώνης, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Άννα-Μαρία Ρεντζεπέρη, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας

Γιώργος Σακαλλιέρος, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Ιωάννης Φούλιας, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Οργανωτική Επιτροπή

Σπύρος Δεληγιαννόπουλος

Κώστας Καρδάμης

Μαρία Ντούρου

Αναστασία Σιώψη

Νίκος Τσούχλος